5.6.523

Digitized by Google

5. 6 523 A I

Digitized by Google

Digitized by Google

GEORGII D'ARNAVD
DE
DIIS
ΠΑΡΕΔΡΟΙΣ,
SIVE
ADSESSORIBVS
ET
CONIVNCTIS,
COMMENTARIVS.

HAGAE COMITVM,

Apud PETRVM DE HONDT,

MDCCXXXII.

Digitized by Google

Digitized by Google

QVOD. BONVM. FELIX. FAVSTVMQVE. SIT

GVLIELMO·CAROLO HENRICO·FRISONI

DEI. GRATIA

ARAVSIONENSI. ET. NASSAVIO

PRINCIPI

GELRIAE. FRISIAE. GRONINGAE

AGRORVMQVE. CIRCVMIACENTIVM

NEC. NON. DRENTIAE. GVBERNATORI

ET. SVPREMO. MILITIAE. PRAEFECTO

ACADEMIAE. FRANEQVERANAE

CVRATORI. MAGNIFICENTISSIMO

PIO. FELICI

PATRI. PATRIAE

QVEM. SAECVLI. FELICITAS

HIS. IN. TERRIS. ORIRI. FECIT

PATRONO. SVO. SVMMO

NEC. NON. ETIAM

HESSELO. DOVWONI
ERNESTO. AB. AYLVA
DVCONI. MARTENA
A. BVRMANIA
MARTINO. A
SCHELTINGA
VLBONI. SIXMA
AB. ANDLA

VIRIS. GENEROSIS. ILLVSTRIBVS
ET. AMPLISSIMIS
FRISIAE. COLVMINIBVS
AD. PATRIAM. CONSERVANDAM
AVGENDAMQVE. NATIS
ACADEMIAE. FRANEQVERANAE
CVRANDAE. IV. VIRIS
OPTIMIS. SVIS. MAECENATIBVS.

HVNC.

Digitized by Google

HVNC LIBELLVM
QVOD. SVA. STVDIA
SINGVLARI. PROPE. FAVORE
AMPLEXI. SINT
IN. PVBLICVM. GRATI. ANIMI
TESTIMONIVM
SVBMISSE
D. D. D

GEORGIVS. D'ARNAVD

Digitized by Google

GEORGII D' ARNAVD
DE
DIIS
ΠΑΡΕΔΡΟΙΣ,
SIVE
ADSESSORIBVS ET CONIVNCTIS, COMMENTARIVS.

CAP. I.

Multa ab hominibus ad Deos tranſtulerunt gentiles, domus eis tribuerunt, inque illis ſedes, unde πάρεδροι dicti ſunt. Iſtas vulgi opiniones improbarunt Philoſophi, & vocabula a vulgo uſurpata quidem ſervarunt; ſed allegorice intellexerunt. Inde duplex nobis ineunda eſt tractandi ratio, & communis ſenſus a religioſo eſt diſtinguendus.

TAmetſi Deos ſuos ἀμβρότυς & exſangues eſſe crederent gentiles, tamen illis corpora attribuere, nec ea tantum attribuere, verum etiam pe-

ne omnia, quae humanis evenire ſolent iſtis affingere non ſunt reveriti. Inde eſt quod cuncta, quae ab hominibus fieri videbant, apud Deos immortales, quoque obtinere exiſtimarent. Domus incolere, haud aliter quam nos homunculi, coeleſtia numina finxere. Iovi tanquam Regi palatium, reliquis majoribus Diis circa illud domos tribuerunt: Ovid. Met. lib. 1. ỳſ. 170.

> *Hac iter eſt Superis ad magni tecta Tonantis,*
> *Regalemque domum dextra laevaque Deorum*
> *Atria nobilium valvis celebrantur apertis.*

Imo in ipſa Iovis domo, honoris gratia, quibuſdam aedes exſtructas eſſe affirmant. Theocr. Idyll. XVII. ỳſ. 17.

> Τῆνον καὶ μακάρεσσι πατὴρ ὁμότιμον ἔθηκεν
> Ἀθανάτοις, καὶ οἱ χρύσεος δόμος ἐν Διὸς οἴκῳ
> Δέδμηται. - - - - - -

> *Illum quoque pater aequalem fecit beatis*
> *Diis, & aurea ei in Iovis regia domus*
> *Aedificata eſt.* - - - - - -

Forte tamen per Διὸς οἶκον, *Iovis domum*, totum hoc, quod noſtris capitibus ſuperjacet, coelum intellexit Theocritus. Quemadmodum

vero

vero apud nos paſſim evenit, varia ſupellectili coeleſtes illae domus cenſebantur inſtructae. Sedium mentio frequens apud Poëtas injicitur, quas cum Graeci vocare ſoleant ἕδρας, θώκους, θρόνους & aliis porro nominibus, Deos quoque a ſedium illarum juxta ſe invicem ſitu & vicinia, παρέδρους, συνέδρους, συνθρόνους, συνθώκους, & affinibus appellationibus indigitarunt. Non autem credendum eſt rudes illas vulgi, & maximam partem Poëtarum, opiniones calculo ſuo comprobaſſe ſaniores gentilium aut Philoſophos, aut Theologos. Cicero certe, cujus de Diis egregia extant teſtimonia, Homerum jure caſtigat Tuſcul. Diſp. lib 1. cap. 26. *Nec Homerum audio, qui Ganymedem a Diis raptum ait propter formam, ut pocula miniſtraret. —— Fingebat haec Homerus & humana ad Deos transferebat divina mallem ad nos.* Nihilominus, verba ab hominum vulgu & Poëtis uſurpari ſolita, non repudiarunt Philoſophi & Theologi, ſed iſto adhibito temperamento retinuerunt, ut quae illi propria & uſu communi recepta ſignificatione intelligerent, ipſi figurate quam maxime & allegorice explicarent. Quae duplex res divinas tractandi ratio, nobis in hoc commentario probe erit obſervanda. Alii enim ſunt Dii πάρεδροι aut *adſeſſores*, ſi communem ſignificationem ſpectes, alii ſi ad ſenſum religioſum, qui eſt ille

Philoſophorum & Theologorum, nonnunquam etiam Poëtarum, quo ſenſu *θεοὶ πάρεδροι* videntur eſſe *Dii conjuncti.*

Cap. II.

Πάρεδρος eſt qui alicui rei aut perſonae adſidet. *Πάρεδρον ἄλγος*, dolor permanens. *Heſychius illuſtratur. Σύνεδρος & σύνθρονος. Cuique Deo ſuus adſcriptus erat locus in conventibus, qui fiebant aut ad coenandum, aut ad ſententiam in ſenatu ferendam.*

PRima & ſimplici virtute *πάρεδρος* Graecis eſt, *qui alteri vel homini, vel cuilibet aliae rei adſidet.* Ita verbum uſurpatum invenies apud Eurip. in Troad ℣ſ. 72.

> Δύστηνε γύναι πάρεδρος χαλκέοις
> Ἕκτορος ὅπλοις. - - - -
>
> *Infelix mulier adſidens aeneis*
> *Hectoris armis.* - - - -

Auctor libri Sapientiae cap. VI. ℣ſ. 15. Ὀρθρίσας πρὸς αὐτὴν οὐ κοπιάσει, πάρεδρον γὰρ εὑρήσει τῶν πυλῶν αὐτοῦ. *Qui mane ſurrexerit citra aerumnas ſapientiam acquiret: inveniet enim ad fores ſedentem.* Heſychius, Πάρεδρον, καθεζόμενον, παρεζόμενον. Cave credas pro hoc ultimo ſcribendum eſſe παρίμενον, quod facile alicui in mentem venire poſſet: recte enim dixeris

ris *πάρεδρον ἄλγος dolor permanens.* Simili fere ratione *παρεδρίην κακοπαθίης*, *morbi contumaciam* vocavit Hippocrat. praecept. pag. 27. ẏſ. 36. Ἐν γὰρ κακοπαθίης παρεδρίῃ ἐπιτεινομένου τοῦ πάθεος, δι' ἀπορίην τὰ πλεῖστα ἐκκλίνουσι τῶν παρεόντων. *Vbi enim aſſidue urget affectio, morbuſque increſcit, plurima in animi anguſtia ad rem praeſentem opportuna elabuntur.* Ita recte locum conſtituit & vertit Foeſius. Idem quod πάρεδρος prima ſignificatione quoque denotat σύνεδρος. Eurip. Iph. in Aulide ẏſ. 192.

Κατεῖδον δ' δύ' Αἴαντε συνέδρω,
Τὸν Οἴλεως Τελαμῶνός τε γόνον.

Vidi autem ambo Ajaces ſibi invicem adſidentes,
Oïleï & Telamonis filium.

Ita uſurpatur etiam σύνθρονος, Anthol. lib. 1. cap. 40. pag. 89.

Αὐτίκα μιν κιθάρῃ λιγυηχέϊ δέξατο δελφὶν
Σύνθρονον, ἐκ δὲ βυθοῦ νήχεθ' ἑλισσόμενος.

Statim illum excepit delphinus citharae canorae
Adſidentem, natabat autem ex alto volvens ſeſe.

Idem puta de reliquis vocabulis, ut σύνθωκος σύνθακος &c. quorum exempla heic non addimus

mus ne in re ſatis nota explicanda nimis videamur curioſi. Dicti autem Dii ſunt *πάρεδροι*, *σύνεδροι* & aliis vocibus *adſeſſores* ſignificantibus, quod ſibi invicem adſidere fingerentur: unicuique enim Deo ſuus in coelo locus adſcribebatur. Iulianus Imperator in Caeſaribus, ex verſione Cunaei: *Etenim quod Homerus finxit, Muſis opinor dictantibus, ſuus cuique* (nim. Deo) *attributus eſt locus, quem perpetuo tenere jus illi fasque eſt.* Plutarch. Sympoſ. lib. I. pag. 617. B. Ἐςὶ καὶ παρὰ τοῖς θεοῖς διάκρισις τῶν τοιούτων; ὁ μὲν γὰρ Ποσειδῶν, καίπερ ὕστατος εἰς τὴν ἐκκλησίαν παραγενόμενος,

Ἷζεν ἄρ' ἐν μέσσοισιν. - - - -

ὡς ταύτης αὐτῷ τῆς χώρας προσηκούσης. *Apud Deos quoque hujus rei* (ſedis ſcilicet) *ratio habetur: Neptunus enim, quamvis ultimus in concionem advenerit,*

Sedit in medio. - - - -

utpote cui iſte locus competebat. Quod non perinde fuiſſe in initio rerum, quando omnia adhuc erant confuſa, teſtis eſt Ovid. Faſt. lib. v. vſ. 19.

- - - - - - *Par erat omnis honos.*
Saepe aliquis ſolio, quod tu Saturne tenebas,
Auſus de media plebe ſedere Deus.

Et

Et latus Oceano quiſquam Deus advena junxit:
Tethys & extremo ſaepe recepta loco eſt.

Ob duas vero potiſſimum rationes conveniebant Dii, ſive ad epulas celebrandas, ſive ad ſententias in ſenatu, aut concilio, referendas. Eleganter Lucian. in concil. Deorum pag. 906: Loquitur Momus de Diis ſuppoſititiis. οὐκ ἀγαπῶντες ὅτι αὐτοὶ μετέχουσι τῶν αὐτῶν ἡμῖν ξυνεδρίων, καὶ εὐωχοῦνται ἐπ' ἴσης. *Non contenti ſi nobiſcum in eadem admittantur concilia, & iiſdem coenis interſint.*

CAP. III.

Dii immortales demum habebantur, qui Iovis epulis aderant. Sedentes, ſecundum morem antiquum, edebant Dii. Aliquando tamen in lectulis decumbentes inducuntur. Concilia Deorum varia erant. Primum omnium Deorum. Secundum Selectorum & Conſentium. Tertium Conſentium tantum.

EPulas Deorum quis ignotat? Adnoto tantum Deos demum habitos fuiſſe eos qui iſtis conviviis intererant: Horat. lib. IV. Ode 8. ℣ 30.

Dignum laude virum Muſa vetat mori:
Coelo Muſa beat. Sic Iovis intereſt
Optatis epulis impiger Hercules.

Ele-

Eleganter Aeolus apud Virg. Aeneid. lib. 1. ℣ſ. 83. Iunonem alloquitur:

> *Tu mihi, quodcunque hoc regni, tu ſceptra Iovemque*
> *Conſilias, tu das epulis accumbere Divûm.*

Servius ad noviſſima illa verba: *Hoc eſt Deum me facis: duplici enim ratione divinos honores meremur, Dearum conjugio, & convivio Deorum: unde in Bucolicis legimus:*

> Nec Deus hunc menſa Dea nec dignata cubili eſt.

Inde & Maximus Tyrius in fine Serm. 1. primi ordinis Deos, maximi illius numinis, omniumque regis, ἱμοτραπέζους, *menſae conſortes*, vocat. Τοὺς μὲν περὶ τὰ πρόθυρα αὐτὰ εἰλουμένους, οἷον εἰσαγγελέας τινὰς καὶ βασιλεῖ συγγενεστάτους, ὁμοτραπέζους αὐτοῦ καὶ συνεστίους. *Quorum Deorum pars quidem in veſtibulo verſatur, quaſi internuncii, regique genere proximi, ejus menſae & tecti ſocii.* Homeri & antiquis temporibus, ſedentes coenabant: Athen. lib. v. pag. 192. E. Ἐκαθέζοντο δὲ καὶ δειπνοῦντες οἱ τότε, πολλαχοῦ γοῦν ὁ Ὅμηρος φησίν.

> Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.

Sedebant vero etiam illius aevi convivae; ſaepius igitur Homerus dicit:

Or-

Ordine ſedebant in ſellis & thronis.

Servius ad Aeneid. lib. I. ℣ſ. 83. *Olim ſedentes veſcebantur, ſicut ipſe* (Virgilius) *meminit:*

Gramineoque viros locat ipſe ſedili.
& Perpetuis ſoliti patres conſidere menſis.

& apud Homerum ſedentes Dii epulantur. Catull. in Epithal. Thetid. & Pelei ℣ſ. 303.

Qui poſtquam niveis flexerunt ſedibus artus,
Large multiplici conſtructae ſunt dape menſae.

Propria haec obſervatio in ſacris Herculis: vetitum enim erat ne lectiſternium fieret apud aram maximam. Macrob. Saturn. lib. III. cap. 6. Vide praeterea Feithium Antiq. Hom. lib. III. cap. 5. Ideo iſta adnoto, ut inde conſtet qua ratione Dii in conviviis πάρεδροι eſſe potuerint. Addendum vero recentiores Poëtas, etſi Homerum ut plurimum hac in re ſecuti fuerint; aliquando tamen ad ſuae aetatis ritum habita ratione, Deos, ſuosque Heroas, lectulis incumbentes, ad cibum ſumendum, nobis exhibuiſſe. Ita in principio ſecundi Aeneid. libri Aeneas toro decumbit. Iunge Horat. lib. III. Ode 3. ℣ſ. 10.

Hac arte Pollux, & vagus Hercules
Innixus arces attigit igneas:
Inter quos Auguſtus recumbens
Purpureo bibit ore nectar.

Jam pauca de Deorum conciliis mihi ſunt commentanda. Diverſorum ea generum fuiſſe conſtat ex notiſſimis Virgilii verſibus Georg. lib. 1. ℣ſ. 25.

Tuque adeo quem mox quae ſint habitura Deorum
Concilia incertum eſt. - - - -

Tria potiſſimum videntur fuiſſe: primo omnium omnino Deorum: Coeleſtium, Marinorum, Fluvialium & Sylveſtrium, ita apud Hom. Iliad. Υ. ℣ſ. 7.

Ζεὺς δὲ Θέμιστα κέλευσε θεοὺς ἀγορήνδε καλέσαι
Κρατὸς ἀπ' Οὐλύμποιο πολυπτύχου· ἡ δ' ἄρα πάντη
Φοιτήσασα κέλευσε Διὸς πρὸς δῶμα νέεσθαι.
Οὔτι τις οὖν ποταμῶν ἀπέην νόσφ' Ὠκεανοῖο,
Οὔτ' ἄρα νυμφάων, ταίτ' ἄλσεα καλὰ νέμονται,
Καὶ πηγὰς ποταμῶν, καὶ πείσεα ποιήεντα.

Iupiter vero juſſit Themidi, ut Deos in concionem vocaret

De

De vertice ſalebroſi Olympi: illa autem undique
Circumiens juſſit ad Jovis domum venirent.
Neque ullus fluviorum aberat, praeter Oceanum;
Neque etiam Nympharum, quae ſylvas incolunt,
Et fluminum fontes, & prata virentia.

Plura apud Homerum alioſque ſuppetunt exempla; ſed hoc nobis ſufficiet. Secundo videtur concilium fuiſſe ex duodecim majorum gentium Diis cum octo Selectis ita dictis a Varrone in fragm. pag. 41. Tertio denique loco Conſentes, ſive illi duodecim majorum gentium Dii, ſoli convocabantur, illique Iovis conſilium conſtituebant; ſed de ipſis mox fuſius.

Cap. IV.

Numina quae ſibi invicem aut in conviviis aut in conciliis adſidebant ejuſdem ordinis & aequali fere poteſtate praedita fuiſſe videntur. Ita, Ptolemaeus in convivio Alexandro adſidet, Claudius Quirino. In concilio juxta Iovem ſedet Iuno, Apollinis latus occupat Diana, Oceani Tethys. Inde a Patribus Chriſtus Dei patris σύνθρονος *&* σύνεδρος *dictus eſt. Et* πάρεδρος aequipollens *ſignificat. Lapſi igitur ſunt Ill. viri Spanhemius & Cuperus. Helena* πάρεδρος *Menelai. Bacchus Cereris* πάρεδρος. Conſors *apud Latinos idem valet.*

IN iſtis Deorum & epulis & conciliis proximi ad ſeſe invicem ſedebant illi ex ſuperis, qui ejusdem fere ordinis & aequali praediti erant poteſtate. Ita recte ad latus Alexandri collocat in convivio coeleſti Ptolomaeum Lagi filium Theocr. Idyll. xvii. ✝ſ. 18. Et e regione utriusque ſedet Hercules, generis auctor:

- - - - Παρὰ δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος φίλα εἰδὼς
Ἑδριάει, Πέρσαισι βαρὺς θεὸς αἰολομίτρας.
Ἀντία δ' Ἡρακλῆος ἕδρα σφιν ταυροφόνοιο.
Ἵδρυται, στερέοιο τετυγμένα ἐξ ἀδάμαντος.

- - - - *Iuxta ipſum vero* (Ptolemaeum) *Alexander amice*
Sedet, Perſis gravis, callidus Deus.

Et

Et e regione ipſorum Herculis tauricidae ſedes
Conſtituta eſt, e duro conſtructa adamante.

Hnc quoque referri debet, quod eſt apud Senecam in facetiſſima illa D. Claudii Apocolocynthoſi pag. 864. *Sitque e re publica eſſe aliquem, qui cum Romulo poſſit*

- - - - Ferventia rapa vorare:

cenſeo, ut Claudius ex hac die Deus fiat. Nimirum congruum erat ut Imperator Romanus cum ejusdem populi quondam Rege, ad eandem menſae partem accumberet, & eisdem cibis veſceretur. In coetu Deorum Iuno aderat Iovi: Iulianus imperator in Caeſaribus, *Aureis in thronis adſidebant utrinque mater atque filia, Iuno quidem juxta Iovem, at proxime Saturnum Rhea.* Hinc Διὸς ἄγχιστα *Iovi proxime ſedens* dicitur Aeſch. in Suppl. ℣ſ. 1044.

Δύναται γὰρ Διὸς ἄγχιστα σὺν Ἥρᾳ.

Etenim poteſt, quandoquidem Iovi cum Iunone proxima eſt.

Et ὁμόθρονον, *ſolii participem*, Iovis vocat eam Pind. Nemeon. Ode XI. ℣ſ. 2.

Παῖ Ῥέας, ἅγε πρυτανεῖα λέλογχας, Ἑστία
Ζηνὸς ὑψίστου κασιγνήτα, καὶ ὁμοθρόνου Ἥρας.

 Fi-

Filia Rheae, cui ſorte obtigerunt Prytanea, Veſta
Iovis altiſſimi ſoror, & ejus ſolii ſociae Iunonis.

Apollini Diana adſidebat: Callim. Hymno in Dian. ẙſ. 169.

Αὐτὴ δ' ἐς πατρὸς δόμον ἔρχεαι· οἱ δ' ἐφ' ἕδρην
Πάντες ὁμῶς καλέουσι· σὺ δ' Ἀπόλλωνι παρίζεις.

Tethys Oceano, quod olim factum non fuiſſe notat Ovid. Faſt. lib. v. ẙſ. 22.

Et latus Oceano quiſquam Deus advena junxit:
Tethys & extremo ſaepe recepta loco eſt.

A gentilibus hanc loquendi rationem, in re graviſſimi longe momenti, tranſtulerunt Patres: & filium Dei patris dignitate & poteſtate aequalem ejus σύνθρονον & σύνεδρον appellaverunt. Ita D. Gregor. Naz. Stelit. 1. in Iulian. pag. 82. A. Τὸν τοῦ μεγάλου πατρὸς υἱὸν, καὶ λόγον, καὶ προσαγωγέα, καὶ ἀρχιερέα, καὶ σύνθρονον. *Magni patris filium, & verbum, & conciliatorem, & ſummum pontificem, & adſeſſorem.* Cyrillus Alex lib. III. in Ioh. cap. 1. pag. 253. de Chriſto itidem loquitur: Ὁ βασιλεύων ἀεὶ μετὰ τοῦ πατρὸς, ὁ σύνθρονος, καὶ σύνεδρος. *Sem-*

Semper regnans cum patre, ſolii particeps & adſeſſor. Quem poſteriorem locum & plura alia reperies in Suiceri Theſ. Eccleſiaſt. in V. Σύνθρονος. Adde quae egregia hanc in rem notavit C. Vitringa noſtras Obſerv. Sacr. lib. II. cap. 5. Cum vero Dii eadem poteſtate inſigniti ſibi invicem adſiderent, videntur Graeci ſcriptores vocabulum ipſum πάρεδρος pro *aequipollens* uſurpaſſe, hac certe ſignificatione occurrit apud Soph. in Antig. ȳſ. 810.

Νικᾷ δ' ἐναργὴς βλεφάρων
Ἵμερος εὐλέκτρου
Νύμφας, τῶν μεγάλων
Πάρεδρος ἐν ἄρχαις
Θεσμῶν. - - - -

Quorum ſenſus, ni fallor, hic eſt: *Flagrans amor oculorum ſponſae jam vincit, in principio aequipollens magnis legibus.* Haec ſi vera fuerint lapſi ſunt, quod invitus fere moneo, Illuſtriſſimi duumviri Ez. Spanhemius de praeſt. & uſu numiſm. tom. II. pag. 335. & Giſb. Cuperus Obſerv. lib. IV. cap 3. pag. 49. Contendunt enim παρέδρους alterius Dei tantum dici eos qui inferioris ſunt ordinis, cum ejusdem dignitatis Dii ſint σύνθρονοι. Quam ſententiam, praeter adſtructam verbo πάρεδρος poteſtatem, evertunt etiam auctorum veterum teſtimonia, qui aequales Deos aliquando παρέδρους

faci-

faciunt. Sic Pindarus Cereri addit Bacchum: ciborum Deae potus Deum. Iſthmion. Ode VII. ℣ſ. 3.

> - - - - Η ῥα χαλκοκρότου πάρεδρον
> Δαμάτερος ἀνίκ' εὐρυχαίταν
> Αντειλας Διόνυσον; - - - -
>
> - - - - *An aeriſtrepae adſidentem*
> *Cereri, comantem cum*
> *Genuiſti Bacchum?* - - - -

Mercurius Veneris πάρεδρος vocatur Phurn. de nat. De. pag. 197. Helena πάρεδρον ſibi adſumſit Menelaum teſte Iſocrate Helenes Encom. p. 90. Ωςε τοῦ γένους ἅπαντος τῶν Πελοπιδῶν διαφθαρέντος, καὶ κακοῖς ἀνηκέστοις περιπεσόντος, οὐ μόνον αὐτὸν τῶν συμφορῶν τούτων ἀπήλλαξεν, ἀλλὰ καὶ θεὸν ἀντὶ θνητοῦ ποιήσασα σύνοικον αὑτῇ, καὶ πάρεδρον εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα κατέστησεν. *Adeo ut cum totum Pelopidarum genus perditum eſſet, & in mala inſanabilia incidiſſet, non ſolum Menelaum ab iſtis calamitatibus liberavit Helena; ſed e mortali cum eum feciſſet Deum, ſibi contubernalem & adſeſſorem in omne aevum conſtituit.* Alia exempla per hunc librum ſparſa invenies, idem confirmantia. Reſpondet autem vocabulo Graeco, hac virtute ſumto, Romanum *conſors.* Sic Diana Phoebo *conſors* Dea Ovidio dicitur ex Ponto lib. III. epiſt. 2. ℣ſ. 48.

Con-

Conſortem Phoebo gens colit illa Deam.

Omnes Nereïdes *conſortes* auctori Conſol. ad Liv. ỳſ. 437.

Illi caeruleum Panope matertera crinem
Solvit, & immenſas fletibus auget aquas.
Conſortesque Deae centum. - -

Roma Iovis *conſors* apud Claud. in Conſul. Olybr. & Probi ỳſ. 128. Alloquitur Romam:

- - - - - - *O numen amicum,*
Dux ait, & legum genitrix longeque regendo
Circumfuſa polo conſors adjuncta tonanti.

Si vel ipſam vocis originem ſpectes *conſortes Dii* erunt Dii, qui eandem ſortem obtinent, eadem dignitate & poteſtate praediti.

Cap. V.

Honoris cauſa minores Deos apud majorum gentium numina collocant. Ita apud Iunonem Helenam. Imprimis vero reliquos Deos juxta Iovem ſedere fingunt, ad eorum potentiam indicandam; ita Apollinem, Venerem, Palladem, Bacchum, Parcas & Deorum matrem. Imo defunctos ſuperûm adſeſſores aliquando faciebant. Inſcriptio emendatur. Frequentius autem eos qui pie vixerant inferorum Diis adjungebant. Civitatem & populum florentem ἐγγὺς Διὸς καθῆσθαι, prope Iovem ſedere, *dicebant Graeci.*

HOnoris cauſa minorum gentium Deos collocabant ad latus alicujus Dei aut Deae e maximis illis: ita Helenam coelo adſcriptam ſe Iunoni conjuncturum dicit Apollo in Eurip. Oreſte ẏſ. 1689.

> Ελένην Ζηνὸς μελάθροις πελάσω,
> Λαμπρῶν ἀςέρων πόλον ἐξανύσας,
> Ενθα παρ' Ηρᾳ τῇθ' Ηρακλέυς
> Ηβῃ, πάρεδρος θεὸς ἀνθρώποις,
> Εςαι σπονδαῖς ἔντιμος αἰεί.
>
> *Helenam ad Iovis palatium ducam,*
> *Superato ſplendentium ſiderum coelo,*
> *Vbi apud Iunonem & Herculis uxorem*
> *Hebam degens, auxiliaris. Dea hominibus,*
> *Semper ſacrificiis venerabitur.*

Po-

Potiſſimum vero Iovis proximam ſedem obtinere fabulantur Deos, quorum potentiam indicare, & de quibus aliquid honorifice praedicare volunt. Ita de Apolline in ejus Hymno ỳſ. 29. Callimachus:

- - - - Δύναται γὰρ ἐπὶ Διῒ δεξιὸς ἧσται.

- - - - *Poteſt enim Apollo, quandoquidem Iovis dextrae adſidet.*

Quae verba explicari poſſunt aliis Aeſchyli de eodem Deo in Eumen. ỳſ. 229. Furiae loquuntur:

Μέγας γὰρ ἔμπας παρ Διὸς θρόνοις λέγῃ.

Potens ſane apud Iovis ſolium haberis.

Eandem in ſententiam de Venere ſcribit Aeſchyl. in Suppl. ỳſ. 1044.

Δύναται γὰρ Διῒ ἄγχιστα σὺν Ἥρᾳ.

Etenim poteſt, quia Iovi proxime adſidet cum Iunone.

Pallas, Dearum poſt Iunonem potentiſſima, ſaepe Iovis latus occupare dicitur: Horat. lib. 1. Ode 12. ỳſ. 18.

Vnde nil majus generatur ipſo, (Iove)
Nec viget quicquam ſimile aut ſecundum;
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores.

Plutarch. Sympoſ. lib. I. pag. 617. B. Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ φαίνεται τὸν πλήσιον ἀεὶ τοῦ Διὸς τόπον ἐξαίρετον ἔχουσα· καὶ τοῦτο παρεμφαίνει μὲν ὁ Ποιητὴς δι' ὧν ἐπὶ τῆς Θέτιδός φησιν.

> Ἡ δ' ἄρα παρ Διῒ πατρὶ καθέζετο, εἶξε δ' Ἀθήνη.

Διαῤῥήδην δὲ ὁ Πίνδαρος λέγει,

> Πῦρ πνέοντος ἅτε κεραυνοῦ ἄγχιστα ἱμένη.

Minerva autem videtur ſemper ſibi proprium habere Iovi proximum locum, & hoc ſane ſubindicat Poëta in iſtis, quae de Thetide ait:

> Haec vero juxta Iovem conſedit, at ceſſit Minerva

Diſerte Pindarus dicit:

> Quae proxime ignem ſpirans fulmen ſedet.

Ariſtid. Hymno in Minerv. pag. 19. Πίνδαρος δ' αὖ φησὶ δεξιὰν κατὰ χεῖρα τοῦ πατρὸς αὐτὴν καθεζομένην τὰς ἐντολὰς τοῖς θεοῖς ἀποδέχεσθαι. *Pindarus profecto inquit, Palladem ad dextram patris ſedentem, mandata ad reliquos Deos excipere.* Bacchum prope Iovem collocat Iulian. in Caeſaris. Πάντων οὖν τῶν θεῶν κύκλῳ καθημένων, ὁ Σειληνὸς ἐρωτικῶς ἔχειν δοκῶν μοι τοῦ Διονύσου καλοῦ, καὶ νέου καὶ τῷ Διῒ παραπλησίου· πλήσιον αὐτοῦ τροφεύς τις οἷα, καὶ παιδαγωγὸς καθῆστο. *Omnes igi-*

igitur Dii cum in circulo ſederent, Silenus, qui mihi videbatur amore captus Bacchi formoſi juvenis, & patri Iovi proximi, juxta illum tanquam nutritor aliquis, & juventutis moderator adſidebat. Et Seneca Herc. Fur. ℣ſ.458.

E matris utero fulmine ejectus puer
Mox fulminanti proximus ſtetit patri.

Parcas quoque Iovi adjunxit Eurip. in Peleo apud Stob. Ecl. Phyſ. cap. IX.

κλῦτε Μοῖραι Διὸς αἵτε παρὰ θρόνον
ἀγχίσταται ἥμεναι.

Grotius:

Audite Parcae, quae ſolio Iovis
Magni ſedetis proxima numina.

Et Matrem denique Deorum Iovis σύνθρονον & σύνθωκον vocat Iulian. Orat. v. pag. 179. Hactenus de Diis. Homines fatis functos, licet privatos, ut de ipſis honorifice ſe ſentire indicarent, amici & cognati eos in tumuli inſcriptione apud Deos ſedere fingebant: ita eſt in lapidis epigraphe, quam exhibet Sponius Miſc. Erud. Ant. Sect. x. pag. 368.

ΣΩΜΑ. ΜΕΝ. ΗΔΕ. ΚΟΝΙΣ. ΚΕΥΘΕΙ. ΘΕΟΜΗΣΤΟΡΟΣ. ΑΝΔΡΟΣ
ΝΑΡΚΙΣΣΙΩΝΟΣ. ΗΙΝΥΠΠΟΥ. ΕΥΧΗ. ΔΕ. ΣΥΝΕΔΡΟΣ
ΑΘΑΝΑΤΩΝ - - - - -

Monſtrum eſt non vocabulum illud ΗΙΝΥΠΠΟΥ, crediderim fere olim in lapide fuiſſe ΠΙΝΥΤΟΥ. Deinde pro ΕΥΧΗ, quod nullum hîc locum habet, ſcribendum eſſe ΨΥΧΗ, & ſenſus erit admodum clarus: *Hic pulvis quidem occultat corpus viri religioſi Narciſſionis ſapientis: anima autem adſidet Diis immortalibus.* In eandem fere ſententiam leguntur verſiculi baſi marmoreae inſcripti, apud Reineſium Claſſe XVII. num. 140.

ΧΡΥΣΕΙΟΙΣΙ. ΘΡΟΝΟΙΣΙ. ΠΑΡΗΜΕΝΟΝ. ΕΣ. ΦΙΛΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ. ΜΕ. ΠΑΡΑ. ΤΡΙΠΟΔΕΣΣΙ. ΚΑΙ. ΑΜΒΡΟΣΙΗΣΙ. ΤΡΑΠΕΖΑΙΣ
ΗΔΟΜΕΝΟΝ. ΚΑΤΑ. ΔΑΙΤΑ. ΘΕΟΙ. ΦΙΛΟΝ. ΕΙΣΟΡΟΩΣΙ

Aureis ſoliis lubenter adſidentem,
Et apud tripodas, & divinas menſas
Me delectantem coena, Dii amice tractant.

Frequentius vero apud veteres, neque extra rem fuerit illud hîc indicare, honori ducebant ſi quis defunctus inferorum Diis Plutoni, Proſerpinae aut etiam Parcis adſideret, & familiariter cum iis victitaret, qui honos tantum tribuebatur illis, qui pie in his terris vitam egerant. De Amphiarao Stat. Theb. lib. VIII. vſ. 191.

Anne

Anne ſedes hilaris juxta tua numina Parcas,
Et vice concordi diſcis ventura docesque?

De Alceſtide Eurip. in cognomine Tragoedia ỳſ. 745.

- - - - Πρέφρον σε χθόνιός θ' Ερμῆς
Αΐδης τε δέχοιτ'. Εἰ ἢ τι κἀκεῖ
Πλέον ἐς' ἀγαθοῖς, τέτων μετέχεσ',
Αιδε νύμφᾳ προσεδρεύοις.

- - - - *Propitius te Mercurius infernus*
Et Dis excipiat. Et ſi quid iſtic
Commodi, prae ceteris, conſequantur boni,
iſtius particeps,
Plutonis ſponſae adſideas.

Egregie vero huc faciunt lepidi Ariſtophontis in Pythagoriſta verſiculi. Pythagoreorum ſuperbiam, cum ſe ſolos bonos eſſe contenderent, ſalſe deridet apud Grotium Excerpt. pag. 843.

- - - - Διαφέρειν δὲ πάμπολυ
Τὲς Πυθαγοριςὰς, τῶν νεκρῶν· μόνοισι γὰρ
Τέτοισι τὸν Πλέτωνα συσσιτεῖν ἔφη
Δι' εὐσεβείαν. - - - -

- - - - *At multum a ceteris*
Differre Pythagoriſtas: nam Ditem patrem
Hos

Hos ſibi perpetuo coëpulones ſumere
Pietatis ergo. - - - -

Iam denique notandum eſt Graecos ἐγγὺς Διὸς καθῆσθαι, *prope Iovem ſedere*, uſurpaſſe pro *feliciter rem gerere*, *florere*. Ita in Aeſchyli Eumenid. ṽſ. 1002. locutionem uſurpatam invenies :

Χαίρετ᾽ ἐν αἰσιμίαις πλούτου,
Χαίρετ᾽ ἀστικὸς λεὼς
Ἴκταρ ἥμενοι Διός.

Valete vaticiniis divitias portendentibus,
Valete Athenienſis populus
Prope Iovem ſedentes.

Et ab Euripide apud Strabonem pag. 563. C.
Πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν Ἦλις, ἡ Διὸς
Γείτων κάθηται. - - - -

Vltra flumen progredienti occurrit Elis,
quae Iovi
Vicina ſedet. - - - -

Id eſt, quae *floret* & omnibus bonis affluit.

Cap.

CAP. VI.

Duodecim Deorum nomina, Conſentes *dicti*, *inde* conſentium Deorum *&* conſentia Sacra. *In foro colebantur. Ennio memoratis alii aliquando addebantur*, *ut Bacchus*, *Mercurius*, *Pan apud Mendeſios*, *Hercules & denique Cupido. Homines quidam eis adſcripti ſunt*, *Philippus Macedo*, *Adrianus Imperator*, *Alexander Magnus & Auguſtus.*

FIdem liberaturus capite tertio a me datam, de Deorum duodecim concilio, quaedam diſſerere jam inſtituam. Nomina eorum omnibus, decantato illo Ennii diſticho, innotuerunt:

> *Iuno*, *Veſta*, *Ceres*, *Deiana*, *Menerva*, *Venus*, *Mars*,
> *Mercurius*, *Iovi'*, *Neptunus*, *Volcanus*, *Apollo.*

Latini uno vocabulo *Conſentes* indigitarunt; inde *conſentium Deorum*, pro hoc concilio in lapide antiquo apud Gruterum pag. III. num. I.

CONSENTIO. DEORVM
MARIANA. SOZOMENE
IMPERIO. ... FECIT

Et *conſentia Sacra* apud Feſtum, quae *ex multorum conſenſu ſunt ſtatuta*. In foro urbium im-

primis coli ſolebant, hinc duodecim Deorum ara erat Athenis in foro Thucydides lib. vi. pág. 447. Καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἦρξαν τὴν ἐνιαύσιον Ἀθηναίοις ἀρχὴν, καὶ Πεισίστρατος ὁ Ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱὸς, τοῦ πάππου ἔχων τοὔνομα, ὃς τῶν δώδεκα θεῶν βωμὸν τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων ἀνέθηκε, *Et alii ex illis* (Piſiſtratidis) *annuo apud Athenienſes magiſtratu defuncti ſunt, tum etiam Piſiſtratus Hippiae, qui tyrannidem exercuit, filius, avi nomen habens, qui duodecim Deorum aram, cum archon eſſet, in foro conſtituit.* Romae duodecim Deorum ſtatuae in foro conſpiciebantur, Varro de re ruſt. lib. 1. cap. 1. *Et quoniam Dei, ut ajunt, facientes adjuvant, prius invocabo eos, nec ut Homerus & Ennius Muſas, ſed duodecim Deos Conſentes, neque tamen eos urbanos, quorum imagines ad forum auratae ſtant, ſex mares, & feminae totidem.* Praeter memoratos Ennii diſticho Deos, aliquando etiam alios honoris cauſa Conſentes vocabant: ita Bacchum indigitatum reperies in inſcriptione apud Gudium pag. xiv. n. 10.

CERERI. FRVGIFERAE
ET. LIBERO. PATRI
CONSENTI
SACRVM

Hinc forte apud Euripidem vocatur ἐν τέλει θεὸς, *Deus in poteſtate*, aut *magiſtratum gerens Deus:* in Bacch. ỳſ. 858. -- Γνώ-

- - - - Γνώσεται δὲ τὸν Διὸς
Διώνυσον, ὃς πέφυκεν ἐν τέλει θεός.

- - - - *Sentiet vero Iovis filium*
Bacchum, Deum in poteſtate conſtitutum.

Mercurius apud Gudium pag. xxxv. n. 8.

TI. CLAVDIVS. TI. AVG. LIB
PHYANIVS. PROCVRATOR
PRAED. ET. HORR. CLAVD
MERCVRIO. CONSENTI. SAC
RVM

Pan a Mendeſiis inter majorum gentium Deos numeratus eſt Herodot. lib. II. cap. 46. Τὸν Πάνα τῶν ὀκτὼ θεῶν λογίζονται εἶναι οἱ Μενδήσιοι· τοὺς δὲ ὀκτὼ θεοὺς τούτους προτέρους τῶν δώδεκα θεῶν φασὶ γενέσθαι. *Mendeſii Panem ex octo Deorum numero eſſe exiſtimant: hos autem octo Deos ante duodecim Deos exſtitiſſe perhibent.* Huic loco adjungi debet alius Herodoti lib. II. cap. 145. Παρ' Αἰγυπτίοισι ἐστὶ, Πὰν μὲν, ἀρχαιότατος, καὶ τῶν ὀκτὼ τῶν πρώτων λεγομένων θεῶν· Ηρακλῆς ἐστὶ, τῶν δευτέρων, τῶν δώδεκα λεγομένων εἶναι. *Pan ſane, apud Aegyptios, antiquiſſimus habetur, & ex octo Diis, qui primi omnium aeſtimantur. Hercules autem, ex ſecundis, qui duodecim numero dicuntur eſſe.* Herculem Deum fuiſſe non vero Heroem notat Themiſt. Orat. xx. pag 239. D. Δίκαιοι μὲν δὴ καὶ οἱ πάλαι ἔπραξαν ἀνθρω-

ποι ἐφ' Ἡρακλεῖ τῷ Διὸς καὶ Ἀλκμήνης, ἀποθειάσαντές τε αὐτὸν, καὶ ἱερὰ ἴδια κατασκευάσαντες, καὶ θυσίας θύοντες, οὐ μόνον ὅσας ἥρωϊ θύειν καλὸν ἦν, ἀλλὰ ὅσας δαίμονι ἤδη, ἄλλα καὶ ὅσας θεῷ. *Profecto etiam juſte cum Hercule egerunt antiqui homines, Iovis illo & Alcmenes filio, cui immortalitate donato, ſacra propria conſtituerunt, & ſacrificia fecerunt, non tantum qualia facere convenit Heroi; ſed qualia Genio, imo etiam qualia Deo.* Recte vero quidam e Graecis diſtinguebant inter duos Hercules, quorum alterum ut Deum, alterum ut Heroa colebant. Herodot. lib. II. cap. 44. Καὶ δοκέουσι δέ μοι οὗτοι ὀρθότατα Ἑλλήνων ποιέειν, οἳ διχὰ Ἡράκλεια ἰδρυσαμενοι ἐκτηνται· καὶ τῷ μεν, ὡς ἀθανάτῳ, Ὀλυμπίῳ δὲ ἐπωνυμίην θύουσι· τῷ δὲ ἑτέρῳ, ὡς ἥρωϊ, ἐναγίζουσι. *Et optime mihi facere videntur illi ex Graecis, qui duplicis generis Herculi dicata templa poſſident: & uni quidem ut immortali & Coeleſti cognomine ſacra faciunt: alteri vero ut Heroi parentantur.* Sicyonii ut Deo & tamquam Heroi ſacra faciebant. Pauſ. lib. II. cap. 10. Καὶ νῦν ἔτι ἄρνα οἱ Σικυώνιοι σφάξαντες, καὶ τοὺς μηροὺς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καύσαντες, τὰ μὲν ἐσθίουσιν ὡς ἀπὸ ἱερείου, τὰ δὲ ὡς ἥρωϊ τῶν κρεῶν ἐναγίζουσι. *Et ad haec uſque tempora agna cum faciunt Sicyonii, & femora ſuper ara comburunt, partim ea, ut de ſacrificio, comedunt, partim ea, ut Heroi, Herculi litant.* Hercules vero Coeleſtis ſive Olympius recte inter Conſentes

Deos

Deos referri poteſt, cum a ſole minime diverſus ſit, quae eadem eſt ratio cur Pan, Mercurius & Bacchus Conſentes dicantur: omnes enim ad ſolem reducuntur a Macrobio, & a Cl. viro Ever. Ottone in prima parte egregii de tutela viarum libri. Lepide Cupido, ille Deorum potentiſſimus juxta & moleſtiſſimus, duodecim Diis olim additus, poſtea ex eorum numero ejectus eſſe fingitur ab Ariſtophonte in Pythagoriſta; apud Grot. Excerpt. pag. 841.

> Εἶτ' οὐ δικαίως ἐστ' ἀπεψηφισμένος
> Ὑπὸ τῶν θεῶν τῶν δώδεκ' εἰκότως Ἔρως;
> Ἐπέραττε κἀκείνους γὰρ ἐμβάλλων στάσεις,
> Ὅτ' ἦν μετ' αὐτῶν. - - - - - -

Grotius vertit:

> *At nonne jure ac merito de ſententia*
> *Conſentium Deorum damnatu 'ſt Amor?*
> *Nam ſeditiones atque turbelas dabat*
> *Vitam illic agitans.* - - - - - -

Eleganter dixit Amorem e Conſentium numero ἀποψηφισμένον fuiſſe: ita fere Lucianus vocat ψήφισμα, *Senatus conſultum* Deorum, quo ἔγγραπτοι θεοὶ, ſive *inſititii Deaſtri*, ex illorum coetu eliminantur. Vide ipſum pag. 919. Tom. II. Edit. Sambuci. Vt ſemper ſunt homines qui ſupra humanum ſe efferunt faſtigium, inventi

quoque ſunt, qui non contenti Heroum, aut Geniorum, imo non vulgus Deorum indigitamentis, duodecim majorum gentium Diis addi voluerunt. De Philippo Macedonum Rege refert Diod. Sic. lib. XVI. pag. 559. Φίλιππος μὲν οὖν μέγιστος γενόμενος τῶν καθ᾽ ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης βασιλέων, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς ἑαυτὸν τοῖς δώδεκα θεοῖς σύνθρονον καταριθμήσας, τοιαύτης ἔτυχε τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς. *Philippus igitur cum maximus ſuae aetatis in Europa Regum evaſiſſet, & propter magnitudinem imperii ſe ipſum duodecim Diis adſeſſorem adnumeraret, talem conſecutus eſt vitae finem.* Adrianum Imperatorem infami adulatione Cyziceni, impotenti ejus ambitioni inſervientes, decimum tertium Deum vocarunt teſte Socrate Hiſt. Eccl. lib. III. cap. 23. quae duo loca obſervata ſunt ab Illuſtr. Ez. Spanhemio de praeſt. & uſu num. Tom. II. pag. 335. Ex aliis notiſſima eſt ambitioſa Demadis oratoris Attici rogatio, qua petebat ut Alexander vivus adhuc & vegetus Senatus conſulto ab Athenienſibus duodecim Diis inſereretur, cujus impudentia centum talentis mulctata eſt: Aelian. Var. Hiſt. lib. V. cap. 10. Nec mirum, cum ejuſdem Alexandri ſtatua Iovis ornatu conſpicua ab adulatore quodam Corinthio dedicata ſit teſte Pauſan. lib. V. cap. 24. in fine. Huc referri poteſt quod apud Horatium legimus lib. III.

Ode

Ode 25. ℣ſ. 5. qui Auguſtum ſuum *Iovis conſilio* inſerere meditabat:

> *- - - - - - - - Quibus*
> *Antris egregii Caeſaris audior*
> *Aeternum meditans decus*
> *Stellis inſerere, & conſilio Iovis.*

Innuit Auguſtum Conſentium numero ſe additurum: Iovis enim conſilium illi conſtituebant, ut jam demonſtrabimus.

CAP. VII.

Duodecim Deorum concilium abſolute concilium *vocatur,* & conſeſſus. *Omnium litium apud Superos judices erant duodecim Dii, & conveniebant in Areopago. Caput iſtius concilii erat Iupiter, eique tantum ut adſeſſores & conſiliarii additi erant. Inde* Iovis conſilium *vocantur, & Graecis* πάρεδρος Ζηνὶ σύλλογος.

HOc duodecim Deorum concilium, quandoquidem longe frequentius erat ceteris, abſolute & κατ' ἐξοχὴν *concilium* dicitur. Virgil. Aen. lib. x. ℣ſ. 2.

> *Panditur interea domus omnipotentis Olympi,*
> *Conciliumque vocat, Divum pater atque hominum Rex*
> *Sideream in ſedem. - - - - -*

Sex-

Sexto autem verſiculo Iupiter Deos illos congregatos compellans, *Caelicolas magnos* vocat, ut nullum ſuperſit dubium quin per *concilium* ſint intelligendi Conſentes Dii. Eadem ratione *concilium Deorum* explico apud Ovid. Metam. lib. XIV. ✝ſ. 812. Mars Iovem alloquitur.

> *Tu mihi concilio quondam praeſente Deorum &c.*

Et *conſeſſum Deorum* in inſcript. apud Gruterum pag. 11. num. 11.

I. O. M
ET. CONSENSV. DEO
RVM. DEARVMQVE
PRO. SALVTE. IMPERII
ROMANI

Omnium litium, quae apud Deos movebantur, judices erant οἱ δώδεκα, hinc *Senatores Deorum* vocantur a Marciano Cap. lib. 1. pag. 16. Sic in diſceptatione Minervae & Neptuni de Attica. Apoll. Bibl. lib. 111. cap. 13. §. 1. Γενομένης δὲ ἔριδος ἀμφοῖν περὶ τῆς χώρας, Ἀθηνᾶν καὶ Ποσειδῶνα διαλύσας Ζεὺς, κριτὰς ἔδωκεν, οὐχ', ὡς εἶπόν τινες, Κέκροπα καὶ Κραναὸν, οὐδὲ Ἐριχθέα· θεοὺς δὲ τοὺς δώδεκα· καὶ τούτων δικαζόντων ἡ χώρα τῆς Ἀθηνᾶς ἐκρίθη. *Exorta lite inter utrumque de regione, Minervam & Neptunum conciliavit Iupiter, judicibus datis, non, ut quidam dixerunt, Cecrope & Cranao, neque Erechtheo:*

theo: ſed duodecim Diis, & ex horum ſententia Palladi adjudicata eſt regio. Athenienſes inſuper finxerunt duodecim Deos convenire ſolitos fuiſſe, ad cauſas judicandas, in Areopago: Demoſth. contra Ariſtocr. pag. 455. Ἐν μόνῳ τούτῳ δικαστηρίῳ θεοὶ δίκας φόνου, καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν, καὶ δικασταὶ γενέσθαι διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις ὡς λέγεται. Λαβεῖν μὲν Ποσειδῶν ὑπὲρ Ἀλιρροθίου τοῦ υἱοῦ παρὰ Ἄρεος· δικάσαι δὲ Εὐμενίσι καὶ Ὀρέστῃ οἱ δώδεκα θεοί. *In hoc ſolo judicio Dii caedis poenas dare aut exigere voluerunt, & judices eſſe illorum quae inter ſe diſceptarentur, ut ſermo eſt. Neptunus quidem dicitur a Marte poenas repetiiſſe propter filium Halirrhothium: & jus dixiſſe Eumenidibus & Oreſtae duodecim Deos.* Sed haec quis ignorat? Caput concilii erat Iupiter, imo tantum ei videntur dati eſſe ut *adſeſſores & conſiliarii.* Vide τὸ πάνυ P. Burmannum ad Ovid. Met. lib. 1. ℣ſ. 167. ex cujus nota haud exiguum percepi fructum. Inde ſaepe a reliquis Conſentibus diſtinguitur, Plautus in Epid. Act. v. ſc. 1. ℣ſ. 4.

> *Si undecim Deos praeter ſeſe ſecum addūcat*
> *Iupiter.*

In inſcriptionibus frequenter eſt.

I. O. M
CETERISQVE
DIS. CONSENTIBVS
E

Di-

Diſtinƈte Seneca Quaeſt. Nat. lib. II. cap. 41. *Secundam* (manubiam) *mittit quidem Iupiter, ſed ex conſilii ſententia. Duodecim enim Deos advocat.* Plato Iovem putabat eſſe ſupremum in coelo Ducem ſub quo duodecim alii erant inferioris ordinis Duces, Conſentes nimirum Dii, in Phaedro pag. 202. in fine. Τῷ δ' ἕπεται στρατιὰ θεῶν τε καὶ δαιμόνων, κατὰ ἕνδεκα μέρη κεκοσμημένη, μένει γὰρ Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη· τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι ἐν τῷ τῶν δώδεκα ἀριθμῷ τεταγμένοι θεοὶ ἄρχοντες ἡγοῦνται κατὰ τάξιν ἣν ἕκαστος ἐτάχθη. *Hunc vero* (Iovem) *ſequitur exercitus Deorum & Daemonum, in undecim diſpoſitus partes, domi enim ſola ex Diis remanet Veſta: reliqui autem quotquot duodecim Deorum numero continentur diſpoſiti in ordinem Dii Praetores, praeeunt ex ordine in quo quiſque collocatus eſt.* Iovis *conſilium* conſtituunt illi duodecim Dii teſte Auguſt. de Civ. Dei lib. IV. cap. 23. *Conſentes in conſilium Iovis adhibentur.* Diverſae ſententiae ſaepe in iſto conſilio erant, & quiſque in ſuam Iovem pertrahere obnixe ſtudebat, Stat. Theb. lib X. ℣ſ. 878.

> *Iamque Iovem circa ſtudiis diverſa fremebant*
> *Argolici Tyriique Dei.* - - - -

Alia exempla paſſim apud Poëtas reperias licet. Denique Deos eaſdem partes obtinere apud

pud Iovem, quas adſeſſores apud Iudicem, liquet vel inde, quod Iovi ab ipſis iidem honores tribuebantur, qui a conſiliariis Principi, aut magiſtratibus. Virg. Aen. lib. x. ✠ſ. 117.

> - - - - - *Solio tum Iupiter aureo*
> *Surgit, coelicolae medium ad limina ducunt.*

Servius, *ut magiſtratum deducunt.* Et Iovem in ſolio ſedentem Diis adſtantibus pinxit Zeuxis teſte Plin. Hiſt. Nat. lib. xxxv. cap. 9. in fine. Inde etiam cum *adſeſſores judicum* a Graecis πάρεδροι, ut mox demonſtrabimus, dicti ſint, Deos Conſentes quoque Iovis παρέδρους appellare non refugerunt: ſaltim eorum concilium πάρεδρος Ζηνὶ σύλλογος vocatur Eurip. in Helena ✠ſ. 885.

> Ἔρις γὰρ ἐν θεοῖς, σύλλογός τε σοῦ πέρι
> Ἔσται πάρεδρος Ζηνὶ τῷδ' ἐν ἤματι.
>
> *Lis enim inter Deos, & concilium de te*
> *Aſſidebit Iovi hoc eodem die.*

Cap. VIII.

Graecis πάρεδρος *dicitur ille qui alteri* conſilio adeſt. *Sub Romanis Imperatoribus ita vocabantur Iudicum adſeſſores. Et* συνθωκεῖν *in* judicio adſidere. *Latinis* adſeſſores *dicuntur, quia ad latus judicis ſedebant: ratio enim loci in judiciis habebatur. Appellati quoque ſunt* conſiliarii. *Inde* in conſilium adhiberi, *eſt in adſeſſorem conſtitui. Qui reis jus ſuppeditabant,* παρεδρεύειν *dicebantur. Praeter judices alii quoque habebant adſeſſores, ita Imperator, Praeſides Provinciarum, Epiſcopi & Duces etiam. Imperatorum temporibus adſeſſores frequenter* συγκάθεδροι *vocabantur.* Collega *quoque dicitur* συγκάθεδρος, *frequentius tamen* σύνεδρος. *Iſocrates emendatur.* Συνέδριον collegium. *Adſeſſores vocabantur aliquando* κοίνωνοι πόνων, participes, συμπαρόντες. *Apud Athenienſes magiſtratus quidam Archonti adjunctus* Πάρεδρος *nominabatur. Heſychius emendatur. Lacedaemonii Regibus adſeſſorem dabant.*

AD tempus Diis valere juſſis ad homines nos conferamus, expoſituri qui apud hos πάρεδροι ſint dicti, ut inde clarius illuceſcat cur Conſentes Iovis πάρεδροι fuerint. Qui conſilio alicui adeſt ejus πάρεδρος vocatur, Pindar. Olymp. Ode II. vſ. 139. De Rhadamantho loquitur,

> Ον πατὴρ ἔχει Κρόνος ἑτοι-
> μον αὐτῷ πάρεδρον.

Quem

Quem habet pater Saturnus
Aptum adſeſſorem.

Πάρεδροι dicebantur, imprimis vero ſub Imperatoribus Romanis, illi qui judicibus in cognitionibus jus ſuppetebant & conſilium dabant. Achilles Tat. Am. Leuc. & Clit. lib. VII. pag. 447. Ἔδοξε τῷ προέδρῳ τῶν δικαστῶν· ἦν δὲ τοῦ βασιλικοῦ γένους, καὶ τὰς μὲν φονικὰς ἐδίκαζε δίκας, κατὰ δὲ τὸν νόμον συμβούλους ἐκ τῶν γεραιτέρων εἶχεν, εἰς ἐπιγνώμονας ἐλάμβανε τῆς γνώσεως. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ διασκοπήσαντι σὺν τοῖς παρέδροις αὐτοῦ, θάνατον ἐμοῦ καταγνῶναι κατὰ τὸν νόμον. *Viſum eſt judicum praeſidi, qui regio ortus genere, cauſas capitales judicabat, & juxta leges conſiliarios ex ſenioribus habebat, quos in cognitionem judicii adſumebat: viſum autem ipſi, rem cum adſeſſoribus perpendenti, me ſecundum legem morti damnare.* Vocabantur quoque σύνθωκοι vel σύνθακοι, certe συνθωκεῖν idem ſignificat quod παρεδρεύειν, Ioſeph. Antiq. Iud. lib. XV. cap. 3. §. 8. Ὑπὲρ τούτων ἔγραφεν Ἡρώδης, καὶ τὰς ἄλλας διεξίει τιμὰς, ἃς ἔχοι παρ᾽ Ἀντωνίῳ, συνθωκῶν ἐν ταῖς διαγνώσεσι. *De his ſcripſit Herodes, & reliquos enumerabat honores, ab Antonio ipſi habitos, tum quod ejus in cognitionibus conſiliarius fuiſſet* &c. Latinis *adſeſſores* dicuntur. Gloſſae Veteres, Πάρεδρος, *adſeſſor*. Suet. in Galba cap. XIV. *Corn. Laco ex adſeſſore prae-*

 fectus

ſectus Praetorio, arrogantia ſocordiaque intolerabilis. Et integer titulus de *Officio adſeſſorum* extat in Digeſtis. Dicti ſunt ita, non ſecus ac πάρεδροι, quod ad latus judicis ſederent: alludit ad hoc Propert. Eleg. ult. ỳſ. 19. Minoa & Rhadamanthum Aeaco, cui tunc ſorte judicium obtigerat, adſidere fingit:

> *Aut ſiquis poſita judex ſedet Aeacus urna,*
> *In mea ſortita vindicet oſſa pila.*
> *Adſideant fratres.* - - - -

In judiciis nimirum loci habebatur ratio, & judici proximus honorificentiſſimus erat: Suet. in Tiberio cap. XXXIII. *Magiſtratibus pro tribunali cognoſcentibus plerumque ſe offerebat conſiliarium, aſſidebatque mixtim, vel ex adverſo in parte primori.* Ammian. Marc. lib. XXIII. cap. 6. p. 416. De Perſis ait. *Ad judicandum autem uſu rerum ſpectati deſtinantur, & integri, parum alienis conſiliis indigentes: unde noſtram conſuetudinem rident, quae interdum facundos, jurisque publici peritiſſimos poſt indoctorum collocat terga.* Romani *adſeſſores* frequenter quoque *conſiliarios* apellaverunt. Suet. in Claudio cap. XII. *Cognitionibus magiſtratuum ut unus e conſiliariis frequenter interfuit.* Paulus l. 4. D. de Off. Adſeſſ. *Conſiliario, eo tempore quo adſidet, negotia tractare in ſuum quidem auditorium nullo modo conceſſum eſt.* Inde *in con-*

Digitized by Google

conſilium adhibiri eſt a judice in adſeſſorem conſtitui. Plinius lib. VI. Epiſt. 11. *O diem laetum! adhibitus in conſilium a Praefecto urbis, audivi ex diverſo agentes ſummae ſpei, ſummae indolis juvenes duos.* Nec tantum qui judicibus conſilio aderant, verum etiam qui reis jus ſuppeditabant, παρεδρεύειν dicebantur. Euagrius Hiſt. Eccleſ. lib. VI. cap. 7. Περὶ τούτων μὲν οὖν ἐμοῦ παρεδρεύοντος καὶ παρόντος γε αὐτῷ, κατὰ τοῦ βασιλέως γέγονε τὴν ἀπολογίαν ὑφέξων. Interpres vertit: *Me igitur conſiliarium & comitem habens, venit Conſtantinopolim, his accuſationibus reſponſurus.* Vide ad eum locum a Valeſio notata. Praeter judices aliis quoque dabantur adſeſſores, ut ipſi aliquando Imperatori: Herodian. lib. V. cap. 1. Καὶ πρῶτον μὲν τῆς συγκλήτου βουλῆς τοὺς δοκοῦντας καὶ ἡλικίᾳ σεμνοτάτους καὶ βίῳ σωφρονεστάτους, ἑκκαίδεκα ἐπιλέξαντο, συνέδρους καὶ συμβούλους τοῦ βασιλέως. Eleganter haec Politianus ſic tranſtulit in Latinum ſermonem: *Quippe jam primum ſedecim ordinis ſenatorii viros, aetatis gravitate vitaeque ſanctimonia praecellentes, adſeſſores principis* (Alexandri) *& conſiliarios delegerunt.* Praeſidibus addebantur adſeſſores, ut colligere licet ex l 3. D. de Off. Adſeſſ. *Si eadem provincia, poſtea diviſa, ſub duobus praeſidibus conſtituta eſt velut Germania, Myſia: ex altera ortus, in altera adſidebit, nec videtur in ſua provincia adſediſſe.* Confer notas

Go-

Gothofredi. In Eccleſia etiam ſuos habebant conſiliarios Epiſcopi, quos συνεδρευτὰς vocat Ignatius ad Trallian. cap. VII. Τὶ δὲ πρεσβυτέριον ἀλλ' ἢ σύστημα ἱερὸν, σύμβουλοι καὶ συνεδρευταὶ τοῦ Ἐπισκόπου; *Quid vero Presbyterorum conſeſſus aliud eſt, quam coetus ſacer, conſiliarii & adſeſſores Epiſcopi?* Et συνεδρεία ἐπισκόπου, Idem ad Philadelph. cap. VIII. Πᾶσιν οὖν τοῖς μετανοοῦσιν ἀφίησιν ὁ Θεὸς, ἐὰν συνδράμωσιν εἰς ἑνότητα Χριστοῦ, καὶ συνεδρείαν τοῦ Ἐπισκόπου. *Omnibus igitur qui reſipiſcunt condonat Deus, ſi concurrant ad communionem Chriſti, & conſilium Epiſcopi.* In militia denique ducibus adjungebantur homines juris ſimul & artis militaris peritiſſimi: Socrat. Hiſt. Eccleſ. lib. VII. cap. 20. Πέμπει πρεσβευτὴν περὶ εἰρήνης Μαξιμῖνον, ἄνδρα ἐλλόγιμον, ὃς τοῦ στρατηγοῦ Ἀρδαβουρίου συγκάθεδρος ἦν. *Mittit oratorem pacis Maximinum virum inſignem, qui Ducis Ardaburii adſeſſor erat.* Sub Imperatoribus vero Romanis judicum adſeſſores συγκάθεδροι dicebantur, qui apud Athenienſes πάρεδροι· Vlpianus ad Demoſth. Midianam pag 403. Πάρεδροι γὰρ ἐδίδοντο τοῖς νεωτέροις, οἱ νῦν καλούμενοι συγκάθεδροι. *Dabantur enim juvenibus* πάρεδροι, *qui nunc* συγκάθεδροι *vocantur.* Nota etiam συγκαθέδρους dictos fuiſſe, eos qui idem munus obibant, *collegas:* ſi fides habenda vulgato Interpreti Modeſtini l. 10. §. 6. D. de Excuſat. Ὁμοίως καὶ εἰς τὸν τόπον ἐκείνου

τοῦ

τοῦ ἐπιτρόπου, ὃν μετὰ ταῦτα συγκάθεδρον ἑαυτῷ τις ἀπήγαγε, δοθήσεται κουράτωρ, ὥς φησι διάταξις τοῦ θειοτάτου Σεβήρου. Interpres, *Similiter & in locum illius tutoris, quem poſtea ſibi collegam quis adduxerit, dabitur curator, ut ait conſtitutio Divi Severi.* Sed forte rectius Auguſtinus, qui *adſeſſorem* dedit. Frequentius iſta poteſtate venit σύνεδρος, ut apud Iſocratem Areopag. pag 202. quem locum recitabo, ut corruptum eadem opera reſtituam: Καὶ περὶ τούτων ἐκέλευον ὑμᾶς ἑλέσθαι συνέδρους ἢ συγγραφέας, δι' ὧν ὁ δῆμος κατελύθη τὸ πρότερον. Quae ſic Latina fecit Wolfius, *Et ad illas conſtituendas vos indicto concilio creare conſeſſores, aut ſcribas deligere juberem, per quos antehac popularis ſtatus abrogatus eſt.* Credidit συνέδρους fuiſſe quosdam viros a munere ita dictos, quorſum ſenſus verborum Iſocratis ut nunc leguntur nos ducit; ſed inepte: ſi quid enim video reponendum eſt συνέδρους ι συγγραφέας *decem ſcribas collegas.* De decem illis ſcribis, Piſandri & Antiphontis opera creatis, vide egregiam Valeſii notam ad Harpocrat. pag. 181. Vt vero σύνεδροι *collegae* ita συνέδριον dicebatur *collegium*, hinc vero συνεδρεύεσθαι Heſychio teſte ſignificat συνέρχεσθαι, εἰς βουλὴν συνάγεσθαι. *convenire, in concilium cogi.* Diodorus Sic. lib XVI. pag. 544. Τῆς δὲ γερουσίας συνεδρευούσης ἐν τῷ βουλευτηρίῳ &c. *Cum vero Senatus Corinthiorum con-*

ve-

veniſſet in curiam. &c. Sed, antequam de tabula manum, monendum eſt, adſeſſores judicum & magiſtratuum, qua civilium, qua militarium, apellatos fuiſſe κοινωνοὺς πόνων aut ἀρχῆς, ut erudite docent magni duumviri Lindebrogius & Valeſius, ad Ammian. Marcell. lib. VIII cap. I. pag. 558. Latini aliquando una voce *participes* vocant: l. unica C. ſi rector prov. *Quod ita late patere volumus, ut non ſolum circa adminiſtrantes, ſed etiam circa adminiſtrantium filios, nepotes ac propinquos, participes domeſticoſque.* Verbo *participes* additum eſt gloſſema *id eſt conſiliarios.* Iidem Graecis quoque ſunt συμπαρόντες. Vlpianus loco laudato, παρεδρεύοντος ἄρχοντι τῷ υἱεῖ, quod in Demoſthene eſt, exponit, συμπινοῦντος καὶ συμπαρόντος τῷ παιδί· Et Euagrius ſupra, ἐμοῦ παρεδρεύοντος καὶ παρόντος γε αὐτῷ. Hinc explico locum D. Lucae in Actis Apoſt. cap. XXV. comm. 24. ab aliis forte non iſta intellectum. Καί φησιν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες. *Et Feſtus inquit: Agrippa Rex, & omnes qui nobis adeſtis viri.* Alloquitur Feſtus in poſteriore parte orationis Chiliarchos & principes civitatis, quos in praecedenti commate ſacer ſcriptor in acroaterium ingreſſos eſſe dicit, qui forte ipſius, Provinciae Praeſidis, conſilium conſtituebant. Addendum denique apud Athenienſes fuiſſe ma-

magiſtratus in judicio & a quinquaginta viris ſolitos comprobari, qui πάρεδροι compellabantur abſolute. Heſychius Πάρεδρος, σύνθρονος (iſtud enim verbum e praecedenti commate ad hoc transfero, nemine, ut ſpero, diſſentiente.) ἀρχή τις. id eſt Πάρεδρος, *adſeſſor, magiſtratus aliquis.* Ejus officium erat Archontas omni ope & conſilio juvare. Vnicuique Archonti duo adjudicabantur πάρεδροι. Harpocration. Πάρεδρος, Λυκοῦργος ἐν τῷ περὶ Ἱερείας. Πολύ ἐστι τοὔνομα παρά τε τοῖς ῥήτορσι, καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῳδίᾳ. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησί. Λαμβάνουσι παρέδρους, ὅ τε Ἄρχων καὶ Πολέμαρχος, δύο ἑκάτερος, οὓς ἂν βούληται· καὶ οὗτοι δοκιμάζονται ἐν τῷ δικαστηρίῳ πρὶν παρεδρεύειν, καὶ εὐθύνας διδόασιν, ἐπὰν παρεδρεύωσιν. Πάρεδρος, *Lycurgus in oratione de Sacerdote. Frequens eſt nomen cum apud rhetores, tum etiam in antiqua comoedia. Ariſtoteles vero in Athenienſium civitate dicit: adſumunt,* παρέδρους, adſeſſores, *quiſque duos pro lubitu: atque hi comprobantur pro tribunali antequam adſeſſoris munus capeſſant, & rationes reddunt cum adſederunt.* Praeterea addit I. Pollux lib. VIII. §. 92. Δοκιμασθῆναι δ' αὐτοὺς ἐχρῆν ἐν τοῖς πεντακοσίοις. *Comprobari autem debebant illi a quinquaginta viris.* Lege ad eum locum a doctiſſimis commentatoribus notata, nec operae poenitebit. Pari ratione ut Archontes Athe-

thenienſium, ita quoque Lacedaemoniorum Reges ſuos adſeſſores habebant. Cicero de Divinat. lib. 1. pag 370. G. *Lacedaemonii Regibus ſuis augurem adſeſſorem dederunt.*

CAP. IX.

Vox Graeca παρακαθῆσθαι *aliquando eſt* cum aliquo verſari, *convenit Latina* adſidere. *Inde animalia* δίεδρα *&* σύνεδρα *vocantur*, quae diſſident, *& ea*, quae mutua ſocietate delectantur. Πάρεδρος *quoque eum ſignificat*, qui cum alio frequenter converſatur. *Hinc* Πάρεδροι *vocati ſunt Dii illi*, *qui ſimilis fere erant naturae*, *quorum officia conveniunt*, *& qui mutua ſocietate gaudent. Hinc* ἑταῖροι *appellati ſunt & Latinis* ſocii & comites. *Deinde etiam* conſociati Dii, *qui duplici ſenſu ita vocantur. Conſaguinitatis vocabula aliquando uſurpant ad Deorum conjunctionem indicandam. Ideo vocantur* conſanguinei, cognati, ἀδελφοὶ, fratres, & ſorores, *& denique* gemini. *A moribus eiſdem* ὁμότροποι. *A mutuo quod ſibi praeſtant auxilio* σύνεργοι. *Ab officiorum ſimilitudine* σύντεχνοι, cooperarii. *D. Auguſtinus emendatur.*

HActenus de παρέδροις communi ſignificatione dictis diſſeruimus: nunc erit exponendum quinam Dii ſenſu religioſo ita fuerint indigitati. Graeci, eos qui ſocietate conjuncti frequenter converſabantur, ſibi invicem πα-

παρακαθῆσθαι, *adſidere*, dicebant. Athen. lib. IV. pag. 163. A. Φυγοῦσα γ' οὖν σε, καὶ τοὺς σοὶ παραπλησίους ἡ Ἀρετὴ, Ἡδονῇ παρακάθηται, ὡς φησὶ Μνασάλκης ὁ Σικυώνιος ἐν ἐπιγράμμασιν.

> Ἁδ' ἐγὼ ἁ τλάμων Ἀρετὰ παρὰ τῇδε κάθημαι
> Ἡδονῇ, αἴσχιστως κειραμένη πλοκάμους.

Te igitur fugiens, tuique ſimiles, Virtus cum Voluptate verſatur, ut inquit Mnaſalces Sicyonius in epigrammatibus:

> Illa ego miſera Virtus iſti adſideo
> Voluptati, ſciſſis foede capillis.

Eodem ſenſu *adſidere* Romane loquentibus nonnunquam uſurpatur: Cicero in L Piſonem pag. 760. C. *Sed praeterita omitto: me ut Cn. Pompejus omnibus ſuis ſtudiis, laboribus, vitae periculis, complexus eſt: cum municipia pro me adiret, Italiae fidem imploraret, P. Lentulo Conſuli, auctori ſalutis meae, frequenter adſideret.* Hinc animalia inviolatam inter ſe pacem obſervantia, nec mutuam ſocietatem fugientia, σύνεδρα, *conſidentia*, ut ita dicam, vocantur, & contra δίεδρα, *diſſidentia* & perpetuas inimicitias gerentia. Ariſtot. Hiſt. Anim. lib. IX. §. 8. Ἐπεὶ δὲ τοῖς ὠμοφάγοις ἅπαντα πολεμεῖ, καὶ ταῦτα τοῖς ἄλλοις· ἀπὸ γὰρ τῶν ζώων ἡ τροφὴ αὐτοῖς· ὅθεν καὶ τὰς διεδρείας, καὶ τὰς συνεδρείας οἱ μάν-

τῖς λαμβάνουσι· δίεδρα μὲν τὰ πολέμια τίθεντες· σύνεδρα δὲ τὰ εἰρηνεύοντα πρὸς ἄλληλα. *Praeterea autem crudivoris omnia pugnant, atque illa omnibus: animantia enim ipſis cibus ſunt. Inde etiam* διεδρίας *&* συνεδρίας *obſervant vates: inimica quidem* δίεδρα *eſſe ſtatuentes: at* σύνεδρα, *quae inter ſe pace fruuntur.* Hac vero poteſtate σύνεδρος uſurpavit Antoninus Lib. fab. VII. pag. 38. Καὶ οὐ γίνεται σύνεδρος οὔτος ὁ ἐρωδιὸς ἄνθῳ, καθάπερ οὐδ' ὁ ἄνθος τῷ ἐφίππῳ, ὅτι μέγιστα κακὰ ἔπαθεν ὁ ἄνθος ὑπὸ τῶν ἵππων· καὶ ἔτι νῦν ὅταν ἀκούσῃ φωνοῦντος ἵππου φεύγει μιμούμενος ἅμα τὴν φωνήν. *Et non verſatur cum antho erodius, ita neque anthus cum ephippo, quia maxima ab equis perpeſſus eſt mala Anthus: & adhucdum ubi equum hinnientem inaudiverit, fugit ejus vocem ſimul imitans.* Inde & πάρεδρος nonnunquam alterius dicitur, qui cum eo conjunctus frequenter verſatur, ita verbum uſurpat Eurip. in Medea vſ. 843.

Τᾷ σοφίᾳ παρέδρους
Πέμπει ἔρωτας.

Vt cum Sapientia victitent
Mittit Amores.

Iam vero θεοὶ πάρεδροι, *Dii adſeſſores*, ſenſu penitiori ſunt Dii ſimilis fere naturae, quorum officia conveniunt, & qui arcto ſocietatis vinculo conſtricti ſunt. Haec ratio eſt cur ἐπίεδροι Grae-

Graecis, at Latinis ſcriptoribus *ſocii & comites*, dicantur Dii conjuncti. Ita Amor Gratiarum, Veneris Muſarumque ἑταῖρος eſt apud Plut. in Amatorio pag. 758. C. ἀλλὰ τῶν Μουσῶν, καὶ Χαρίτων, καὶ Ἀφροδίτης ἑταῖρον Ἔρωτα. *Sed Muſarum, & Charitum Venerisque ſocium Amorem.* Recte Muſis ſociatur Amor juxta elegantiſſimi Bionis verſum apud Stobaeum Ecl. Phyſic. cap. XII.

> Μοῖσαν ἔρως καλέει, Μοῖσαι τὸν ἔρωτα φέροιεν.

Grotius Latine vertit:

> *Muſas dulcis Amor, Muſae mihi detis Amorem.*

Adde ejuſdem mellitiſſimos verſiculos, qui leguntur in Stobaei Florileg. Serm. LXIII. Iuno & Pallas *ſociae* Silio Ital. lib. IX. ỳſ. 526.

> *Affatur virgo ſocia Iunone parentem.*

Quam Iuno & Minerva conjunctae ſint inferius oſtendam. Mithras ſolis *ſocius* in Theſ. Gruteri pag. XXII. inſcript. 12.

D. I. M
ET. SOLI. SOCIO
SAC.

Pari ſenſu Philologia Minervae *conſociata* dicitur

citur apud Martian. Cap. lib. I. pag. 14. Aliter tamen ſunt intelligendi *conſociati Dii*, a Livio ita nominati lib. I. cap. 45. quod communiter a pluribus populis colantur. Id clariſſime ex ipſius verbis liquet: *Iam tum erat inclytum Dianae Epheſiae fanum: id communiter a civitatibus Aſiae factum fama ferebat. Quum conſenſum Deosque conſociatos laudaret mire Servius inter proceres Latinorum, — perpulit tandem, ut Romae fanum Dianae populi Latini cum populo Romano facerent:* Somnus & Bacchus *comites:* Silius Ital lib. VII. ℣ſ. 205.

Donec compoſuit luctantia lumina Somnus,
Somnus, Bacche tibi comes additus.

Inde eſt in lapide litterato apud Grut. pag. LXVII. num. 8.

DIIS. MAXIMIS
BACCHO. ET. SOMNO
HVMANAE. VITAE
SVAVISSIMIS
CONSERVATORIB
SACRVM

Rationem hujus conſortii diſcere potes ex Propert. lib. III. Eleg. 16. ℣ſ. 14.

Quod ſi Bacche tuis per fervida tempora donis
Arcerſitus erit Somnus in oſſa mea.

An-

Antevorta & Poſtvorta Iani *comites* Macrobio Saturn. lib. 1. cap. 7. pag. 180. *Sicut Antevorta & Poſtvorta divinitatis* (Iani ſcilicet) *aptiſſimae comites apud Romanos coluntur.* Nonnunquam etiam conſanguinitatis vocabulis appellabantur ſocia numina. Ita *conſanguineus Gratiarum Hymen:* Martian Cap lib. 1. in principio. Venus & Ceres *cognatae* Apulejo Met. lib. v. pag 174. *Suſcipit Ceres: tuis quidem lacrymoſis precibus & commoveor & opitulari cupio, ſed cognatae meae* (Veneris) *cum qua etiam antiquum foedus amicitiae colo, bonae praeterea foeminae, malam gratiam ſubire nequeo.* Imo Diis mutuo conſortio ſe delectantibus ἀδελφῶν, *fratrum & ſororum*, nomina dederunt. Themiſt. Orat. XXIV. pag. 303. A. Ἀλλὰ τ̀ Ἀφροδίτην ἀεὶ συμπλέκειν ταῖς Μούσαις προθυμησόμεθα· ἀδελφαὶ γὰρ ἀλλήλων, καὶ ἀσπάζονται τ̀ κοινωνίαν. *Sed id ſemper agemus, ut cum Muſis conjungamus Venerem: ſorores enim ſunt & lubenter ſociantur. Sororem* Matris Deûm vocat Deam Syriam Apul. Met. lib. IX pag. 221. *Propter unum cantharum, quem Deûm Mater ſorori ſuae Deae Syriae hoſpitale munus obtulit, noxios religionis antiſtites ad diſcrimen vocari capitis.* Mercurius Muſarum *germanus* Martian. Cap. lib. 1 pag. 9. Fides Iuſtitiae *ſoror.* Horat lib. 1. Ode 24. ℣ſ. 7.

- - - - *Cui Pudor, & Iuſtitiae ſoror*

Incorrupta Fides, nudaque Veritas,
Quando ullum invenient parem?

Acron, *Fides eſt apellata Iuſtitiae ſoror.* Ita Iuſtitia & Pax ἀδελφαὶ, *ſorores*, in Eclogis Phyſ. Stobaei cap. IX.

Psalm. Justitia et pax osculatae sunt

Λιπαροθρόνους τ' ἀδελφὰς Δίκαν
Καὶ ςεφανηφόρον Εἰράναν.

Veniat celſo ſubnixa toro
Pax Iuſtitiae juncta ſorori,
Laetis frontem vincta coronis.

Grotii verſionem agnoſcis. Minime vero omittenda hîc ſunt lapidi antiquo inſcripta verba apud Gruterum pag. MLXXIII. num. 11.

Ptolemaeo scilicet et uxori ejus sorori.

ΘΕΟΙΣ. ΑΔΕΛΦΟΙΣ
ΣΥΝΘΡΟΝΟΙΣ. ΤΟΙΣ
ΕΝ. ΑΙΓΥΠΤΟΥ
ΘΕΟΙΣ
ΙΣΙΑΣ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ
ΑΝΕΘ

Et denique, majoris adhuc conjunctionis indicandae gratia, quaedam numina *gemina* vocantur. Somnus & Mors Hom. Iliad. Π. ỳſ. 672.

Πέμπε δέ μιν πομποῖσιν ἅμα κραιπνοῖσι φέρεσθαι,
Ὕπνῳ καὶ Θανάτῳ διδυμάοσιν. - - - -

Mit-

Mitte illum pernicibus deductoribus ferendum,
Somno & Morti geminis. - - - -

Hos duos *fratres* quoque vocari proletarium eſt. Apollo & Diana *gemini numinis* titulo mactantur a Seneca Herc. Fur. ℣ſ. 905. Virg. Et consanguineus Leti Sopor.

Geminumque numen, Phoebus & Phoebi ſoror,
Soror ſagittis aptior Phoebus lyrae.

Ad ſimilem Deorum naturam indicandam recte eos ὁμοτρόπους, *aequalibus moribus praeditos*, vocabis, auctoritate fretus Pindari Olymp. Ode XIII. ℣ſ. 8.

- - - - Δίκα πολίων
Ασφαλὲς βάθρον, καὶ ὁμότροπος Εἰράνα, τάμιαι
Ανδρασι πλούτου. - - - -

- - - - *Iuſtitia civitatum*
Firmum fundamentum, & iiſdem moribus
Praedita Pax, ſuppeditantes
Hominibus divitias. - - - -

Et quia mutuam ſibi operam praeſtant Dii conjuncti, eos aliquando dixerunt συνεργούς. Grotii Excerpta pag. 457.

Αἰδῶ σέβεσθε συνεργὸν ἀρετῆς δοριμάχου.

Colite Pudorem namque Virtutis comes
Pugnacis ille eſt. - - - -

Ita Grotius. Scholiaſtes Aeſch. ad Prom. Vinct. ℣ſ. 921. Τοὺς δὲ εἰρημένους ἀνάγει, καὶ συνεργοὺς τοῦ κράτους ἔχει· τὸν μὲν Βροντὴν μηχανησάμενον· τὸν δὲ Στερόπην, ἀστραπὴν εἰς ἐκφόβησιν πάντων τῶν ἄλλων θεῶν. *Hos vero praedictos* (Brontem nimirum & Steropen, quorum ope uſus fuerat Iupiter contra Saturnum) *in Coelum ducit, & imperii ſocios habet: quorum alter ipſi tonitru fabricavit: hic autem, Steropes, fulgur, ad terrorem incutiendum reliquis Diis.* Numina autem, quae junguntur propter officiorum & operum ſimilitudinem nominantur θεοὶ σύντεχνοι, Latine *Dii cooperarii.* Minerva Vulcani σύντεχνος apud Platonem in Polit. pag. 123. ℣ſ. 9 Τέχναι δὲ παρὰ Ἡφαίστου καὶ τῆς συντέχνου. *Artes vero debentur Vulcano ejuſque cooperariae.* Contra Vulcanus Minervae *cooperarius* eſt D. Auguſt. de Civ. Dei lib. VI. cap. 10. *Quae illarum matrona eſt Vulcani? Non utique virgo, quoniam habet maritum. Abſit autem ut meretrix, ne filio Iunonis & cooperario Minervae facere injuriam videamur.* In quibus verbis, ut ſententia recto ſtet talo, pro *quoniam* omnino ſcribendum eſt *quae non.* Hae fere ſunt voces quibus veteres *ſocia numina* compellare conſueverunt. Nunc ordo poſtulat, ut demonſtremus, quo pacto in ſacris conjuncta fuerint.

Cap.

CAP. X.

Qui uno in templo coluntur Graecis σύνναοι, ὁμόναοι, συνέστιοι ἱρῶν, *Latinis* contubernales *vocantur. Heſychius & Herodis Attici inſcriptio emendantur. Duplici ratione erant* σύνναοι, *aut quibus unum conſecratum erat templum, aut quibus diverſae ſub uno tecto aediculae. Vtriuſque modi exempla. Templa talia* ſocia, *ſeu* communia *dicuntur. Vno vocabulo* delubra. *Nunquam duo numina, uno in templo ſine aliqua phyſica aut morali ratione jungebantur. Hinc* θεοὶ σύνναοι Deos ſocios *ſignificant, iidemque vocantur* σύνοικοι, *&* ὁμότοιχοι, *id eſt* contubernales. *Eosdem vero qui* σύνναοι, *recte* παρέδρους *dici poſſe vel inde liquet, quod* πάρεδροι *etiam Graecis ſint illi*, qui una habitant. *Statuae Deorum in alterius, ſed conjuncti, templo non raro collocabantur.*

PRimo nobis loco differendum erit de Diis qui ſocio in templo culti ſunt. Vno verbo Graecis vocantur σύνναοι. Heſych. Σύνναιος, σύνοικος. Emendo σύνναος. Hinc in baſi apud Gruterum pag. LXXXIX. num. 2.

DI. SYNNAVI

Aeoles ſuo digammate inſerto ſcribebant ΣΥΝΝΑϜΟΣ, quos Latini imitantes *Synnavus* dicunt. Iidem σύνναοι etiam ὁμέναοι ſunt apud Heſychium in Voce ομόχετοι. Cum periphraſi συνέστιοι ἱρῶν, *ſacrorum* aut *templorum commu-*

 nione

Marmor Domianum pag. 65.
Γ. ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΙΡΜΑΙΣΚΟΣ ΕΠΟΙ.....
ΣΑΡΑΠΕΙΟΝ ΔΙΙ ΗΛΙΩ ΜΕΓΑΛΩ
ΣΑΡΑΠΙ. ΤΟΙΣ·ΣΥΝΝΑΟΙΣ·ΘΕΟΙΣ

nione gaudentes, vocantur ab Herode Attico Rhetore in prima inſcript. ꝟſ. 30.

ΚΑΙ. ΓΑΡ. ΑΘΗΝΑΙΑ. ΠΕΡΙ. ΧΘΟΝΙΟΝ. ΒΑ-. ΣΙΛΕΑ
ΝΗΩΙ. ΕΓΚΑΤΕΘΗΚΕ. ΣΥΝΕΣΤΙΟΝ. ΕΜΜΕ-
ΝΑΙ. ΙΡΩΝ

In priore verſiculo unuſquiſque facile videt legendum eſſe, ΠΑΡΑ. ΟΙ. ΧΘΟΝΙΟΝ. ΒΑΣΙΛΗΑ, adeo ut ſententia haec ſit:

Etenim Minerva apud ſe Tartareum Regem
In templo collocavit, ut ſibi eſſet contubernalis.

Romani θεὺς συννάους, *Deos contubernales* nominant: Lactant. de falſa relig. cap XI. §. 39. *Iupiter enim ſine contubernio conjugis filiaeque coli non ſolet.* Et Caeſarem Quirini *contubernalem* vocat Cicero ad Att. lib. XIII. Epiſt. 28. quod ejus ſtatua in Quirini templo conſpiceretur. Quoque *Novenſiles* dicti ſunt, modo recte Marii Victorini verba art. Gramm. lib. I. pag. 2470. emendaverit Salmaſius ad Hiſt. Aug. ſcriptores tom. II. pag. 139. *Novenſiles autem, quos Graeci* συννάους, *a novem ac ſidendo, ideſt, eadem ſede praediti.* Idem Salmaſius ad Herodis Att. Inſcripti I. pag. 14. contendit Deos συνεργείους aliquando vocatos fuiſſe, qui vulgo σύνναοι· ſed cum illa maximi Viri tantum conjectu-

jecturis innitantur, pro certis nemini obtrudo. Neque ea rationibus confirmare, neque impugnare auſim, quae captum meum, quod fateri non pudet, longe ſuperant. Duobus potiſſimum modis Dii erant *contubernales*, aut in uno templo colebantur, aut variis ſub uno tecto & intra unum ſeptum aediculis. Prioris exempla ſunt multa: ita Vulcanus & Minerva eodem in templo jungebantur Athenis Auguſt. de Civ. Dei lib. xviii. cap. 12. *Quia in templo Vulcani & Minervae, quod ambo unum habebant Athenis expoſitus inventus eſt puer*. Celeus & Metanira Athenag. leg. pro Chriſt. pag. 13. D. Βία & Ἀνάγκη *Vis* & *Neceſſitas* Pauſan. lib. II. pag. 121. Dione & Iupiter apud Strab. lib. VII. pag. 506. C. Ὕστερον ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραῖαι, ἐπειδὴ καὶ σύνναος τῷ Διῒ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη. *Poſtea tres anus adhibitae ſunt, poſtquam cum Iove in ſocietatem templi recepta eſt Dione*. Loquitur de templo Iovis Dodonaeo. Iungebantur quoque paſſim uno in templo Caſtores, Aeſculapius & Salus, & alia bene multa numina. Hunc morem falſe perſtringit Machon apud Athen. lib. VIII. pag. 337. C.

- - - - Ἐν τεμένει καθίσας τινί,
Ὅπερ τοῦ πυλῶνος ἦν κατὰ τύχην ἱδρυμένον,
Ἰδών τε πῃ θύοντα τὸν νεωκόρον,
Πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ θεῶν, τίνος φράσον

Ἐστὶν

Ἐστιν ὁ νεὼς, βέλτιστέ, φησιν, οὑτοσὶ;
Ὁ δ᾽ εἶπεν αὐτῷ Ζηνοποσειδῶνος, ξένε·
Ὁ Δωρίων δ᾽, πῶς ἂν οὖν ἐνταῦθ᾽, ἔφη,
Δύναιτο καταγώγιον ἐξευρεῖν τις, οὗ
Καὶ τοὺς θεοὺς φάσκουσιν οἰκεῖν σὺν δύο;

Ita legitur locus in Excerptis Grotii pag. 851. qui eum quoque egregie ſic Latinitate donavit:

- - - - Igitur in fano ſedet,
Quod propter urbis ipſa adſtabat moenia:
Vbi cum videret ſacra facientem popam,
Per te Minervam, per Deos, inquit, precor,
Dic bone vir, templum hoc cui ſacratum eſt numini?
Reſpondens ille; eſt, ait, hoc Iovineptunium:
Quis ergo jam mortalis, inquit, Dorio,
Hoſpitium ſperet urbe in illa, quae Deos
Duos conjungit unum in contubernium.

Et Sacerdotes Romani improbabant propoſitum Marcelli Gloriae & Virtuti templum dedicare volentis, exiſtimantes non Divinae majeſtati convenire duo numina intra unius templi parietes concludere: Plut. in Marcello pag. 314. C. Ἐπεὶ δὲ ναὸν ἐκ τῶν Σικελικῶν λαφύρων ᾠκοδομημένον, ὑπ᾽ αὐτοῦ Δόξης καὶ Ἀρετῆς καθιερῶσαι βουλόμενος, καὶ κωλυθεὶς ὑπὸ τῶν ἱερέων, οὐκ ἀξι-

ἀξιούντων ἑνὶ ναῷ δύο θεοὺς περιέχεσθαι, πάλιν ἤρξατο προσοικοδομεῖν ἕτερον, *Cum, e proventu praedae Siculae, a ſe aedificatum templum Gloriae & Virtuti conſecrare vellet Marcellus, impeditus a Sacerdotibus, quibus non placebat uno in templo duos contineri Deos, alium huic adjungere coepit.* Templi vero, in quo duo erant ſacella, totidem Diis ſacra, meminit Pauſan. lib. II. cap. 25. Ἐπὶ δὲ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἱερὸν διπλοῦν πεποίηται, καὶ πρὸς ἡλίου δύνοντος εἴσοδον καὶ κατὰ ἀνατολὰς ἑτέραν ἔχον. Κατὰ μὲν δὴ τοῦτο Ἀφροδίτης κεῖται ξόανον, πρὸς δὲ ἡλίου δυσμὰς Ἄρεως. *Iuxta hanc autem viam duplex fanum factum eſt, ad ſolis occaſum & ad ortum ingreſſum habens. In hoc Veneris eſt ſimulacrum, at in illo ad occaſum Martis.* Sed quid multa eaque obſcura exempla cumulare attinet, cum clariſſimum nobis ad manum ſit: in Capitolio enim trium Deorum Iovis, Iunonis & Palladis aedes uno tecto continebantur. Dion. Halic. lib IV. pag. 259. Ἐν ᾧ αὐτῷ τρεῖς ἔνεισι σηκοὶ παράλληλοι, κοινὰς ἔχοντες πλευράς· μέσος μὲν, ὁ τοῦ Διός· παρ' ἑκάτερον δὲ τὸ μέρος, ὅ τε τῆς Ἥρας καὶ ὁ τῆς Ἀθηνᾶς, ὑφ' ἑνὸς ἀετοῦ καὶ μιᾶς στέγης καλυπτόμενοι. *In eo autem tria ſunt ſacella juxta ſe invicem ſita, communia habentia latera: in medio quidem Iovis eſt: ſed utrinque, Iunonis & Minervae, uno ſub faſtigio & tecto ſub eodem.* Latini vocant *ſocia templa* Ovid. Faſt. lib. VI. vſ. 73.

Aurea poſſedit ſocio Capitolia templo
Mater, & ut debet, cum Iove ſumma tenet.

Vno vocabulo *delubra* dicuntur: Aſcon. Ped. ad Ciceronis Divin. pag. 17. *Et ſunt qui templa eſſe dicant ſingulorum Diis attributorum locorum, delubra multarum aedium ſub uno tecto a diluvio pluviae munitarum.* Adde his Serv. ad Aen. lib. 11. ỳſ. 225. *Delubrum dicitur, quod uno tecto plura complectitur numina, quia uno tecto diluitur: ut Capitolium in quo eſt Minerva, Iupiter, Iuno ſunt* σύνναιοι. Lege σύνναοι, modo haec duo noviſſima verba Servii fuerint: prorſus enim gloſſema redolent. Dici quoque poſſent *communia templa*, licet Victor in XIII Vrbis regione alio ſenſu Dianae Aventinae templum *commune* appellaverit; quia nimirum a plurimis communiter populis dedicatum erat. Graecis talia templa ſunt κοινὰ ἱερά. Vide Strab. lib. XIV. pag. 974. Τρίτον δ᾽ ἐστὶν ἱερὸν τοῦ Καρίου Διὸς κοινὸν ἁπάντων Καρῶν, οὗ μέτεσι καὶ Λυδοῖς, καὶ Μυσοῖς ὡς ἀδελφοῖς. *Tertium vero templum Carii Iovis commune omnibus Caribus, cujus etiam in partem veniunt Lydi & Myſii tamquam fratres.* Alia auctorum loca prudens praetereo. Figuram delubri, aut templi, cui utrinque additae ſunt aediculae uno tecto munitae, vide in numo elegantiſſimo apud Ez. Spanhem. de

de praeſt. & uſu num. Tom. II. pag. 643. Nunquam vero duo numina uno in templo junxerunt, ſine phyſica quadam aut morali ratione, quam ſaepe addunt ſcriptores antiqui: ita Plut. Sympoſ. lib. IV. problem. 4. pag. 668. E. Τῶν δὲ θαλαττίων τὸ ἅλας πρῶτον, οὐ χωρὶς οὐδὲν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐστὶν ἐδώδιμον· ἀλλὰ καὶ τὸν ἄρτον οὗτος ἐμμιγνύμενος συνηδύνει· διὸ καὶ Δήμητρος σύνναος ὁ Ποσειδῶν. *Primum vero locum obtinet ſal inter illa quae e mari proveniunt, ſine eo enim nihil omnino eſui aptum eſt: imo & pani immixtus eum palato gratiorem reddit: ideo etiam Cereris contubernalis eſt Neptunus.* Adde quoque Schol. Pind. Pythion. Ode III ✝ſ. 139. Hinc & σύνναοι θεοὶ aliquando tantum *Deos ſocios* ſignificant: Euſtath. ad Iliad. Υ. pag. 1268. ✝ſ. 48. Η δ᾽ αὐτὴ καὶ τὴν σύνναον τῷ ἀλόγῳ θράσει θῆλυν Ἀφροδίτην, πρὸς στῆθεα, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα, χειρὶ παχείῃ ἐλάσασα, συγκατέῤῥιψε. *Illa autem Pallas inconditae audaciae* (id eſt Martis) *ſociam Venerem, in pectus, in ſequentibus, manu craſſa feriens, dejicit.* Recte vero Deos cognatos in uno templo junxerunt, namque illi, qui conjuncti habitant arcto ſocietatis vinculo videntur conſtricti. Inde & σύνοικοι *contubernales* dicuntur Dii, qui inter ſe conveniunt: Plut. de fac. in orbe lun. pag. 943. B. Καὶ σύνοικός ἐστι τῆς μὲν χθόνιος ὁ Ἑρμῆς. *Et hujus quidem Proſerpinae contubernalis eſt Mercurius*

infernus. Plato Sympoſ. pag. 187. vſ. 44. Ἐπὶ θύραις καὶ ἐν ὁδοῖς ὑπαιθρίοις κοιμώμενος, τὴν τῆς μητρὸς φύσιν ἔχων, ἀεὶ Ἐνδείᾳ ξύνοικος. *Ad fores & in viis ſub dio ſomnum capiens, matris naturam habens, ſemper Egeſtati conjunctus.* Et Ὁμότοιχος Λύπη Μανίας, *moeror furoris contubernalis*, Antiphani apud Stob. Serm. XCVIII. pag. 539. id eſt, ut recte explicari poſſunt iſta, verbis Euripidis in Andromeda apud eundem Stobaeum,

Λύπη Μανίας κοινωνίαν ἔχει τινα.

Moerori & furori intercedit quaedam communio.

Reſtat denique ut oſtendamus Deos συνναοὺς quoque fuiſſe παρέδρους, quod licet multis rationibus, ſi neceſſitas urgeret, adſtruere poſſem; tamen uno tantum defungar exemplo, eoque luculentiſſimo, Iuliani Imper. Orat. IV. pag. 150. D. Οἱ τὴν Ἔδεσσαν οἰκοῦντες ἱερὸν ἐξ αἰῶνος ἡλίου χωρίον καὶ Μένιμον αὐτῷ καὶ Ἄζιζον συγκαθιδρύουσι. —— ὡς ὁ Μένιμος μὲν Ἑρμῆς εἴη, Ἄζιζος δὲ Ἄρης, Ἡλίου πάρεδροι. *Edeſſam, ab omni aevo ſoli ſacram regionem, incolentes cum ſole uno in templo collocant Monimum & Azizum. —— ut Monimus quidem Mercurius; ſed Azizus Mars ſit, Solis adſeſſores.* Nulla alia erat ratio quare eos Solis παρέδρους, voca-

ret

ret Imperator, ſi ſolam excipias, quam ex ipſius verbis colligo, quod illis idem templum cum Sole dedicatum fuerit. Praeterea, ſi linguae Graecae uſum ſpectes, πάρεδροι non tantum ſunt illi *qui mutua ſocietate gaudent*, verum etiam illi *qui locum aliquem* aut *domum ſimul incolunt*. Eurip. in Hec. ℣ſ. 616.

> Κόσμον τ᾽ ἀγείρασ᾽ αἰχμαλωτίδων πάρα,
> Αἵ μοι πάρεδροι τῶν δ᾽ ἔσω σκηνωμάτων
> Ναίουσιν. - - - - - -
>
> *Et ornatum colligens a captivis mulieribus,*
> *Quae mecum intra haec tentoria*
> *Habitant.* - - - - - -

Scholiaſtes exponit Καλλωπισμὸν ἀγείρασα παρὰ τῶν αἰχμαλωτίδων, αἳ οἰκοῦσιν ἔνδον τῶνδε τῶν σκηνῶν, σύνοικοι ἐμοί. *Ornamenta cogens apud mulieres captivas, quae habitant his in tabernaculis mihi contubernales.* Et Pindarus. Pythion. Ode IV. ℣ſ. 7.

> Ενθα ποτὲ χρυσέων
> Διὸς αἰητῶν πάρεδρος,
> Οὐκ ἀποδάμου Ἀπόλ-
> λωνος τυχόντος γ᾽, ἱέρεα
> Χρῆσεν. - - - - - -
>
> *Vbi quondam aurearum*
> *Iovis aquilarum contubernalis,*

H 3 *Apol-*

Apolline non peregre
Profecto, Sacerdos
Vaticinata eſt. - - - -

De Pythia loquitur, quae cum in templo Apollinis habitaret, recte dici poterat *πάρεδρος*, *contubernalis*, aurearum aquilarum: fabulantur enim duas aquilas a Iove emiſſas, unam ab Oriente, ab Occidente alteram Delphis conveniſſe, in cujus rei memoriam duo aureae aquilae de tholo templi Delphici ſuſpenſae ſunt: Vide Strabonem lib. IX. pag. 643. A. Quanto rectius autem duo in uno templo incolentes Dii *πάρεδροι* dici poſſunt? Omiſiſſem fere loqui de tertia ratione Deos in templis conjungendi: ſtatuas nimirum Deorum in alterius Dei ſed focii, templo collocare mos erat. Ita ſupra ex Cicerone notavimus Caeſarem Quirini *contubernalem* eſſe dictum, quod ipſius ſtatua in fanum Quirini illata eſſet. Sic quoque Iovis effigies in Apollinis Delphici templo conſpiciebatur, teſte Themiſt. Orat. IV. pag. 52. D. *Εἴδη τι ἐν αὐτῷ τέλεια ἵδρυται αὐτοῦ βασιλέως, καθάπερ, οἶμαι, ἐν Δελφοῖς οὐ τοῦ Ἀπόλλωνος μόνου ἀλλὰ καὶ τοῦ Διός.* *Et ſigna in illo fano ipſius Regis perfecta collocantur, quemadmodum, credo, in templo Delphico non ſolius Apollinis, verum etiam Iovis ſimulacra conſpiciuntur.* In Palaemonis templo imagines Neptuni & Leucotheae, Pauſan.

ſan. lib. 11. cap. 2. Recte in aede maris Dei marinorum numinum ſtatuae collocantur. In Palatii delubro Latonae ſignum Plin. Hiſt. Nat. lib. xxxvi. cap. 5. Nec mirum ſi mater cum filio conjungatur. Scite igitur fecit Auguſtus, qui in Divi Iulii delubro, ejus generis auctorem, Venerem e mari exeuntem dicavit, [ἀναδυομένην] ut refert idem Plin. Hiſt. Nat. lib. xxxv. cap. 10. Et Hebe matri conjunctiſſimae Iunoni adſtabat in templo ipſius prope Mycenas docente id Pauſan. lib 11. pag. 148. Eadem autem ratione qua ſtatuas Deorum conjunctorum in alterius templo dedicabant, ita quoque aras: exemplum ſuppeditat Athen. lib. 11. pag. 38. C. Φιλόχορος δὲ φησὶ, Ἀμφικτύονα τὸν Ἀθηναίων βασιλέα μαθόντα παρὰ Διονύσου τὴν τοῦ οἴνου κρᾶσιν, πρῶτον κεράσαι· διὸ καὶ ὄρθους γενέσθαι τοὺς ἀνθρώπους οὕτω πίνοντας, πρότερον ὑπὸ τοῦ ἀκράτου καμπτομένους, καὶ διὰ τοῦτο ἱδρύσασθαι βωμὸν ὀρθοῦ Διονύσου ἐν τῷ τῶν Ὡρῶν ἱερῷ· αὗται γὰρ καὶ τὸν τῆς ἀμπέλου καρπὸν ἐκτρέφουσι. *Philochorus autem dicit, Amphictyonem, Athenienſium Regem, a Baccho artem vini temperandi edoctum, primum temperaſſe: atque rectos evaſiſſe homines qui ita bibebant, cum antea a meraco incurvati eſſent, ideoque aram recto Baccho dedicaſſe in Horarum templo: ipſae enim vitis fructum educant.*

CAP.

Cap. XI.

De Diis Συμβώμοις *&* Ομοβωμίοις, *qui ſuper eiſdem aris colebantur. Nunquam ſine ratione ita ſociabantur Dii: eam ſaepe addunt ſcriptores antiqui. Cornutus emendatur. Iuxta ſe invicem ſtatuebant aras Deorum conſociatorum. Locus in quo multa ſunt dedicata altaria dicitur* κοινοβωμία. *Aeſchylus emendatur. Recte vero* πάρεδροι *vocabantur Dii quorum arae erant vicinae: illae enim aliquando dicuntur* ἕδραι.

A templis ad aras devolvimur: ſocia enim numina etiam conjungebantur, communi ſuper ara factis ſacrificiis, atque illi Dii proprio vocabulo Σύμβωμοι, aut quoque, ut apud Heſychium eſt, Ομοβώμιοι, dicebantur. Amani & Anandrati συμβώμων apud Perſas Deorum meminit Strabo lib. xi. pag. 779. D. Καὶ τὸ τῶν συμβώμων θεῶν ἱερὸν ἱδρύσαντο Αμανȣ καὶ Ανανδράτȣ Περσικῶν δαιμόνων. *Et* συμβώμων *Deorum Amani atque Anandrati Perſicorum numinum delubrum aedificarunt.* Quod modo de συννάοις Diis diximus, nunquam ſine ratione veteres duo numina uno in templo conjunxiſſe, id vel maxime hîc locum habet: nullo enim arctiori religionis vinculo Deos conſtringere poterant, quam ſi eos ſacris ſocia ſuper

ara

ara peractis venerarentur. Prometheo & Vulcano communiter conſecratam aram memorat Vetus Commentator Soph. ad Oed. Col. ℣ſ. 56. Ο μὲν Προμηθεὺς, πρῶτος καὶ πρεσβύτερος ἐν δεξιᾷ σκῆπτρον ἔχων· ὁ δὲ Ηφαιστος, νέος καὶ δεύτερος· καὶ βωμὸς ἀμφοῖν κοινὸς ἐστιν ἐν τῇ βάσει ἀποτετυπωμένος. *Prometheus quidem primus & antiquior ſceptrum dextra tenens: at Vulcanus, juvenis & ſecundus, & utrique communis ara in baſi depicta eſt.* In proclivi eſt hujus conjunctionis rationem exhibere: ignis enim Deo ejus inventorem, & artificum praeſidi ipſorum doctorem, quid mirum ſi veteres addiderunt? Saepe antiqui Scriptores ipſi cum de Diis συμβώμοις loquuntur, ſocietatis rationem apponunt, de Apolline & Mercurio Pauſan. lib 1. Eliac. pag. 413. Μετὰ δὲ τοῦτον Απόλλωνος καὶ Ερμοῦ βωμὸς ἐστιν ἐν κοινῷ· διότι Ερμῆν λύρας, Απόλλωνα δὲ εὑρετὴν εἶναι κιθάρας, Ελλήνων ἐστιν ἐς αὐτοὺς λόγος. *Poſt illam vero eſt ara Apollini & Mercurio communis, quia Graeci de eis perhibent, Mercurium lyrae, citharae parentem eſſe Apollinem.* De Athenienſibus, qui in Academia Amori ſimul & Palladi ſacra peragunt Athen. lib. XIII pag. 561. E. Αθηναῖοι δὲ τοσοῦτον ἀπέχοντο συνουσίας τινὸς διαλαβεῖν περιεστάναι τὸν ἔρωτα, ὥστε τῆς Ακαδημίας ἐκδήλως τῇ Αθηνᾷ καθιερωμένης, αὐτόθι τὸν Ερωτα ἱδρυσάμενοι συνθύουσιν αὐτῷ. *Athenienſes vero tantum abeſt ut exiſtiment coi-*

tui alicui praeeſſe Amorem, ut in Academia, quae certiſſime Minervae conſecrata eſt, etiam Amorem collocaverint eique ſimul ſacrificaverint. Somnus & Muſae σύμβωμοι apud Troezenios, quod ratione addita narrat Pauſan. lib. II. pag. 184. Ἐπὶ δὲ αὐτῷ Μούσαις καὶ Ὕπνῳ θύουσι, λέγοντες τὸν Ὕπνον θεῶν μάλιστα εἶναι φίλον ταῖς Μούσαις. *Super eadem autem ara Muſis & Somno faciunt, dicentes Somnum omnium Deorum Muſis amiciſſimum eſſe.* Ita cur Herculi & Muſis ſocia apud Romanos ara ſit dicata exponit Plut. Quaeſt. Rom. num. LIX. pag. 278. E. Inde Hercules Muſarum Romanis indigitatus eſt. Similiter, quia vinum libidinem excitat, Baccho & Veneri, quoſdam ſimul ſacrificare ſcribit Phurnutus, ſive potius Cornutus, de Nat. Deor. pag. 218. Καὶ κινητικὸν γὰρ πρὸς συνουσίαν ὁ οἶνος· διὰ τοῦτο ἐνίων κοινῇ μὲν θυόντων Διονύσῳ καὶ Ἀφροδίτῃ. *Et ad coitum excitat vinum, adeo ut propterea quidam communia Baccho & Veneri ſacra faciant.* Hac ratione doctiſſimi ſcriptoris verba caſtiganda ſunt, vulgo perperam legitur διὰ τοῦτο ἐνίων κοινῇ μεθυόντων. Manu ſcriptus liber, ut in notis videre eſt, habet ἔνιοι κοινῇ θύουσι, quae lectio ſententiae quidem ſatis facit; ſed nimis ab antiquae ſcriptionis veſtigiis recedit. Et Alpheo & Dianae ſuper eadem ara ſacra fiebant: Schol. Pind. Nemeon Ode I. ỳſ. 3. Τὸν γὰρ Ἀλφειὸν φασὶν ἐρω-

ἔρωτι ἁλέντα τῆς Ἀρτέμιδος, ἐπιδιῶξαι αὐτὴν ἄχρι τῆς Σικελίας· οὗ δὴ τέλους τῆς διώξεως αὐτόθι γενομένου, αὐτόθι συστῆναι τὴν Ἀρέθουσαν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὴν Ἄρτεμιν Ἀλφειῶαν προσαγορεύεσθαι. Καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ δὲ ὁ Ἀλφειὸς τῇ Ἀρτέμιδι συναφίδρυται. *Nam Alpheum ferunt amore captum Dianae, eam perſecutum eſſe uſque ad Siciliam, cum vero inſectatio ibi deſiiſſet, ibidem quoque factam eſſe Arethuſam: atque ideo Dianam Alpheoam compellari. In Olympia autem Alpheo cum Diana ſacrificant.* Quod tamen verbum συναφίδρυται duplici ratione intelligi poteſt, ut de communi ara ita etiam de communi templo; ſed priori ſenſu ſumi debere liquet ex Pauſan. lib. v. pag 412. Ἀλφειῷ καὶ Ἀρτέμιδι θύουσιν ἐπὶ ἑνὸς βωμοῦ. *Alpheo & Dianae ſuper eadem ara ſacra faciunt.* Nec tantum communibus aris Diis dicatis, eorum ſocietas indicabatur; verum etiam aris, licet diverſis, juxta ſe invicem poſitis. Id clariſſimum in modum liquet ex Athen. lib II. pag. 38. C. Καὶ διὰ τοῦτο ἱδρύσασθαι βωμὸν ὀρθοῦ Διονύσου ἐν τῷ τῶν Ὡρῶν ἱερῷ. —— Πλησίον δ' αὐτοῦ καὶ ταῖς Νύμφαις βωμὸν ἔδειμεν, ὑπόμνημα τοῖς χρωμένοις τῆς κράσεως ποιούμενος· καὶ γὰρ Διονύσου τροφοὶ αἱ Νύμφαι λέγονται. *Et ideo exſtruxit Amphictyo aram recti Bacchi in Horarum templo. —— Prope illam autem & Nymphis aram aedificavit, illis qui vino utuntur documentum aqua eſſe miſcendum: Bacchi enim nutrices ſunt*

Nymphae. Hecates & Furiarum arae vicinae ſunt apud Stat. Theb. lib. IV. ℣ſ. 457.

> *Tres Hecatae, totidemque ſatis Acheronte*
> *nefaſto*
> *Virginibus, jubet eſſe focos.* - - - -

Vt ſuperis altaria, ita inferis *foci* proprii ſunt. Saepe eodem in loco duodecim Deorum altaria conſpiciebantur: Strabo lib. XIII. pag. 923. B. Μυρίνα ἐν ἑξήκοντα σταδίοις Αἰολὶς πόλις ἔχουσα λιμένα· εἶτ᾽ Ἀχαιῶν λιμὴν, ὅπου οἱ βωμοὶ τῶν δώδεκα θεῶν. *Sexaginta inde ſtadiis Aeolica urbs eſt Myrina, portum habens; deinceps Achaeorum eſt portus, ubi arae duodecim Deorum.* Erant illae quoque Olympiae; ſed ſex tantum: ſingulae enim arae duobus numinibus erant dicatae. Schol. Pind. ad Olympion. Od X. ℣ſ. 58. Μετὰ ταῦτα τῶν δώδεκα θεῶν τοὺς βωμοὺς ἐποίησε· βωμοὺς γὰρ ἵδρυσε διδύμους ἕξ. *Poſtea duodecim Deorum aras exſtruxit: aras enim ſex geminas ſtatuit.* Talis autem multorum altarium collectio, uno vocabulo Graecis dicitur κοινοβωμία. Aeſch. Suppl. ℣ſ. 230. locutus erat de Iove, Apolline, Neptuno & Mercurio:

> Πάντων δ᾽ ἀνάκτων τῶν δὲ κοινοβωμίαν
> Σέβεσθ᾽. Ἐν ἁγνῷ δ᾽ ἑσμὸς ὡς πελειάδων,
> Ἵζεσθε, κίρκων τῶν ὁμοπτέρων φόβῳ.

ἱεράκων

Horum omnium Deorum ararum congeriem

Ve-

Veneramini. In loco autem ſacro, ut examen columbarum,
Sedete, accipitres cognatos metuentes.

Ita locus ille ſine dubio conſtituendus eſt, male vulgo legitur Σέβεσθ' ἐν ἁγνῷ, δεσμὸς &c. Stanleji editionem jam ad manum non habeo, ac proinde, quae ejus ſententia ſit penitus ignoro. Addendum vero his eſt, Deos, quorum arae vicinae ſunt, recte dici poſſe παρέδρους, quandoquidem arae ipſae ἕδραι vocantur: Aeſch. in Suppl. *vſ.* 512.

- - - - Εὖ γὰρ ὁ (lege ἡ) ξένος λέγει,
Ἡγεῖσθε βωμοὺς ἀστυκοὺς θεῶν ἕδρας.

- - - - *Recte enim haec advena dicit,*
Viam praemonſtrate ad altaria, urbanas Deorum ſedes.

Idem mox de ſtatuis & Deorum ſimulacris adſtruemus.

Cap. XII.

Statuae Deorum conjunctorum apud ſe invicem collocabantur. Anthologia emendatur. Panis imago juxta Rheae. Palladis prope Herculis. Recte παρεδροι *dicuntur:* ἕδρα *enim & ἕδος eſt* ſtatua. *Templa quoque* ἕδη *vocantur. Saepe imagines Deos ſedentes repraeſentabant: adeo ut* πάρεδροι *ſenſu maxime proprio aliquando nominati ſint.*

QVemadmodum de aris hoc demonſtravimus, ita quoque Deorum conjunctorum ſtatuae, prope ſe invicem collocabantur: certiſſime id conſtat ex epigrammate quodam Anthol. lib. IV. pag. 466. Miratur Poëta unde Minervae ſignum juxta Bacchi poſitum ſit, cum nulla conſuetudo Baccho cum Dea intercedat. Sed ipſum audiamus:

Εἰπὲ τί σοι ξυνὸν καὶ Παλλάδι τῇ γὰρ ἄκοντες
Καὶ πόλεμοι, παρὰ σοὶ δ' εὔαδον εἰλαπίναι.
Μὴ προπετῶς ὦς ξεῖνε θεῶν περὶ τοῖα μετάλλα,
Ἴσθι δ' ὅσοις εἴκελος (lege ἴκελος) δαίμονι τῆδε πέλω.
Καὶ γὰρ ἐμοὶ πολέμων φίλιον κλέος. εἶδεν ἅπας μοι
Ηῷος δμηθεὶς Ἰνδὸς ἀπ' Ὠκεανοῦ.

Καὶ μερόπων δὲ φυὴν ἐγεγήραμεν· ἡ μὲν ἐλαίη,
Αὐτὰρ ἐγὼ γλυκεροῖς βότρυσιν ἡμερίδος.
Καὶ μὴν οὐδ' ἐπ' ἐμοὶ μήτηρ ὠδῖνας ἐπέτλη,
Λῦσα δ' ἐγὼ μηρὸν πάτριον· ἡδὲ κάρη.

Quid tibi, dic quaeſo, cum Pallade, quam juvat haſta
Bellaque, cum ſolae ſint tibi cordi epulae?
Ne temere exquiras de Divis talia poſthaec;
Attamen huic quam ſim ſcito Deae ſimilis.
Armorum ſemper placuit mihi gloria, victi
Indi ſunt teſtes, ultimus eſt Oriens.
Nos hominum mentes donis hilaravimus ambo,
Haec oleae ſuccum, vitis at ipſe dedi.
Nec de me mater partus eſt paſſa dolores,
Ipſe femur patrium, rupit et illa caput.

Pro ἀπ' Ὠκεανοῦ, ſi mei judicii res eſſet, ſcriberem lubens ἐπ' Ὠκεανὸν. Tunc Bacchus dicabit ſe Indos domuiſſe uſque ad mare, adeo ut ad ultimum Orientem, quemadmodum verti, penetraverit. Sed noſtrum negotium agamus. Panis imaginem juxta Rheae ſtatuit Pindarus teſte ejus Schol. ad Pythion. Oden. III. vſ. 137. Ἀριστόδημός φησιν Ὀλύμπιχον αὐλητὴν διδασκόμενον ὑπὸ Πινδάρου, γενέσθαι κατὰ τὸ ὄρος, ὅπου τὴν μελέτην συνετίθει, καὶ ψόφον ἱκανὸν καὶ φλόγα ἰδεῖν καταφερομένην. Τὸν δὲ Πίνδαρον ἐπαισθόμενον

νον συνιδεῖν Μητρὸς θεῶν ἄγαλμα λίθινον τοῖς ποσὶν ἐπερχόμενον· ὅθεν αὐτὸν συνιδρύσασθαι πρὸς τῇ οἰκίᾳ Μητρὸς θεῶν καὶ Πανὸς ἄγαλμα. *Ariſtodemus ait Olympichum tibicinem, a Pindaro edoctum, fuiſſe in monte, in quo opera ſua componebat, & fortem ſtrepitum, & flammam ſenſiſſe deorſum latam. Quod cum animadvertiſſet Pindarus exiſtimaſſe Matris Deorum ſignum lapideum, pedibus ad ſe venire: unde juxta ſe invicem dedicavit apud domum, Matris Deûm & Panis ſtatuam.* Vtriusque numinis conjunxit ſimulacrum, quod ambo crederentur terrores immittere. Ambo etiam in furorem agere poterant homines: de Cybele, ſive Deûm matre, nota res eſt, quod ad Panem attinet id conſtat ex Nonno Dionyſ. lib. x. ℣ſ. 4.

Οἰστρηθεὶς Ἀθάμας μανιώδεϊ Πανὸς ἱμάσθλῃ.

Athamas exagitatus furiali Panis flagello.

Palladis ſtatua prope Herculis ſimulacrum ponitur, quod Dea ei opem frequenter tuliſſe fingatur: Pauſan. lib. VI. pag. 500. Ζεὺς δὲ ἐνταῦθα καὶ ἡ Δηϊάνειρα καὶ Ἀχελῷος καὶ Ἡρακλῆς ἐστιν, Ἄρης τε τῷ Ἀχελώῳ βοηθῶν. Εἱστήκει δὲ καὶ Ἀθηνᾶς ἄγαλμα, ἅτε οὖσα τῷ Ἡρακλεῖ σύμμαχος. *Iupiter vero illic & Deïanira & Achelous & Hercules eſt, Marsque Acheloo auxilium ferens. Stat etiam Minervae ſimulacrum, quippe quae ſem-*

ſemper Herculi ſuccurrat. Συνεργὸς *auxiliatrix* Herculis vocatur apud eundem pag. 516. Aeſculapio ſaepiſſime additur Teleſphorus: Vide Sponium Miſc. Er. Ant. pag. 312. ſtatua. 111. Amor paſſim comitatur Venerem. Egregius enimvero eſt locus Diod. Sic. lib. 1. pag. 32. ubi omnes Aegypti Deos prope Bibliothecam Regis, cum Oſiride, ordine collocatos, hujus παρέδρους vocat. Συνεχεῖς δὲ ταύτῃ τὰς κατ᾽ Αἴγυπτον θεῶν ἁπάντων εἰκόνας, τοῦ βασιλέως ὁμοίως δωροφοροῦντος ἃ προσῆκον ἦν ἑκάστοις· καθάπερ ἐνδεικνυμένου πρός τε τὸν Ὄσιριν καὶ τοὺς κάτω παρέδρους, ὅτι τὸν βίον ἐξετέλεσεν εὐσεβῶν καὶ δικαιοπραγῶν πρός τε ἀνθρώπους καὶ θεούς. *Huic autem bibliothecae contiguae ſunt imagines omnium per Aegyptum Deorum, quorum ſingulis Rex conveniens munus offert: ac ſi oſtenderet Oſiridi & ejus deinceps adſeſſoribus, ſe vitam agere religioſam & juſtam, erga homines & Deos.* Receptam hanc opinionem, ſtatuas Deorum juxta ſe invicem collocatas eorum communionem deſignare, repudiat Seneca de Benef. lib. 1. cap. 3. *Ergo & Mercurius una ſtat:* (cum Gratiis nimirum) *non quia benificia oratio commendat, ſed quia pictori ita viſum eſt.* Charitas tamen Mercurio ſocio gaudere, praeter Plutarchum de audiendo pag. 44. D. cujus locum jam notavit Lipſius, docet Cornut. de Nat. Deor. pag. 197. qui de Venere loquens dicit: Παρέδρους τε καὶ συ-

νέδρους τὰς Χάριτας ἔχει, καὶ τὴν Πειθὼ καὶ τὸν Ἑρμῆν, διὰ τὸ πειθοῖ περιγίγνεσθαι καὶ λόγῳ καὶ χάρισι τοὺς ἐρωμένους. *Adſeſſores vero & comites Venus habet Gratias, Suadam & Mercurium: quod amati in amantium ſententiam oratione & beneficiis adducantur.* Recte vero πάρεδροι, quemadmodum apud Diodorum loco recitato, appellantur Dii quorum ſtatuae vicinae erant: ipſae enim ἕδραι vocabantur. Aeſchyl. Suppl. ỷſ. 506.

- - - - Ὡς ἂν τῶν πολιοσσούχων θεῶν
Βωμοὺς προνάους, καὶ πολιοσσούχων ἕδρας
Εὕρωμεν. - - - - - -

- - - - *Vt Deorum urbis praeſidum*
Aras ante templa poſitas, & eorundem ſtatuas
Iuveniamus. - - - - - -

Et ἕδη quoque: apud Herodem Atticum inſcript. II. ỷſ. 2.

ΡΗΓΙΛΛΗΣ. ΕΔΟΣ. ΑΜΦΙ. ΘΥΟΣΚΟΑ. ΙΡΑ. ΦΕΡΟΥΣΑΙ

Apud Rhegillae ſignum thurea dona ferentes.

Hinc θεοὶ εὔεδροι *Dii pulcras habentes ſtatuas:* Aeſchyl. Sept. ad Th. ỷſ. 96.

Πότερα δῆτ' ἐγὼ πολίπίσω βρέτη δαιμόνων.

Ἰω

Ιὼ μάκαρες εὔεδροι,
Ακμάζει βρετέων ἔχεσθαι.

An vero ego accidam ſimulacris Deorum.
O numina pulcras habentia ſtatuas
Iam tempus eſt ut ſimulacra comprehendamus.

Supra, cum de Diis συννάοις agebam, notare praetermiſi templa Deorum aliquando etiam ἕδη apellata eſſe, ut apud Pauſan. lib. II. pag. 156. Εμπροσθεν δὲ τοῦ ἕδους Τελεσίλλα ἡ ποιήσασα τὰ ἄσματα ἐπείργασται στήλῃ. *Ante templum autem Teleſilla, quae carmina compoſuit columnae impoſita eſt.* Et in prima inſcript. Herodis Attici ℣ſ. 19.

ΟΣΚΕ. ΘΕΩΝ. ΕΔΕΕΣΣΙΝ. ΑΛΙΤΡΟΣΥΝΗΝ. ΑΝΑΘΕΙΗ

Qui cum Deorum templis impie egerit.

Ita fere Latinis templa quoque ſunt *ſedes:* vide P. Burmannum ad Ovid. Met. lib. x. ℣ſ. 229. Sed haec obiter. Imagines Deorum ſaepe eos exhibebant ſedentes, unde ſenſu magis proprio, Dii quorum ſimulacra conjuncta erant πάρεδροι *adſeſſores* dicebantur. Pauſan. lib. v. cap. 17. Τῆς Ηρας δὲ ἐστιν ἐν τῷ ναῷ, Διὸς ἄγαλμα· τὸ δὲ Ηρας καθήμενόν ἐστιν ἐπὶ θρόνῳ, παρέστηκε δὲ γένεια ἔχων. *Iunonis autem in templo*

Iovis eſt ſignum: Iunonis quidem ſedet in ſolio, adſtat vero barbam habens Iupiter. Idem lib VII. cap. 20. Ἐστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ Διὸς ναὸς Ὀλυμπίου, αὐτός τε ἐπὶ θρόνου, καὶ ἑστῶσα Ἀθηνᾶ παρὰ τὸν θρόνον. *Eſt in foro Iovis Olympii templum, & ipſe in ſolio, juxta illud autem ſtat Minerva.* Meminit quoque ſtatuae Iovis ſedentis pag. 592. Sed hoc illi erat proprium: vide Suidam in Voce Ζεύς, & a Kuſtero ibidem adnotata. Celebratiſſimum Iovis Olympii ſignum Deum ſedentem imitabatur. Antiquae imagines Palladis quoque ſedebant: Strabo lib XIII. pag. 897. C. Πολλὰ δὲ τῶν ἀρχαίων τῆς Ἀθηνᾶς ξοάνων καθήμενα δείκνυται, καθάπερ ἐν Φωκαίᾳ, Μασσαλίῃ, Ῥώμῃ, Χίῳ, καὶ ἄλλαις πλείοσιν. *Multae vero ex antiquis Minervae ſtatuis ſedentes oſtenduntur, quemadmodum Phocaeae, Maſſiliae, Romae, in Chio aliiſque pluribus.* Tria maxima numina Iupiter, Iuno & Minerva juxta ſe invicem ſedentia non raro viſuntur in numis, elegantiſſimi ſunt, qui eam in rem extant apud Rycquium de Capitol. Rom. cap. XIII. pag. 134.

Cap.

CAP. XIII.

Super eadem baſi Deorum ſociorum ſtatuas collocabant. Baſi ſtatuae majoris Dei minorum numinum, ſed conjunctorum, imagines inſcribebant. Una aliquando ſub imagine duo aut plura numina repraeſentabantur. Inprimis vero e Mercurio & aliis Diis componebantur. Dedicabant fere ſemper alteri Deo, numinis ipſi conjuncti ſtatuam: imo etiam quando hominum ſigna Diis dicabant, attendebant ut ſtudiis ipſorum & moribus conveniens eſſet numen.

DE ſtatuis hoc capite dicere pergemus. Majorem conjunctionem indicabant, ſi duorum aut pluriumDeorum ſigna ſuper una collocarent baſi, hoc de Amore & Gratiis refert Pauſan. lib. VI. pag. 515. Τῶν Χαρίτων ἣ ἐν δεξιᾷ, ἄγαλμά ἐστιν Ἔρωτος· ἕστηκε ἣ ἐπὶ βάθρου τοῦ αὐτοῦ. *Charitum ad dextram eſt Amoris ſimulacrum, ſtat vero ſuper eadem baſi.* De Pallade & Hercule Strabo lib. XIV. pag. 944. C. Ἀνέθηκε δὲ πάλιν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ εἰς τὴν αὐτὴν βάσιν τὰ δύο, τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ τὸν Ἡρακλέα. *Iterum duo haec uni baſi impoſuit Auguſtus Caeſar, Minervam & Herculem.* Nemo ignorat Amorem Gratiarum comitem eſſe, & Palladem Herculi frequenter adjungi jam ſupra demonſtravimus. Deorum vero conjunctorum; ſed

paulo inferioris ordinis, imagines in baſi alterius Dei cognati & majoris incidebantur. Ita apud Pauſan. lib. II. pag 113. Τοῦ Ποσειδῶνος δὲ εἰσὶν ἐπειργασμένοι τῷ βάθρῳ καὶ οἱ Τυνδάρεω παῖδες, ὅτι δὴ σωτῆρές καὶ οὗτοι νεῶν καὶ ἀνθρώπων εἰσὶ ναυτιλλομένων. *Neptuni autem baſi inſculpti ſunt Tyndaridae, quod & ipſi navium hominumque navigantium ſervatores ſint.* Qui locus eo magis eſt notandus, quod meam obſervationem firmat, addita ratione iſtius, in baſi ſtatuae Neptuni, Tyndaridarum ſculpturae. Similiter in baſi ſigni Palladis conſpiciebantur Muſae, apud eundem cap. 3. ejuſdem libri: Εν μέσῳ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐστὶν Ἀθηνᾶ χαλκῆ· τῷ βάθρῳ δὲ αὐτῆς ἐστι Μουσῶν ἀγάλματα ἐπειργασμένα. *In medio autem foro aenea eſt Minerva, ejuſque baſi inſculptae ſunt Muſarum imagines.* In Academia Athenis ad introitum luci Minervae erat baſis, cui veroſimiliter olim impoſita fuerat Deae ſtatua, illi autem inſculptae erant imagines Vulcani & Promethei Schol. Soph. ad Oed. Col. ℣ſ. 56. Συντιμᾶται δὲ καὶ ἐν Ακαδημίᾳ τῇ Ἀθηνᾷ, καθάπερ ὁ Ηφαιστος· καὶ ἐστὶν αὐτῷ παλαιὸν ἵδρυμα καὶ ναὸς ἐν τῷ τεμένει τῆς θεοῦ. δείκνυται δὲ καὶ βάσις ἀρχαία κατὰ τὴν εἴσοδον, ἐν ᾗ τοῦ τε Προμηθέως ἐστὶ τύπος καὶ τοῦ Ηφαίστου. *Honoratur etiam in Academia cum Minerva Prometheus quemadmodum & Vulcanus: eſtque illi antiqua ſtatua & aedes dicata in luco Deae. Oſtenditur quoque*

ad

ad ejus introitum baſis antiqua, cui & Promethei & Vulcani figura inſcripta eſt. Vulcanus quare cum Minerva jungatur inferius docebimus: de Prometheo nemini id mirum accidere debet, qui homines

- - - - νηπίους ὄντας τὸ πρὶν
Ἔννους ἔθηκε, καὶ φρένων ἐπηβόλους.

- - - - *Imperiti cum antea eſſent,*
Sapientes fecit, mentiſque compotes.

Quemadmodum de ſe ipſe gloriatur apud Aeſch. in cognomine Tragoedia vſ. 430. Neuter tamen poteſtate aequalis erat Palladi, quae proximos Iovi in coelo honores obtinebat. Huc etiam refero figuram antiquo lapidi inciſam apud Gruterum Theſ. pag. MLXXIII. in ea conſpicitur Anubis Crocodilo inſiſtens. Iam vero notum Aegyptios, crocodilo etiam honores divinos tribuiſſe. Veteres non contenti Deorum quorundam ſtatuas juxta ſe invicem collocare, aut eiſdem baſibus imponere, una ſub imagine mixta duo plurave numina aliquando comprehenderunt. Ita Bacchum & Priapum, quorum imagines mutua gaudent vicinia apud Athen. lib. v. pag. 201. C. uno ſigno comprehendi docet Auguſtinus ad gemmas part. II. num. 13. Frequenter cum Mercurio miſcebantur reliqui Dii, quando eorum ſtatuae ab inferiori parte quadratae erant, atque ita Io-

vis

vis Ammonis ſimulacrum fictum eſſe narrat Pauſan. lib. VIII. cap. 32. Ἔστι δὲ ἄγαλμα Ἄμμωνος πρὸς τῇ οἰκίᾳ, τοῖς τετραγώνοις Ἑρμαῖς εἰκασμένον, κέρατα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχον κριοῦ. *Eſt vero ſignum Ammonis ante domum, Hermis quadratis ſimile, cornua in capite habens arietis.* De Hermathenis autem, Hermeraclidibus, Hermerotibus, Hermaphroditis, & quae hujus generis ſunt alia, quantum ſufficit notavit Sponius Miſc. Erud. ant. Sect. I. art. 4. Imaginis ex Hercule Mercurio & Pane conflatae exemplum eſt Anthol. lib. IV. pag. 477.

> Τρεῖς ἀθανάτους χωρεῖ λίθος· ἁ κεφαλὰ γὰρ
> Μανύει τρανῶς Πᾶνα τὸν αἰγόκερων.
> Στέρνα δὲ καὶ νηδύς, Ἡρακλέα· λοιπὰ δὲ μηρῶν
> Καὶ κνήμης Ἑρμῆς ὁ πτερόπους ἔλαχεν.
>
> *Tres immortales hic lapis continet: caput enim*
> *Indicat clare Panem caprinis cornibus inſignem:*
> *Pectus autem & ilia Herculem: at reliqua femorum*
> *Et genuum Mercurio alipedi obtigerunt.*

Iunonis imaginem e multis aliis compoſitam memorat Lucian. de Dea Syra pag. 782. Ἡ δὲ

Ηρη σκοπέοντί τοι πολυειδέα μορφὴν ἐκφανέει, καὶ τὰ μὲν ξύμπαντα ἀτρεκέει λόγῳ Ηρη ἐστὶν· ἔχει δέ τι καὶ Αθηναίης, καὶ Αφροδίτης, καὶ Σεληναίης, καὶ Ρέης, καὶ Αρτέμιδος, καὶ Νεμέσιος, καὶ Μοιρέων. *Iuno autem eam examinanti multiformis apparet, quamvis omnia revera Iunonem exhibeant. Habet autem aliquid Minervae, Veneris, Lunae, Rheae, Dianae, Nemeſis & Parcarum.* Adeo compoſita eſt illa imago, ut me non erraturum exiſtimem ſi Pantheam eſſe pronuntiem, de quibus ſtatuis conſuli quoque poteſt Spon. Miſc. Erud. Ant. Sect. 1. art. 5. ut jam alios mittam qui dedita opera de Pantheis commentati ſunt. Dicabant paſſim Diis cognatorum Deorum ſigna: Silenus & Satyrus Baccho ſacri apud Gruterum pag. LXVI. num. 6.

LIBERO. AVG. SIGNVM
SILENI. ET. SATYRI
M. VLPIVS. ONESIPHORVS. ET
APPVLEIA. D. D. MARCELLA

Antholog. lib. VI. cap. 5.

Κισσοκόμα Βρομίῳ Σάτυρον σεσαλαγμένον οἴνῳ
Αμπελοεργὸς ἀνὴρ ἄνθετο Ληναγόρας.

Hederigero Bromio Satyrum a vino caſabundum
Lenagoras vinitor dicavit.

L Som-

Somnus Aeſculapio Grut. pag. LXX. num. 8.

DEO. AESCVLAPIO. VAL. SYMPHORVS. ET. PROTIS. SIGNVM. SOMNI
AEREVM. TORQVEM. AVREVM. EX. DRACVNCVLIS.

Apollinis ſignum eidem conſecratur in inſcriptione apud Sponium Miſc. erud. ant. Sect. IV. pag. 132.

ΤΩ ΣΩΤΗΡΙ. ΑΣΚΛΗΠΙΩ. ΣΩΣΤΡΑ. ΚΑΙ
ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ. ΝΙΚΟΜΗΔΗΣ. Ο. ΙΑΤΡΟΣ
ΤΑΝ. ΠΑΙΔΟΣ. ΚΑΛΛΙΣΤΑΝ
ΕΙΚΩ. ΤΑΝΔΕ. ΘΕΟΙΟ
ΠΑΙΑΝΟΣ. ΚΟΥΡΟΥ. ΜΑΤΡΟΣ. ΑΠ. ΑΡΤΙΤΟΚΟΥ.

Aeſculapio ſervatori dona pro ſalute adepta, & gratiarum actiones, Nicomedes medicus:

Hanc pulcerrimam imaginem pueri Dei
Paeanis a partu recentis &c.

Alia exempla, quae bene multa ex antiquis monumentis produci poterant, ſciens praetereo: Addendum tantum eſt, veteres quoque obſervaſſe, cum hominum imagines Diis dedicabant, ut illi Deo conſecrarent, quocum ipſorum ſtudia & officia maxime conveniebant:

bant: ita Mithridates Perſa Platonis ſtatuam Muſis dedicavit. Diogen. Laërt. lib. iii. pag. 202. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων Φαβωρίνου φέρεται, ὅτι Μιθριδάτης ὁ Πέρσης ἀνδριάντα Πλάτωνος ἀνέθετο εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ ἐπέγραψε, Μιθριδάτης ὁ Ῥοδοβάτου Πέρσης, Μούσαις εἰκόνα ἀνέθηκε Πλάτωνος, ἣν Σιλανίων ἐποίησε. *In primo autem commentariorum Phavorini circumfertur, Mithridatem Perſam ſtatuam Platonis collocaſſe in Academia, & inſcripſiſſe ipſi; Mithridates Rhodobati filius Perſa, Muſis dedicavit imaginem Platonis, quam Silanion fecit.* Orphei ſtatua erat in Cereris Eleuſiniae fano apud Taygetum Pauſan. lib III. pag. 261. Οὐ πόῤῥω δὲ τῶν ἄκρων τοῦ Ταϋγέτου, Δήμητρος ἐπίκλησιν Ἐλευσινίας ἐστὶν ἱερὸν. —— καὶ Ὀρφέως ἐστὶν ἐν αὐτῷ ξόανον. *Non longe a jugis Taygeti eſt fanum Cereris cognomento Eleuſiniae —— & Orphei in illo eſt imago lignea.* Recte profecto Plato Muſis, & Orpheus Cereri conſecratur, quorum ille homines Muſarum, hic Cereris initia docuit. Huc pertinet, quod de duobus amantibus dicitur apud Theocr. Idyll. x. ỳſ. 33.

Αἴθε μοι ἦσαν ὅσα Κροῖσόν ποκα φαντὶ πεπᾶσθαι,
Χρύσεοι ἀμφότεροι κ' ἀνεκείμεθα τᾷ Ἀφροδίτᾳ.

Vtinam mihi tot bona ſuppeterent, quot Croeſum poſſediſſe ferunt,
Ambo certe Veneri conſecrati aurei ipſius in templo conſpiceremini.

Adde Amatoris apud Alciphronem verba Epiſt. 38. lib. I. Καὶ εἰ συνελθοῦσαι ἅπασαι πανταχόθεν εἰκόνα τινὰ αὐτῆς ἐν Ἀφροδίτης ἢ Χαρίτων θεῖεν, δέξιον ἄν τι μοι ποιεῖν δοκοῦσιν. *Et ſi omnes undique meretrices concurrentes, ſignum aliquod Bacchidis in Veneris aut Charitum dedicarent, egregium hercules aliquid mihi facere viderentur.* Quivis ſentit quam belle conveniat, ut duo amantes in Veneris, & pulcra meretrix in ejuſdem aut Charitum delubro collocentur. Sed de ſtatuis Deorum, & de notis cognationis, quae in illis obſervantur, tantum eſt.

Cap.

CAP. XIV.

Luci, praeſertim aquis irrigui, in Nympharum erant tutela. Saepe alicui Deo ſingulari dicabantur, quin aliquando communiter duobus. Pauſanias emendatur. Vrbes ſingulas ſingulis Diis ut plurimum ſacras fuiſſe ex litibus ſuper ea re exortis unicuique innotuit. Cecrope autem in Attica regnante primum hoc jus in urbes ſibi ſumſerunt Dii. Plures aliquando Dii una in urbe colebantur, qui συνοικεῖν *recte dicuntur.*

NOn templis tantum & aris & ſtatuis ſuperſtitioſa gentilium natio fictos ſuos Deos ſociabat, verum etiam amplius ſpatium tribuentes, ſepta & lucos ipſis communes, imo urbes & integras regiones conſecrarunt. Luci ſub tutela Nympharum, imprimis ſi aquae copia adeſſet, eſſe cenſebantur. Vt enim viae Mercurio, litora Neptuno, ita fere Nymphis loca arboribus conſita & aquis irrigua tribui ſolebant. Elegans eſt hanc in rem locus Strabonis lib. VIII. pag. 528. B. Μεστὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα Ἀρτεμισίων, καὶ Ἀφροδισίων, καὶ Νυμφαίων ἐν ἄλσεσιν, ἀναπεφυκότων ὡς τὸ πολὺ διὰ τὴν εὐυδρίαν. συχνὰ δὲ καὶ Ἑρμεῖα ἐν ταῖς ὁδοῖς, Ποσείδεια δ' ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς. *Plena eſt tota regio Dianae, Veneris & Nympharum templis in lucis, quae ut plurimum dedicantur propter aquarum abundan-*

 tiam:

tiam: frequentia Mercurii in viis, at Neptuni delubra in litoribus conſpiciuntur. Crebro autem luci Deo alicui ſingulari erant ſacri, nec uni ſemper, ſed quemadmodum in templis fieri demonſtravimus, aliquando pluribus. Exemplum eſt apud Pauſan. lib. VII. pag 577. Ἔστι δὲ καὶ ἀγάλματα τοῦ λιμένος, ἐγγυτάτω χαλκοῦ πεποιημένα Ἀρεὼς· τὸ δὲ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀφροδίτης. Πρὸς τῷ λιμένι δὲ ἐστὶ τέμενος· λίθου μὲν πρόσωπον καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες, ξύλου δὲ τὰ λοιπὰ εἴργασται. Ἔστι δὲ σφισι καὶ ἄλσος ἐπὶ θαλάσσῃ. Integrum adſcripſi locum, ut luxatum obiter reponerem. Lego: Ἔστι δὲ καὶ ἀγάλματα τοῦ λιμένος ἐγγυτάτω χαλκοῦ πεποιημένα Ἀρεως καὶ Ἀπόλλωνος· τῷ δὲ Ἀφροδίτης λίθου μὲν πρόσωπον καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες, ξύλου δὲ τὰ λοιπὰ εἴργασται. Πρὸς τῷ λιμένι δὲ ἐστὶ τέμενος. Ἔστι δὲ σφισι καὶ ἄλσος ἐπὶ θαλάσσῃ. *Viſuntur quoque prope portum ſigna ex aere facta Martis & Apollinis: at Veneris ſimulacri e lapide quidem facies, manus extremae & pedes, ex ligno autem reliqua confecta ſunt. Prope portum eſt delubrum. Habent quoque lucum ad mare.* Aliter quidem haec emendat Kuhnius, a quo viro diſſentire mihi fere religio eſt; ſed nimis multa ex conjectura addit, cum ego vix quicquam immutem, & antiqua tantum vocabula tranſponam. In alterius Dei ſepto aut luco non raro cognati numinis templa dedicabant. Somni & Apollinis aedes in Ac-

ſculapii ſepto apud Pauſan. lib. II. pag. 134. Ἐντεῦθέν ἐστιν ὁδὸς ἐς ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ· παρελθοῦσι δὲ ἐς τὸ περίβολον ἐν ἀριστερᾷ, διπλοῦν ἐστιν οἴκημα· κεῖται δὲ Ὕπνος ἐν τῷ προτέρῳ· τῷ ἐνδοτέρω Ἀπόλλωνι ἀνεῖται Καρνείῳ. *Inde via tendit ad ſacrum Aeſculapii: in ſeptum penetrantibus ad ſiniſtram gemina eſt aedes: in priore ſtat Somnus, interior dicata eſt Apollini Carneo.* Adde Schol. Soph. ad Oed. Col. ỳſ. 56. De Prometheo loquitur: Καὶ ἐστὶν αὐτῷ παλαιὸν ἵδρυμα καὶ ναὸς ἐν τῷ τεμένει τοῦ θεοῦ. *Eſt quoque antiqua ipſius ſtatua & templum in luco Deae.* De ſtatuis quidem & aris Deorum in locii luco collocatis exempla non deſunt; ſed ad alia mihi jam pergendum eſt. Vrbes ſingulas, ſingulis numinibus ſaepe olim ſacras fuiſſe quis ignorat? Hiſtoriae certe diſcidiorum ſuper ea re exortorum abunde id evincunt. Neminem credo latet diſcidium Neptuni & Palladis de Athenarum urbe, quod eleganter deſcribit D Auguſtin. de Civ. Dei lib. XVIII. cap. 9. Trium Deorum Apollinis, Dianae & Herculis ſuper Ambracia litem, ex qua judice Cragaleo victor evaſit Hercules, refert Anton. Liber Metam fab. IV. Forte tamen non omnibus aeque innotuit, Cecrope in Attica regnante, Deos primum id jus in urbes ſibi vindicaſſe, cujus obſervationis auctorem habeo Apollod. lib III. cap. 13. §. 1. Ἐπὶ τούτου φασὶν ἔδοξε τοῖς θεοῖς πόλεις καταλαβέσθαι, ἐν αἷς

ἔμελ-

ἔμελλον ἔχειν τιμὰς ἰδίας ἕκαστος. *Hoc Cecrope regnante perhibent viſum eſſe Diis urbes adſumere, in quibus proprios quiſque honores eſſet accepturus.* Plurimae autem fuerunt urbes duobus Diis ſacrae, ita Corinthus Soli & Neptuno: Dion Chryſoſt. Orat. XXXVII. pag. 457. C. Ἄργος μὲν Ἥρας, Ἀθηνᾶς δὲ Ἀθῆναι· καὶ αὐτῶν γε τούτων θεῶν, Ῥόδος μὲν Ἡλίου, Ὀγχηστὸς δὲ Ποσειδῶνος, Κόρινθος δὲ ἑκατέρων. *Argos quidem habet Iuno, Minerva Athenas, & hi ipſi Dii, Sol Rhodum, at Oncheſtum Neptunus, Corinthum vero uterque.* Appoſite Callim. Hymno in Dian. ℣ſ. 33. Alloquitur Dianam Iupiter:

Τρὶς δέκα τοι πτολίεθρα καὶ οὐχ ἕνα πύργον ὀ-
πάσσω·
Τρὶς δέκα τοι πτολίεθρα, τὰ μὴ θεὸν ἄλλον
ἀέξειν
Εἴσεται, ἀλλὰ μόνην σε, καὶ Ἀρτέμιδος κα-
λέεσθαι.
Πολλὰς δὲ ξυνῇ πόλιας διαμετρήσασθαι,
Μεσσόγεως, νήσους τε· καὶ ἐν ἀπάσῃσιν ἔσονται
Ἀρτέμιδος βωμοί τε καὶ ἄλσεα. - - - -

Tredecim tibi urbes & multa tradam ca-
ſtella:
Tredecim ſane urbes quae nullum aliud nu-
men
Colent, ſed ſolius Dianae nomen invocabunt.

Mul.

Multas vero urbes communiter partiendas dabo,
Mediterraneas quoque regiones & inſulas: in omnibus autem erunt
Dianae arae & delubra. - - - -

Recte vero numina illa, quorum ſacra in eadem urbe celebrabantur, συνοικεῖν dicas, juxta Aeſchyli verſus in Eumen ✝ſ. 920. ubi Chorus Furiarum, poſtquam ipſis Minerva receperat praecipuo cultu Athenis in poſterum honoraturas iri, dicit:

Δέξομαι Παλλάδος ξυνοικίαν
Οὐδ' ἀτιμάσω πόλιν. - - - -

Accipiam Palladis contubernium
Neque civitatem laedam. - -

Ordo nunc poſtulat ut de Regionibus Diis conſecratis quaedam moneamus.

Cap. XV.

Regio unaquaeque Deum habebat praeſidem, qui ἐστιοῦχος *dicebatur. Plures aliquando una in regione colebantur. Habebantur illi Dii conjuncti: ideo Neptunus & Minerva, Nemeſis & eadem uno in templo collocantur. Caſaubonus contra Salmaſium defenditur.* Σύγχορτος conterminus, *de regionibus & hominibus uſurpatur, atque inde* ſocium *denotat: opponitur ipſi* δύσχορτος inacceſſus. *Omnes Aegypti Dei quia in eadem regione colebantur* πάρεδροι, σύμβωμοι *&* σύνναοι *erant. Imo &* σύνθρονοι. *Inſcriptio explicatur. Quando plures Dii uni praeerant regioni maximus ex illis* ὕπαλος χώρας *vocabatur.*

VNamquamque regionem ſuum habuiſſe Deum praeſidem exemplis facile evinci poteſt. Boeotia Neptuno erat ſacra teſte Scholiaſte antiquo Hom. ad Iliad. E. ꝟſ. 422. Ἡ Βοιωτία ὅλη ἱερὰ Ποσειδῶνος. *Tota Boeotia Neptuno ſacra eſt.* Sed ne multa hîc loca in unum conferam facit Sidonius Apollin. qui Carm IX. ꝟſ. 165. catalogum exhibet plurimarum regionum, urbium & locorum, quae ſingula in alicujus Dei tutela erant poſita:

Non Divos ſpecialibus faventes
Agris, urbibus inſulisve canto,
Saturnum Latio, Iovemque Cretae,

Iuno-

Iunonem Samo; Rhodoque Solem,
Ennae Perſephonem, Minervam Hymetto,
Vulcanum Liparae, Papho Dionem,
Argis Perſea, Ilioque Veſtam,
Thymbrae Delion, Arcadem Lycaeo,
Martem Thracibus, ac Schytis Dianam.

Numen vero quod regioni praeerat ejus ἐπιοῦχον nonnunquam dicebatur, ſic in Eurip. Suppl. ÿſ. 1.

Δήμητερ ἑστιοῦχ' Ἐλευσῖνος χθονός.
Ceres tutelaris Dea Eleuſiniae regionis.

Sed plures aliquando Deos una in regione praecipuo cultu venerabantur. Colligo hoc e Callimachi verbis ſupra laudatis.

Πολλὰς δὲ ξυνῇ πόλιας διαμετρήσασθαι,
Μεσογέως, νήσους τε. - - - -

Multas vero urbes tibi communiter cum aliis
dividendas dabo,
Mediterraneas regiones, & inſulas. - -

Attica Neptuno & Minervae ex aequo erat ſacra, inde ipſius populum deſcribens Sophocl. Oed. Col. ÿſ. 1062. ait:

- - - - Οἱ τὰν ἱππίαν
Τιμῶσιν Ἀθάναν,
Καὶ τὸν πόντιον Γαιάοχον,
Ῥέας φίλον υἱόν.

- - - - *Qui equeſtrem*
Colunt Minervam,
Et maris Deum Neptunum
Dilectum Rheae filium.

Κατ᾽ ἐξοχὴν ideo vocabantur θεὸς ϗ θεὰ *Deus & Dea*, quo pacto iſta, ni fallor, ſunt intelligenda in epigrammate lapidis antiqui apud Gruterum pag. CCCXVII. num. 3. collata pag. LXXIX. num. 6.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ
ΕΠΙ ΚΛ. ΑΤΤΑΛΟΥ ΑΡ
ΧΟΝΤΟΣ ΚΟΣΜΗΤΗΣ
ΕΦΗΒΩΝ ΙΕΡΕΥΣ ΘΕΟΥ
ΚΑΙ ΘΕΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙ
ΟΣ Ο ΠΑΙΑΝΙΕΥΣ.

Nulla alia dari poteſt ratio quare communi in templo divini honores utrique perſoluti ſint. Ita apud Plut. Symp. lib IX. problem. 6. Ενταῦθα γοῦν ϗ νεὼ κοινωνεῖ μετὰ τῆς Αθηνᾶς. *Athenis igitur ſocio in templo cum Minerva colitur Neptunus*. Ex his quoque explico, cujus rei hactenus aliam cauſam invenire non potui, quid moverit Atticum Rhetorem Herodem, ut in conſecratione agri ſui συννάους fecerit Palladem & Nemeſin. Quia nimirum in Attica utrique Deae ſingularis prope honor habitus eſt. Minervae Athenis, Nemeſi in ejuſdem regionis pago Rhamnunte. Non tempero quominus hac occaſio-

caſione Iſ. Caſaubonum contra Cl. Salmaſium, qui eum injuria corripuit, pro virili mea defendam. Ridebis, mi lector, me tantillum duobus maximis viris judicem ſedere; ſed hoc mihi non ſumo, & meam tantum ſententiam propono, quam ſequi & repudiare tibi integrum erit. Salmaſius ad principium conſecrationis agri Herodis Attici ſcribit: *Minervam & Nemeſin συγχόρτους in eodem loco colendos inſtituiſſe Herodem ad hunc locum ſcripſit vir eruditiſſimus. συγχόρτους θεοὺς adhuc non legi. Σύνναοι & σύμβωμοι dicebantur qui in eodem templo eademque ara poſiti ſimul colebantur. Hos συγχόρτους qui vocet, aut poëtam aut oratorem aliquem nondum vidi.* Recte maxime Salmaſi dicis nuſquam συγχόρτους Deos vocari, qui in eiſdem aris aut templis colebantur, & audacter id tecum affirmare auſim, quod enim tu non legiſti nuſquam extat. Sed Dii quominus σύγχορτοι vocentur quid vetat, cum homines etiam σύγχορτοι dicantur? Χόρτος Graecis proprie eſt *terminus*, Auctor Etymol. magni: Χόρτος αὐλῆς ὁ τῆς αὐλῆς ἕρκος. Inde σύγχορτος, quod reſpondet Latino *conterminus*. Eurip. in Herc. Fur. ẏſ. 371.

> Καὶ Πηλιάδες Θεράπναι,
> Σύγχορτοί τ' Ὀμόλας ἔναυλοι
> Πεύκαις. - - - - -

Et Peliacae Therapnae,
Vicinique Homoles inhabitantes
Pinus. - - - - - -

Et σύγχορτα πεδία *vicini campi* apud Strab. lib. VIII. pag. 577. A.

- - - - - - Οἰνόη
Σύγχορτα ναίειν πεδία τοῖς τ' Ἐλευθερίαις.

- - - - - - *Oenoae*
Vicinos incolere campos & Eleutheriis.

Similiter σύγχορτος χθὼν *regio contermina* Aeſchylo Suppl. vſ. 6.

- - - - Δίαν τε λιποῦσαι
χθόνα σύγχορτον Συρίᾳ φεύγομεν.

- - - - *Et ſacram linquentes*
Regionem Syriae conterminam fugimus.

Ne omittas ad hunc locum Stanleji notas inſpicere. Ab hac vero, alia ſignificatio deducenda, qua σύγχορτοι dicuntur *ſocii, comites qui una victitant:* illi enim quam maxime ſunt *vicini.* Hac poteſtate verbo uſus eſt Orpheus in Argon. vſ. 191.

Ἤλυθε δ' αὖ μετὰ τοῖσι Μενοίτιος ἐξ Ὀπό-
εντος
Σύγχορτος Μινύαις. - - - -

Venit

Venit autem cum illis Opunte Menoetius
Vt comes eſſet Minyarum. - - - -

Vocabulo σύγχορτος opponitur δύσχορτος, *qui terminum habet acceſſu difficilem.* Ita οἴκους δυσχόρτους *inaceſſas domos* vocavit Eurip. Iphig. in Taur. ℣ſ. 219.

Αἶ, αἶ, νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα,
Δυσχόρτους οἴκους ναίω.

Heu, Heu, nunc axeni ponti hoſpes,
Acceſſu difficiles domos incolo.

Dixit igitur Caſaubonus, Herodem συγχόρτους Deos, id eſt *vicinos*, una in regione habitantes, in eodem loco colendos inſtituiſſe: non enim unquam credo exiſtimavit, ne ſomnians quidem, Deos συννάους & συμβώμους etiam vocatos eſſe συγχόρτους. Recte vero illud a Caſaubono obſervatum eſt: nam praeter exempla, quae adduximus ad demonſtrandum ejuſdem regionis Deos ſocios eſſe habitos & ſuper aris & in templis conjunctos fuiſſe, multa produci poſſunt alia. Ita omnes in Aegypto Dii erant conjuncti, quod in eadem regione colerentur. Inde Oſiridis πάρεδροι dicuntur Diod. Sic. lib. I. pag. 32. Frequenter σύνναοι vocantur & σύμβωμοι, ut in marmore antiquo apud Ampliſſ. Cuperum Harpocr. pag. 148.

ΙΣΙΔΙ ΣΕΡΑΠΙΔΙ ΑΝΟΥΒΙΔΙ
ΑΡΠΟΚΡΑΤΕΙ ΘΕΟΙΣ ΣΥΝ
ΝΑΟΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΩΜΟΙΣ
ΕΥΧΗΝ

Egregius eſt locus Artemid. Oneirocr. lib II. cap. 24. Σάραπις καὶ Ἶσις καὶ Ἄνουβις καὶ Ἁρποκράτης, αὐτοί τε καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν, καὶ τὰ μυστήρια, καὶ πᾶς ὁ περὶ αὐτῶν λόγος, καὶ τῶν τούτοις συννάων τε καὶ συμβώμων θεῶν ταραχὰς καὶ κινδύνους ἀπειλὰς καὶ περιστάσεις σημαίνουσι. *Serapis, Iſis, Anubis & Harpocrates ipſi & ſimulacra ipſorum & myſteria & denique omnia quae ad illos pertinent, & ad* συννάους *&* συμβώμους *Deos, turbas, pericula, minas & moleſtias portendunt.* Optime Sponius, qui Miſc. erud ant. pag 19. haec citans addit: *Dii ipſis* Synnai *erant, Oſiris, Bubaſtis, Apis & Horus.* Ita in templo Iſidis & Serapidis Harpocratem fuiſſe docet D. Auguſt. de Civ. Dei lib. XVIII. cap 5. *Et quoniam fere in omnibus templis ubi colebantur Iſis & Serapis: erat etiam ſimulacrum, quod digito labiis impreſſo admonere videretur, ut ſilentium fieret.* Saepe in marmorum antiquorum inſcriptionibus Serapidi adduntur συνναοι Dii. Apud Spon. Miſc. erud. ant. pag. 329.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΣΕΟΥΗΡΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΕΥΤΥΧΟΥΣ ΕΥΣΕΒΟΥΣ ΣΕΒ. ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΑΣ ΜΑΜΑΙΑΣ
ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΣΕΒ. ΔΙΙ ΗΛΙΩ ΜΕΓΑΛΩ
ΣΑΡΑΠΙΔΙ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΣΥΝΝΑΟΙΣ ΘΕΟΙΣ.

Et Reineſium Claſſe I. num. 199. collato num. 290.

ΔΙΙ ΗΛΙΩ ΜΕΓΑΛΩ ΣΑΡΑΠΙΔΙ ΚΑΙ
ΣΥΝΝΑΟΙΣ ΘΕΟΙΣ.

Alias bene multas inſcriptiones, idem teſtantes omitto. Addo tantum Aegypti Deos, quemadmodum erant omnes σύνναοι & σύμβωμοι, imo & πάρεδροι, ita quoque συνθρόνους fuiſſe. Sic apud Gruterum pag. MLXXIII. num. II.

ΘΕΟΙΣ. ΑΔΕΛΦΟΙΣ
ΣΥΝΘΡΟΝΟΙΣ. ΤΟΙΣ
ΕΝ. ΑΙΓΥΠΤΟΥ
ΘΕΟΙΣ
ΙΣΙΑΣ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ
ΑΝΕΘ

Hinc explico a multis ad partes vocatam inſcriptionem; ſed a paucis, credo, intellectam: Grut. pag. LXXXVI. num. I.

ΑΝΤΙΝΟΩΙ
ΣΥΝΘΡΟΝΩΙ ΤΩΝ
ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩΙ ΘΕΩΝ
Μ. ΟΥΛΠΙΟΣ ΑΠΟΛΛΟΝΙΟΣ
ΠΡΟΦΗΤΗΣ

Hîc plerumque ſibi fingunt Antinoum Conſentibus additum; ſed fruſtra: quid enim tunc fiet illis Aegyptiis Diis? Ego prorſus crediderim

Digitized by Google

ἔμελλον ἔχειν τιμὰς ἰδίας ἕκαστος. *Hoc Cecrope regnante perhibent viſum eſſe Diis urbes adſumere, in quibus proprios quiſque honores eſſet accepturus.* Plurimae autem fuerunt urbes duobus Diis ſacrae, ita Corinthus Soli & Neptuno: Dion Chryſoſt. Orat. xxxvii. pag. 457. C. Ἄργος μὲν Ἥρας, Ἀθηνᾶς δὲ Ἀθῆναι· καὶ αὐτῶν γε τούτων θεῶν, Ῥόδος μὲν Ἡλίου, Ὀγχηστὸς δὲ Ποσειδῶνος, Κόρινθος δὲ ἑκατέρων. *Argos quidem habet Iuno, Minerva Athenas, & hi ipſi Dii, Sol Rhodum, at Oncheſtum Neptunus, Corinthum vero uterque.* Appoſite Callim. Hymno in Dian. ✝ſ. 33. Alloquitur Dianam Iupiter:

> Τρὶς δέκα τοι πτολίεθρα καὶ οὐχ ἕνα πύργον ὀπάσσω·
> Τρὶς δέκα τοι πτολίεθρα, τὰ μὴ θεὸν ἄλλον ἀέξειν
> Εἴσεται, ἀλλὰ μόνην σε, καὶ Ἀρτέμιδος καλέεσθαι.
> Πολλὰς δὲ ξυνῇ πόλιας διαμετρήσασθαι,
> Μεσσόγεως, νήσους τε· καὶ εἰν ἀπάσῃσιν ἔσονται
> Ἀρτέμιδος βωμοί τε καὶ ἄλσεα. - - - -

> *Tredecim tibi urbes & multa tradam caſtella:*
> *Tredecim ſane urbes quae nullum aliud numen*
> *Colent, ſed ſolius Dianae nomen invocabunt.*

Mul.

Multas vero urbes communiter partiendas
dabo,
Mediterraneas quoque regiones & inſulas:
in omnibus autem erunt
Dianae arae & delubra. - - - -

Recte vero numina illa, quorum ſacra in eadem urbe celebrabantur, συνοικεῖν dicas, juxta Aeſchyli verſus in Eumen. ℣ſ. 920. ubi Chorus Furiarum, poſtquam ipſis Minerva receperat praecipuo cultu Athenis in poſterum honoraturas iri, dicit:

Δέξομαι Παλλάδος ξυνοικίαν
Οὐδ' ἀτιμάσω πόλιν. - - - -

Accipiam Palladis contubernium
Neque civitatem laedam. - -

Ordo nunc poſtulat ut de Regionibus Diis conſecratis quaedam moneamus.

Cap. XV.

Regio unaquaeque Deum habebat praeſidem, qui ἐςιοῦχος *dicebatur. Plures aliquando una in regione colebantur. Habebantur illi Dii conjuncti: ideo Neptunus & Minerva, Nemeſis & eadem uno in templo collocantur. Caſaubonus contra Salmaſium defenditur.* Σύγχορτος conterminus, *de regionibus & hominibus uſurpatur, atque inde* ſocium *denotat: opponitur ipſi* δύσχορτος inacceſſus. *Omnes Aegypti Dei quia in eadem regione colebantur* πάρεδροι, σύμβωμοι *&* σύνναοι *erant. Imo &* σύνθρονοι. *Inſcriptio explicatur. Quando plures Dii uni praeerant regioni maximus ex illis* ὕπαλος χώρας *vocabatur.*

VNamquamque regionem ſuum habuiſſe Deum praeſidem exemplis facile evinci poteſt. Boeotia Neptuno erat ſacra teſte Scholiaſte antiquo Hom. ad Iliad. E. ℣ſ. 422. Η Βοιωτία ὅλη ἱερὰ Ποσειδῶνος. *Tota Boeotia Neptuno ſacra eſt.* Sed ne multa hîc loca in unum conferam facit Sidonius Apollin. qui Carm IX. ℣ſ. 165. catalogum exhibet plurimarum regionum, urbium & locorum, quae ſingula in alicujus Dei tutela erant poſita:

Non Divos ſpecialibus faventes
Agris, urbibus inſulisve canto,
Saturnum Latio, Iovemque Cretae,
Iuno-

Iunonem Samo; Rhodoque Solem,
Ennae Perſephonem, Minervam Hymetto,
Vulcanum Liparae, Papho Dionem,
Argis Perſea, Ilioque Veſtam,
Thymbrae Delion, Arcadem Lycaeo,
Martem Thracibus, ac Schytis Dianam.

Numen vero quod regioni praeerat ejus ἐπιοῦχον nonnunquam dicebatur, ſic in Eurip. Suppl. ✠ſ. 1.

Δήμητερ ἑστιοῦχ' Ἐλευσῖνος χθονός.
Ceres tutelaris Dea Eleuſiniae regionis.

Sed plures aliquando Deos una in regione praecipuo cultu venerabantur. Colligo hoc e Callimachi verbis ſupra laudatis.

Πολλὰς δὲ ξυνῇ πόλιας διαμετρήσασθαι,
Μεσογέως, νήσους τε. - - - -
Multas vero urbes tibi communiter cum aliis
dividendas dabo,
Mediterraneas regiones, & inſulas. - -

Attica Neptuno & Minervae ex aequo erat ſacra, inde ipſius populum deſcribens Sophocl. Oed. Col. ✠ſ. 1062. ait:

- - - - Οἱ τὰν ἱππίαν
Τιμῶσιν Ἀθάναν,
Καὶ τὸν πόντιον Γαιάοχον,
Ῥέας φίλον υἱόν.

- - - - Qui equeſtrem
Colunt Minervam,
Et maris Deum Neptunum
Dilectum Rheae filium.

Κατ' ἐξοχὴν ideo vocabantur θεὸς ϗ θεὰ *Deus & Dea*, quo pacto iſta, ni fallor, ſunt intelligenda in epigrammate lapidis antiqui apud Gruterum pag. CCCXVII. num. 3. collata pag. LXXIX. num. 6.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ
ΕΠΙ ΚΛ. ΑΤΤΑΛΟΥ ΑΡ
ΧΟΝΤΟΣ ΚΟΣΜΗΤΗΣ
ΕΦΗΒΩΝ ΙΕΡΕΥΣ ΘΕΟΥ
ΚΑΙ ΘΕΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙ
ΟΣ Ο ΠΑΙΑΝΙΕΥΣ.

Nulla alia dari poteſt ratio quare communi in templo divini honores utrique perſoluti ſint. Ita apud Plut. Symp. lib IX. problem. 6. Ἐνταῦθα γοῦν ϗ νεὼ κοινωνεῖ μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς. *Athenis igitur ſocio in templo cum Minerva colitur Neptunus.* Ex his quoque explico, cujus rei hactenus aliam cauſam invenire non potui, quid moverit Atticum Rhetorem Herodem, ut in conſecratione agri ſui συννάους fecerit Palladem & Nemeſin. Quia nimirum in Attica utrique Deae ſingularis prope honor habitus eſt. Minervae Athenis, Nemeſi in ejuſdem regionis pago Rhamnunte. Non tempero quominus hac occaſio-

caſione Iſ. Caſaubonum contra Cl. Salmaſium, qui eum injuria corripuit, pro virili mea defendam. Ridebis, mi lector, me tantillum duobus maximis viris judicem ſedere; ſed hoc mihi non ſumo, & meam tantum ſententiam propono, quam ſequi & repudiare tibi integrum erit. Salmaſius ad principium conſecrationis agri Herodis Attici ſcribit: *Minervam & Nemeſin* συγχόρτους *in eodem loco colendos inſtituiſſe Herodem ad hunc locum ſcripſit vir eruditiſſimus.* συγχόρτους θεοὺς *adhuc non legi.* Σύνναοι *&* σύμβωμοι *dicebantur qui in eodem templo eademque ara poſiti ſimul colebantur. Hos* συγχόρτους *qui vocet, aut poëtam aut oratorem aliquem nondum vidi.* Recte maxime Salmaſi dicis nuſquam συγχόρτους Deos vocari, qui in eiſdem aris aut templis colebantur, & audacter id tecum affirmare auſim, quod enim tu non legiſti nuſquam extat. Sed Dii quominus σύγχορτοι vocentur quid vetat, cum homines etiam σύγχορτοι dicantur? Χόρτος Graecis proprie eſt *terminus*, Auctor Etymol. magni: Χόρτος αὐλῆς ὁ τῆς αὐλῆς ὅρος. Inde σύγχορτος, quod reſpondet Latino *conterminus*. Eurip. in Herc. Fur. ℣ſ. 371.

> Καὶ Πηλιάδες Θεράπναι,
> Σύγχορτοί τ' Ὀμόλας ἔναυλοι
> Πεύκαις. - - - - -

Et Peliacae Therapnae,
Viciniqu e Homoles inhabitantes
Pinus. - - - - - -

Et σύγχορτα πεδία *vicini campi* apud Strab. lib. VIII. pag. 577. A.

- - - - - - Οἰνόη
Σύγχορτα ναίειν πεδία ταῖς τ' Ἐλευθερίαις.

- - - - - - *Oenoae*
Vicinos incolere campos & Eleutheriis.

Similiter σύγχορτος χθὼν *regio contermina* Aeſchylo Suppl. ỳſ. 6.

- - - - Δίαν τε λιποῦσαι
χθόνα σύγχορτον Συρίᾳ φεύγομεν.

- - - - *Et ſacram linquentes*
Regionem Syriae conterminam fugimus.

Ne omittas ad hunc locum Stanleji notas inſpicere. Ab hac vero, alia ſignificatio deducenda, qua σύγχορτοι dicuntur *ſocii, comites qui una victitant:* illi enim quam maxime ſunt *vicini.* Hac poteſtate verbo uſus eſt Orpheus in Argon. ỳſ. 191.

Ἤλυθε δ' αὖ μετὰ τοῖσι Μενοίτιος ἐξ Ὀπόεντος
Σύγχορτος Μινύαις. - - - -

Venit

Digitized by Google

Venit autem cum illis Opunte Menoetius
Vt comes eſſet Minyarum. - - - -

Vocabulo σύγχορτος opponitur δύσχορτος, *qui terminum habet acceſſu difficilem.* Ita οἴκους δυσχόρτους *inaceſſas domos* vocavit Eurip. Iphig. in Taur. ỳſ. 219.

Aἶ, αἶ, νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα,
Δύσχόρτους οἴκους ναίω.

Heu, Heu, nunc axeni ponti hoſpes,
Acceſſu difficiles domos incolo.

Dixit igitur Caſaubonus, Herodem συγχόρτους Deos, id eſt *vicinos*, una in regione habitantes, in eodem loco colendos inſtituiſſe: non enim unquam credo exiſtimavit, ne ſomnians quidem, Deos συνναόυς & συμβώμους etiam vocatos eſſe συγχόρτους. Recte vero illud a Caſaubono obſervatum eſt: nam praeter exempla, quae adduximus ad demonſtrandum ejuſdem regionis Deos ſocios eſſe habitos & ſuper aris & in templis conjunctos fuiſſe, multa produci poſſunt alia. Ita omnes in Aegypto Dii erant conjuncti, quod in eadem regione colerentur. Inde Oſiridis πάρεδροι dicuntur Diod. Sic. lib. 1. pag. 32. Frequenter σύνναοι vocantur & σύμβωμοι, ut in marmore antiquo apud Ampliſſ. Cuperum Harpocr. pag. 148.

Et Reineſium Claſſe I. num. 199. collato num. 290.

ΔΙΙ ΗΛΙΩ ΜΕΓΑΛΩ ΣΑΡΑΠΙΔΙ ΚΑΙ
ΣΥΝΝΑΟΙΣ ΘΕΟΙΣ.

Alias bene multas inſcriptiones, idem teſtantes omitto. Addo tantum Aegypti Deos, quemadmodum erant omnes *σύνναοι* & *σύμβωμοι*, imo & *πάρεδροι*, ita quoque *συνθρόνους* fuiſſe. Sic apud Gruterum pag. MLXXIII. num. II.

ΘΕΟΙΣ. ΑΔΕΛΦΟΙΣ
ΣΥΝΘΡΟΝΟΙΣ. ΤΟΙΣ
ΕΝ. ΑΙΓΥΠΤΟΥ
ΘΕΟΙΣ
ΙΣΙΑΣ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ
ΑΝΕΘ

Hinc explico a multis ad partes vocatam inſcriptionem; ſed a paucis, credo, intellectam: Grut. pag. LXXXVI. num. I.

ΑΝΤΙΝΟΩΙ
ΣΥΝΘΡΟΝΩΙ ΤΩΝ
ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩΙ ΘΕΩΝ
Μ. ΟΥΑΠΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ
ΠΡΟΦΗΤΗΣ

Hîc plerumque ſibi fingunt Antinoum Conſentibus additum; ſed fruſtra: quid enim tunc fiet illis Aegyptiis Diis? Ego prorſus crediderim

N

rim Antinoum *σύνθρονον* Aegypti Deorum dictum, quod ipſe Aegyptius eſſet Deus. Profecto ei ſacra in Aegypto erat urbs, olim Beſa, deinceps ab ejus nomine Antinous, ſive etiam compoſite Beſantinous dicta. Cum autem plures Dii una in regione colebantur, ille quem potiſſimum honore proſequebantur, *ὕπατος χώρας* *ſummus regionis* dicebatur: Aeſch. in Agamemn. ℣ſ. 518.

> Νῦν χαῖρε, μὲν χθὼν, χαῖρε δ' ἡλίου φάος,
> Ὕπατός τε χώρας Ζεὺς, ὁ Πύθιός τ' ἄναξ.
>
> *Nunc tu ſalve terra, ſalve ſolis lumen,*
> *Et maximus regionis Deus Iupiter, & Pythius rex.*

Atque haec de Diis in eiſdem regionibus cultis a me dicta volo.

Cap.

Cap. XVI.

Diis conjunctis eodem tempore ſacra faciebant, ita Cereri & Telluri. Helenae & Caſtoribus. In partem ſacrificii Rheae vocantur ejus πάρεδροι Titias & Cyllenus. Deo cuivis aliquid dedicantes ſaepe ipſi ſocios Deos addebant. In laudibus Deorum, cum illo cujus in honorem carmem compoſitum erat, crebro etiam conjuncta ei numina celebrabant.

HOc capite obſervo, frequenter Graecos & Romanos, cum alicui Deo ſacra facerent, aut aliquid conſecrarent, eodem tempore numinum ipſi conjunctorum quoque rationem habuiſſe. Videtur id colligi poſſe ex Ovid. Faſt. lib. 1. vſ. 671.

> *Placentur matres frugum Tellusque Cereſque*
> *Farre ſuo, gravidae viſceribusque ſuis.*
> *Officium commune Ceres & Terra tuentur.*
> *Haec praebet cauſam frugibus, illa locum.*

Diceres eum poſteriore diſticho cauſam afferre ritus, quem in priore memoraverat: quare nimirum Tellus & Ceres eodem tempore eſſent placandae. Idem adſtruitur quoque ex collatione duorum locorum Euripidis, quorum

rum alter eſt in Hel. ℣ſ. 1683. de Helena loquitur:

Οταν δὲ κάμψης, καὶ τελευτήσης βίον,
Θεὸς κεκλήσῃ, καὶ Διοσκόρων μέτα
Σπονδῶν μεθέξεις· ξένιά τ' ἀνθρώπων πάρα
Εξεις μεθ' ἡμῶν. - - - -

Vbi vero metam ſuperaveris, & finem conſecuta fueris vitae
Dea fies, & cum gemino Caſtore
Tibi ſacrificabitur, atque ab hominibus facta peregrinantibus vota
Quemadmodum nobis ita quoque tibi perſolventur.

In Oreſte alter ℣ſ. 1638. de eadem loquitur.

Ζηνὸς γὰρ οὖσαν, ζῆν νιν ἄφθιτον χρεών,
Κάστορί τε Πολυδεύκει τ' ἐν αἰθέρος πτυχαῖς
Σύνθακος ἔσαι. - - - -

Cum enim Iovis ſit filia eam immortalem eſſe oportet,
Et Caſtori & Polluci in aetheris receſſibus
Adſidebit. - - - - - -

Apud Apollon. Rhod. lib. 1. ℣ſ. 1125. Argonautae ſacrum Deorum Matri inſtituentes in ejus partem quoque vocant Titiam & Cyllenum magnae Deae comites:

Βωμὸν

Βωμὸν δ᾽ αὖ χερμάδος παρενήνεον· ἀμφὶ δὲ φύλλοις
Στψάμενοι δρυΐνοισι θυηπολίης ἐμέλοντο,
Μητέρα Δινδυμίην πολυπότνιαν ἐγκαλέοντες,
Ἐννάετιν Φρυγίης, Τιτίην θ᾽ ἅμα, Κύλληνόν τε
Οἳ μοῦνοι πολέων μοιρηγέται, ἠδὲ πάρεδροι
Μητέρος Ἰδαίης κεκλήαται, ὅσσοι ἔασι
Δάκτυλοι Ἰδαῖοι Κρηταέες. - - - -

Aram e lapidibus congeſtis exſtruxerunt, &, quum foliis
Quernis cinxiſſent, ſacris operam dederunt,
Matrem venerandam Dindymenem invocantes,
Phrygiae incolam, & una Titiam Cyllenumque,
Qui ſoli multorum Duces, & adſeſſores
Matris magnae audiunt, quotquot ſunt
Dactyli Idaei Cretenſes. - - - -

Praecipue hanc obſervationem firmat Plut. Sympoſ. lib. VII. Quaeſt. 6. pag. 708. C. Καὶ καθάπερ οἱ θεῷ θύοντες ἅμα συμβώμοις καὶ συννάοις κοίνως συνεπεύχονται, καὶ καθ᾽ ἕκαστον ἐκείνων μὴ ὀνομάζοντες. *Et quemadmodum illi qui Deo ſacrificant, pariter quoque ejus* συμβώμοις *&* συννάοις *ſupplicant, licet ſingulos nominatim non compellent &c.* In inſcriptione apud Gudium pag. LV. num.

num. 13. aram Nemeſi & συνναόις θεοῖς ſive *ſociis Diis* dicatam legimus:

ΔΕΣΠΟΙΝΗ ΝΕΜΕΣΕΙ
ΚΑΙ. ΣΥΝΝΑΟΙΣΙ. ΘΕΟΙΣΙ
ΑΡΡΙΑΝΟΣ. ΒΩΜΟΝ
ΤΟΝΔΕ. ΚΑΘΙΔΡΥΣΑΤΟ

Ita ſuperiori capite attulimus exempla, in quibus quaedam res Serapidi ejusque συννάοις & συμβώμοις Diis conſecrabantur. Quando Hymnos in honorem Dei alicujus aut Deae canebant, frequenter ſimul ejus ſociis laudes impertiebant: ita apud Pindarum Pythion. Ode III. ℣ſ. 138. puellae Panem & Rheam carminibus tota nocte dicuntur celebrare.

Ἀλλ᾽ ἐπεύξασθαι μὲν ἐγὼν ἐθέλω
Ματρὶ, τὰν κοῦραι παρ᾽ ἐμὸν πρόθυρον
Σὺν Πανὶ μέλπονται θαμὰ
Σεμνὰν Θεὸν ἐννύχιαι.

Sed invocare volo
Matrem, quam virgines prope meum veſtibulum
Cum Pane canunt frequenter,
De nocte, venerandam Deam.

Egregie Scholiaſtes οὐχ ὅτι αἱ κόραι σὺν τῷ Πανὶ χορεύουσι καὶ ἀνυμνοῦσι τὴν Ῥέαν, ἀλλὰ τὴν Ῥέαν καὶ τὸν Πᾶνα ἀνυμνοῦσι· πάρεδρος γὰρ ὁ Πὰν τῇ Ῥέᾳ.

Non

Non quia puellae cum Pane choreas ducunt & Rheam celebrant; ſed Panem & Rheam ſacris laudibus proſequuntur: Comes enim Rheae eſt Pan. Eleganter auctor incertus Hymni cujusdam in Nemeſin, qui legitur ad calcem editionis Arati Oxonienſis A. C. MDCLXXII. cum Nemeſi πάρεδρον ipſius Iuſtitiam celebrat ỹſ. 16.

Νέμεσιν θεὸν ἄδομεν ἀφθίταν,
Νημερτία, καὶ πάρεδρον Δίκαν,
Δίκαν τανυσίπτερον, ὀμβρίμαν &c.

Nemeſin Deam canimus incorruptam;
Veracem, & ſociam Iuſtitiam,
Iuſtitiam alatam, potentem &c.

Hac ratione hoſce verſiculos antea deformes priſtino nitori feliciter reſtituit elegantiſſimus Burette, *Memoires literaires de l' A. R. des belles lettres Tom.* VIII. *pag.* 290.

CAP.

Cap. XVII.

Triplex fuit gentilium Theologia, mythica, moralis & phyſica; hinc triplicis ordinis rationes, quibus adducti varios Deos conjunxerunt. Inter illas, quae ex fabulis antiquis petendae ſunt, praecipua eſt Cognatio. Sociabantur quoque Dii quorum munia, dum vivebant, paria erant. Hercules vates & medicus. Tertio loco copulabantur propter ſimilia inventa: & quarto denique, qui mutua ſibi officia praeſtiterant.

POſtquam varias Deos conjungendi rationes, & quinam ſocii a veteribus habiti fuerint indicavimus, nunc eo deventum erat, ut catalogum talium Deorum exhiberemus; ſed non a re alienum futurum duxi, ſi in anteceſſum quaedam de cauſis praefarer, quibus permoti haec vel illa numina ſociarunt.

Duplici fere ex fonte omnes gentilium Dii profluxere: aut enim ſolem, lunam aliaque corpora, aut ipſos homines divinis honoribus proſecuti ſunt. Superius illud genus coluerunt propter commoda ex ipſorum naturalibus virtutibus ad univerſos homines redundantia. Solem lumine ſuo reficere, calore omnia fovere, Lunam & ſtellas, ſolis abſentis ſolatia, ejus vices implere videbant: imo vi ſua & tactu non parvas rebus humanis adferre mutationes

tiones exiſtimabant. De altero hoc genere, homines dico, illi coelo adſcripti ſunt, qui eximiis virtutibus ſupra vulgus eminebant, & quorum in omnes homines, atque in rempublicam ſingularia officia & merita extabant. Horum vitam & res geſtas narrantes, quemadmodum hominibus fere innatum eſt veris falſa, magnis facinoribus alia fidem ſuperantia addere, ita illis quaevis miracula ſequentibus temporibus adſcripſerunt. Atque hae fabulae, imprimis a Poëtis profectae, Theologiam mythicam ſeu fabularem conſtituunt Sapientiores tamen e gentilibus, quorum ingenium ad ficta a Poëtis portenta non ſtupebat, facile ſpurias illas Hiſtorias agnoverunt, neque tam homines ipſos, ſed virtutes quae de illis praedicabantur venerati ſunt, ut in Minerva ſapientiam, in Vulcano induſtriam, in Hercule fortitudinem. Haec eſt Theologia quae moralis dicitur. Cum vero duo numinum genera ſupra nominata, licet originis diverſiſſimae, paulatim confunderentur, & virtutes ſolis & lunae aliorumque corporum cauſae naturales, hominibus iſtis coelo adſcriptis attribuerentur, nec abs Sole Apollo, a luna Diana, neque ab aëre diſtingueretur Iuno, tertius de Diis ratiocinandi modus obtinuit, phyſicam Theologiam vocant. Iam vero quemadmodum, triplex fuit gentilium Theologia, ita propter totidem

rationum genera Deos ſuos conſociarunt: illae enim ſunt mythicae, morales, aut phyſicae. Inter rationes conſortii e fabulari Theologia arceſſendas, primum locum obtinet cognatio. Supra notavimus Latonam Apollinis matrem & Venerem Iuliae gentis auctorem, hanc in D. Caeſaris illam in Apollinis templo recte collocatam fuiſſe. Apprime eandem in rem facit locus Arriani in Periplo Ponti Eux. pag. 114. quem mihi indicavit doctor meus P. Weſſeling, haud ignobile in orbe litterato nomen. Εἰ δὲ σοι δοκεῖ, πέμψον μοι πεντάπουν μάλιστα Ἑρμοῦ ἄγαλμα· τηλικοῦτον γάρ μοι δοκεῖ ἔσεσθαι ὥς γε πρὸς τὸν νεὼν σύμμετρον. καὶ ἄλλο τοῦ Φιλησίου τετράπουν, οὐ γὰρ ἀπὸ τρόπου δοκεῖ μοι σύνναος καὶ σύμβωμος ἔσεσθαι τῷ προπάτορι· καὶ ὁ μέν τις τῷ Ἑρμῇ, ὁ δὲ τῷ Φιλησίῳ, ὁ δὲ καὶ ἀμφοῖν, θύσει παριών. Χαριοῦνται δὲ καὶ οὗτοι κἀκείνοις τῷ τε Ἑρμῇ. καὶ τῷ Φιλησίῳ· τῷ μὲν Ἑρμῇ, ὅτι τὸν ἔγγονον αὐτοῦ τιμῶσι· τῷ δὲ Φιλησίῳ, ὅτι τὸν αὐτοῦ προπάτορα. *Si tibi placet, mitte mihi ſignum Mercurii, quinque ad ſummum pedum: tale enim videtur, ad templi magnitudinem ratione habita, conveniens futurum, & aliud Phileſii quatuor pedum: non enim abſonum mihi videtur ſi eodem in templo & ſuper eadem ara cum avo colatur. Forte aliquis Mercurio, alius Phileſio, tertius ambobus ſacra faciet in tranſitu. Omnes autem Mercurio & Phileſio rem gratam facient, Mercurio quidem quod nepo-*

nepotem, at Phileſio quod avum venerantur. Ita quoque junguntur Ceres & Proſerpina, mater & filia. Iupiter & Neptunus fratres. Vulcanus & Minerva teſte Platone in Critia pag. 502. ỳſ. 37. Ἥφαιστος δὲ κοινὴν καὶ Ἀθηνᾶ φύσιν ἔχοντες, ἅμα μὲν ἀδελφὴν, ἐκ ταυτοῦ πατρὸς. *Vulcanus & Minerva communi natura praediti, germani etiam ex eodem patre.* Bacchi & Herculis convenientiam oſtendens poëta Anthol. lib IV. pag. 466. notat utrumque Iove prognatum eſſe:

> Ἀμφότεροι Θήβηθε, καὶ ἀμφότεροι πολεμισταὶ
> Κὴκ Ζηνός. - - - - - -

> *Ambo Thebani, & ambo bellatores*
> *Et ex Iove.* - - - - - -

Caſtor & Pollux, quod gemini eſſent, conjungebantur: Rutilius Numat. Itin I. ỳſ. 155.

> *Pande precor gemino placatum Caſtore pontum.*

Apollo ſimiliter & Diana gemini: hinc *geminum numen* vocantur a Seneca in Herc Fur. ỳſ. 905.

> *Geminumque numen Phoebus & Phoebi ſoror.*

Sociantur quoque Pluto & Proſerpina, quos Poëtae matrimonii vinculo conjunctos eſſe perhibent,

 hibent,

hibent, & aequaliter inferis imperare, inde *Tartarei Reges* audiunt Lucano lib. vi. ỳſ. 651.

> - - - - *Quo non metuant emittere manes*
> *Tartarei reges,* - - - - - -

Propter alias quoque rationes e fabulari Theologia repetendas, conjungebantur Dii. Ita Apollo & Bacchus, quia ambo perpetua juventute vigebant & quoniam uterque intonſis crinibus erat decorus. Potiſſimum vero, qui ſimilia, dum his in terris degebant, obierant munia. Sic Hercules & Apollo, quem utrumque eodem tempore Admeti Pheretis filii armenta egiſſe fabulantur, teſte D. Auguſtino de Civ. Dei lib. xviii. cap. 13. *His temporibus Latona peperit Apollinem, non illum cujus oracula ſolere conſuli ſuperius loquebamur; ſed illum, quem cum Hercule ferunt Admeti regis armenta paviſſe.* Vaticinandi peritia uterque excelluit, de Apolline notum eſt, de Hercule adfirmat Plut. de ΕΙ apud Delph. pag 387. D. Ἐπὶ προϊὼν γε τῷ χρόνῳ καὶ οὗτος ἔοικε μαντικώτατος ὁμοῦ γενέσθαι καὶ διαλεκτικώτατος. *Quandoquidem interjecto tempore, & ipſe Hercules videtur vaticinandi ſimul & ratiocinandi peritia excelluiſſe.* Imo eos in illa arte profectus fecit, ut cum Λοξίᾳ, ipſo Apolline fatidico, de tripode diſceptaverit, quod forte etiam, quae ejus

erant

erant vires, abſtulliſſet, niſi utrumque fulmine intermedio ſeparaſſet Iupiter, quemadmodum alicubi hanc hiſtoriam me legiſſe memini; aliter tamen depicta erat in tabula apud Pauſan. lib x pag. 830. Ἡρακλῆς δὲ καὶ Ἀπόλλων ἔχονται τοῦ τρίποδος καὶ ἐς μάχην περὶ αὐτοῦ καθίστανται· Λητὼ μὲν δὴ καὶ Ἄρτεμις Ἀπόλλωνα, Ἀθηνᾶ δὲ Ἡρακλέα ἐπέχουσι τοῦ θυμοῦ. *Hercules vero & Apollo manibus tenent tripodem & de eo decertant: at Latona & Diana Apollinem, Minerva Herculem placat.* Meminit etiam hujus diſcidii lib. III. pag 265. Futurorum doctrina imbutus coeli columnas ab Atlante accepit Hercules, teſte Clemente Alexandr. Strom. lib. I. pag. 132. ℣ſ 9. Ἡρόδωρος δὲ τὸν Ἡρακλέα, μάντιν καὶ φυσικὸν γενόμενον ἱστορεῖ παρὰ Ἄτλαντος τοῦ βαρβάρου τοῦ Φρυγὸς διαδέχεσθαι τὰς τοῦ κόσμου κίονας· αἰνιττόμενος, τὴν τῶν οὐρανίων ἐπιστήμην μαθήσει διαδέχεσθαι. *Herodorus autem narrat Herculem, cum vates & rerum naturalium peritus evaſiſſet, ab Atlante Barbaro illo Phryge mundi columnas per manus accepiſſe: innuens coeleſtium rerum cognitionem doctrina acquiri.* Medicinae quoque operam dedit, a Chirone edoctus, quocum per aliquod temporis ſpatium verſatus eſt teſte Eratoſth. Cataſter cap. XL. Inde vero Plutarchus explicat fabulam Alceſtidis ex inferis revocatae ab Hercule in Amatorio pag. 761. D. Λέγεται δὲ καὶ τὴν Ἄλκηστιν ἰατρικὸς ὢν ἀπεγνωσμένην

σώσαι τῷ Αδμήτῳ χαριζόμενος, ἐρῶντι μὲν αὐτῷ τῆς γυναικὸς, ἐρωμένῳ δὲ αὐτῷ γενομένῳ· *Dicitur quoque Hercules, quia medicus erat Alceſtin, de cujus vita jam conclamatum erat, ſanaſſe in gratiam Admeti, qui uxorem diligebat, & cujus ipſe amore flagrabat.* Ob ejuſdem naturae inventa jungebantur Dii, ita Mercurius & Apollo, quorum hic citharae, ille lyrae parens praedicatur. Pauſan. Eliac. lib. 1. pag. 413. Μετὰ δὲ τοῦτον Απόλλωνος καὶ Ερμοῦ βωμός ἐστιν ἐν κοινῷ διότι Ερμῆν λύρας Απόλλωνα δὲ εὑρετὴν εἶναι κιθάρας Ελλήνων ἐστὶν ἐς αὐτοὺς λόγος. *Poſt illam vero ara eſt Apollinis & Mercurii communis: quia Graeci de iis perhibent, Mercurium lyrae, Apollinem citharae inventorem eſſe.* Par ratio eſt ob quam copulantur Saturnus & Ops Macrob. Saturn. lib 1. cap. 10. pag. 191. *Philochorus Saturno & Opi primum in Attica ſtatuiſſe aram Cecropem dicit, —— quod Saturnus ejusque uxor tam frugum quam fructuum repertores eſſe credantur.* Propter officia praeſtita, ut Nymphae & Bacchus: Meleager Anthol lib. 1. cap 19. epigr. 3.

> Αἱ Νύμφαι τὸν Βάκχον ὅτ' ἐκ πυρὸς ἥλαθ' ὁ κοῦρος,
> Νίψαν, ὑπὲρ τέφρης ἄρτι κυλιόμενον.
> Τοὔνεκα σὺν Νύμφαις Βρόμιος φίλος, ἢν δὲ νιν εἴργης
> Μισγεσθαι, δέξῃ πῦρ ἔτι καιόμενον.

Nym-

Nymphae Bacchum, cum puer ex igne exſiliit,
Lavarunt, in cineribus recens volutatum.
Ideo Nympharum amicus eſt Bromius, ſi eum arceas
Ne miſceri poſſit, accipies ignem adhuc flagrantem.

Omnes rationes, quae ex fabulis depromi poſſunt, ad oſtendendum quamobrem Bacchus & Hercules ſocii ſunt, coacervavit Anonymus in epigrammate Anthol. lib. IV. cap. 12. pag. 466.

Ἀμφότεροι Θήβηθε, καὶ ἀμφότεροι πολεμισταὶ,
Κὴκ Ζηνὸς, θύρσῳ δεινὸς, ὁ δὲ ῥοπάλῳ.
Ἀμφοῖν δὲ στῆλαι συντέρμονες, εἴκελα δ' ὅπλα·
Νεβρὸς, λεοντῆ· κύμβαλα δὲ πλατάγη·
Ἥρη δ' ἀμφοτέροις χαλεπὴ θεός· οἱ δ' ἀπὸ γαίης
Ἦλθον ἐς ἀθανάτους, ἐκ πυρὸς ἀμφότεροι.

Vterque Thebis oriundus, uterque bellator
Et ex Iove, hic thyrſo metuendus, ille clava.
Amborum autem vicinae columnae, & arma ſimilia:
Hinnulea pellis, leoninae: cymbala, crepitaculo.
Et Iuno utrique gravis Dea, ac de terra
Venerunt in coelum ex igne ambo.

Nunc

Nunc pergo ad morales rationes, propter quas varia numina conjuncta ſunt.

Cap. XVIII.

Monita moralia dabant veteres, quoties Deos aliquos propter moralem rationem ſociabant. Bacchi nutrices Nymphae. Victoria omnibus additur; praecipue tamen bellorum Diis, ut Bellonae & Minervae. Virtutes quaedam Dearum perſona indutae Diis jungegebantur. Callimachus tentatur. Inter ſe, quemadmodum & vitia, copulabantur.

Antiqui quoties quaedam numina jungebant ob cauſas morales, toties moralia praecepta dabant. Ita Herculem & Mercurium ſociabant, ἐν τῇ ἰσχύϊ μετὰ λογισμοῦ χρῆσθαι δέοντος. *Quod robore cum ratione utendum ſit.* Agnoſcis verba Cornuti de nat. De. cap. XVI. in fine. Iunonem & Minervam conjungebant, indicantes opes & potentiam, virtute & prudentia comite indigere. Iovi addebant Themin & Dicen, quod aequitas & juſtitia imperantibus potiſſimum neceſſariae virtutes ſint. Aliam tamen hujus rei rationem dedit Anaxarchus; ſed Alexandro ſubſerviens, qui poenitentia ductus Cliti a ſe interfecti, gravi in moerore jacebat: ita regem alloquebatur, οὐκ οἶσθα ὅτι τὴν Δίκην ἔχει πάρεδρον ὁ Ζεύς, καὶ τὴν Θέ-

μιν,

μιν, ἵνα πᾶν τὸ πραχθὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἢ ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος θέμιτον ᾖ καὶ δίκαιον. *An neſcis Iovi adſidere Iuſtitiam & Themin, ut quidquid ab imperante factum eſt juſtum & aequum ſit.* Sic ejus verba refert Plut. in Alexandró pag. 695. A. Adde Ampliſſ. Cuperum Obſerv. lib. IV. pag. 55. Et Plut. ad Princip. indoct pag. 781. prout ejus verba egregie emendavit Leopardus Emend. lib. III. cap. 15. Vulcani comes erat Minerva, quoniam ſemper induſtriam comitatur ſapientia & vice verſa: inde Plato ſcribit in Critia pag. 502. ỳſ. 37. Ἥφαιστος δὲ κοινὴν καὶ Ἀθηνᾶ φύσιν ἔχοντες, ἅμα μὲν ἀδελφὴν ἐκ ταυτοῦ πατρὸς, ἅμα δὲ φιλοσοφίᾳ, φιλοτεχνίᾳ τε ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἐλθόντες· οὕτω μίαν ἄμφω λῆξιν τήνδε τὴν χώραν εἰλήχατον, ὡς οἰκείαν καὶ πρόσφορον ἀρετῇ καὶ φρονήσει πεφυκυῖαν. *Vulcanus vero & Minerva communi praediti natura germani ex eodem patre, ſimul etiam Philoſophiae & artium aequali ſtudio praediti; ideo eandem ſortem hanc terram ſortiti ſunt, ut propriam & virtuti ac ſapientiae aptam natam.* Parcae & Lucina copulabantur & ex aequo naſcentibus praeſidere credebantur, quod ſingulorum hominum fata jam a prima uſque nativitate definita ſint. Baccho comites dabant Nymphas, monentes meraci vehementiam aqua eſſe temperandam. Plutarch. Symp. lib. I. pag. 613. D. οὐχ ἧττον ταῖς Μούσαις τὸν Διόνυσον ἢ ταῖς Νύμφαις κεραννύντες· ἐκεῖ-

ναι μὲν γὰρ αὐτὸν τοῖς σώμασιν ἵλεω καὶ πρᾷον, αὗται δὲ ταῖς ψυχαῖς μειλίχιον ὄντως καὶ χαριδότην. *Non ſecus Muſis quam Nymphis Bacchum miſcentes hae enim ipſum corporibus mitem & manſuetum: at illae animis benignum & gratum inſinuant.* Hinc Nymphas Bacchi nutrices eſſe finxerunt: Athen. lib. II. pag. 38. C. & lib. XV. pag. 693. E. Καὶ θεσμὸς, φησὶν ἐτέθη προσφέρεσθαι μετὰ τὰ σιτία πᾶσιν ἀκρατισμένον, ὅν γεῦμα καὶ δεῖγμα τῆς δυνάμεως, τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ· τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη κεκραμένον· διὸ καὶ τρόφους τοῦ Διονύσου τὰς Νύμφας ὀνομασθῆναι. *Et lex conſtituta eſt, ut ſtatim poſt cibum, omnibus purum putum traderetur, quod eſſet experimentum potentiae boni Dei. Reliquo autem tempore mixtum, quae ratio etiam eſt cur Nymphae Bacchi nutrices vocentur.* Addo quoque Plut. Sympoſ. lib. III. Quaeſt. 9. in fine. Τοῦ δὲ Διονύσου, πλείονας· ὅτι δεῖ τὸν θεὸν τοῦτον ἐν πλείοσι μέτροις Νυμφῶν, τιθασσευόμενον καὶ παιδευόμενον, ἡμερώτερον ποιεῖν καὶ φρονιμώτερον. *Bacchi plures ſunt nutrices: quod ille Deus pluribus Nympharum* (id eſt aquae) *menſuris manſuefactus & caſtigatus, manſuetior & prudentior fieri debeat.* Eleganter Tibull. lib. III. Eleg. 7. ỷſ. 25.

Naïda Bacchus amat, ceſſas ô lente miniſter:
Temperet annoſum Martia lympha merum.

Cum

Cum omnibus Diis jungebatur Victoria, quia Deorum eſt ſemper vincere. Hinc paſſim in inſcriptionibus videas ſigna Victoriae huic vel illo Deo dedicata; praecipue tamen bellorum Diis, addebatur: aedes Victoriae & Bellonae memoratur in antiquo lapide apud Gruterum pag. CII. num. 7.

M. MERVLA. TVRPILII
ME. F. DRVSIVS. FIDE
LIS. FID. F. TRIB. PL
TVRREM. CEN. PED
EX. S. C. VICTORIAE
ET. BELLONAE. AEDEM
DD DD

Palladis πάρεδρος fuit teſte Cornuto. pag. 189. Μάλιστα δὲ καὶ τὴν Νίκην αὐτῇ πάρεδρον διδέασιν. *Potiſſimum Minervae ſociam dant Victoriam.* Adſtat ſimulacro Palladis aliud Victoriae apud Pauſan. lib. v. pag. 446. Παρὰ δὲ τὴν Ἀθηνᾶν πεποίηται Νίκη. *Iuxta Minervam autem facta eſt Victoria.* In pompa Alexandri utrinque in ſuo curru habebat hinc Minervam illinc Victoriam teſte Athen. lib. v pag. 202. A. Paſſim autem in numis conſpicitur Minerva Victoriolam manu geſtans. Et recte ſane: cui enim prudentia & fortitudo adfuerit vix poterit deeſſe Victoria. Virtutes quoque Dearum perſona in-

dutae propter morales rationes Diis jungebantur. Iovi Reverentia ſeu Pudor additur, documentum Regibus nihil indecorum aut pudore expers eſſe faciendum. Elegans eſt hanc in rem locus Sopocl. in Oed. Col. ϋſ. 1262. Polynices Oedipum alloquitur:

> Ἀλλ' ἐστὶ γὰρ καὶ Ζηνὶ σύνθακος θρόνων
> Αἰδὼς ἐπ' ἔργοις πᾶσι, καὶ πρὸς σοὶ πάτερ
> Παρασταθήτω. - - - - - -

> *Etenim & ſolio Iovis eſt comes*
> *Pudor ad omnia opera, tibi quoque mi pater*
> *Adſit.* - - - - - -

Βία & Κράτος, *Vis & Robur*, Iovem quoque comitari finguntur, quod robore & fortitudine regna ſibi acquirant reges; Callim. Hymn. in Iovem ϋſ. 67.

> Οὔ σε θεῶν ἑσσῆνα πάλοι θέσαν, ἔργα δὲ χειρῶν,
> Σή τε Βίη, τό, τε Κάρτος, ὃ καὶ πέλας εἵσαο δίφρου.

> *Non ſors te Regem fecit Deorum; ſed opera manuum tuarum,*
> *Et Robur & Virtus tua, quam etiam prope ſolium tuum collocaſti.*

Pro ὁ mallem in numero multitudinis οἱ non enim ſolam *Fortitudinem*, ſeu Κράτος Iovi adſi-

adſidere fingunt; verum etiam Βίαν Robur. Hinc σύνθρονος Διὶ Iovis adſeſſor vocatur a Moſchione apud Stob. Ecl. Phyſ. lib. I. cap. II. pag 18. quem locum & plura alia vide apud illuſtr. Ez. Spanhemium ad dictum Callimachi locum. De Fortitudine, Stat. Theb. lib. x ℣ſ. 730.

Diva Iovis ſolio juxta comes, unde per orbem
Rara dari terriſque ſolet contingere Virtus.

Majeſtas denique, plura enim exempla cumulare nihil attinet, Iovi adſidere eumque fingitur cuſtodire, quoniam cum majeſtate regia poteſtas etiam tollitur: Ovid. Faſt. lib. v. ℣ſ. 45.

His bene Majeſtas armis defenſa Deorum
Reſtat: & ex illo tempore firma manet.
Aſſidet illa Iovi: Iovis eſt fidiſſima cuſtos
Et praeſtat ſine vi ſceptra tremenda Iovi.

Ex his facile quis intelliget ipſas Virtutes, immo & vitia frequenter copulari. Fides & Iuſtitia *conſortes* Silio Italico dicuntur lib. II. ℣ſ. 486. Nam qui Iuſtitiam is quoque fidem ſervat. Hercules alloquitur Fidem.

Ante Iovem generata, decus Divûmque hominumque,

Qua ſine non tellus pacem non aequora norunt,
Iuſtitiae conſors tacitumque in pectore numen.

Sorores apellat Horat. lib. 1. Ode 24. vſ. 6.

- - - - Cui Pudor & Iuſtitiae ſoror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas
Quando ullum invenient parem?

Hinc multa legas exempla templorum virtutibus quibusdam, aut vitiis ſimul conſecratorum. Ita fanum *Contumeliae* & *Impudentiae* memorat Cicero de legg. lib. II. pag. 442. D. Βίας & Ἀνάγκης Pauſan. lib. II. pag. 121. Alia non pauca adduci poſſent eamdem rem firmantia; ſed prudens illis non immoror.

CAP. XIX.

Phyſicas rationes, quae veteres impulerunt ut Deos ſuos ſociarent, in quinque claſſes refero. Ad primam pertinent numina repraeſentantia res naturales, quae ſaepe junguntur & junctae virtutem ſuam exſerunt. Secundo loco recenſeo Deos, quorum virtutes phyſicae circa eaſdem res verſantur. Bacchus medicus & vates. Cornutus caſtigatur. Bacchus verax. Tertium locum tribuo Diis qui virtutibus ſuis naturalibus opem ſibi mutuam praeſtant.

NUnc ad Phyſicas adgredior rationes, quas ut ordine recenſere poſſim, in quinque potiſſimum claſſes diſtinguam. In Primam refero numina repraeſentantia res naturales, quae ſaepiſſime junguntur, & junctae aliquando virtutem ſuam exſerunt. Ops & Saturnus copulantur, quia ſecundum Varronem ſunt Coelum & Terra. de LL. lib. IV. pag. 11. vſ. 56. *Principes Dei, coelum & terra: hi Dei iidem qui in Aegypto Serapis & Iſis —— ut idem principes in Latio Saturnus & Ops.* Neptunus & Iupiter duo elementa, hic aër ſuperior, ſive aether, ille mare. Iupiter & Iuno: quoniam aërem ſignificat Iuno, aethera Iupiter, Iovi additur quoque Minerva ſive aether ſupremus, inde ex Iovis capite na-

nata fingitur. Vide D. Auguſt. de Civ. Dei lib. IV. cap. 10. Sociabantur quoque Iuno & Minerva, quia per hanc aetherem ſupremum, per illam aërem indicabant. Bacchus Cereri cur ſaepe conglutinetur, hanc rationem reddit Theon ad Arati Dioſem. ỳſ. 337. Οἱ παλαιοὶ τὸν Διόνυσον τῇ Δημήτρᾳ συγκαθιέρωσιν, αἰνιττόμενοι τὸ γόνιμον τῆς ὑγρότητος. *Antiqui Bacchum cum Cerere conſecrarunt, innuentes humorem genitalem eſſe.* Intelligit credo, per Cererem fruges, quae a Baccho, ſive humiditate, ſuperveniente foecundae redduntur. Minus tamen longe quaeſita videtur ratio Euripidis in . Bacch, ỳſ. 274. Qui Bacchum potum, at Cererem cibum quemvis inveniſſe tradit.

- - - - Δύο γὰρ ὦ νεανία,
Τὰ πρῶτ' ἐν ἀνθρώποισι, Δημήτηρ θεὰ,
Γῆ δ' ἐςὶν, ὄνομα δ' ὁπότερον βούλει κάλει.
Αὕτη μὲν ἐν ξηροῖσιν ἐκτρέφει βροτοὺς,
Ὁ δ' ἦλθ' ἐπὶ τἀντίπαλον, ὁ Σεμέλης γόνος,
Βότρυος ὑγρὸν πῶμ' εὗρε. - - - -

- - - - *Duo enim ſunt o juvenis,*
Quae primas obtinent apud homines, Ceres Dea,
Terra autem eſt, utro nomine libuerit eam voca.
Ipſa autem ſiccis rebus alit mortales,

Hic

Hic vero venit e contrario, Semelae natus,
Invento humido uvae potu. - - - -

Iam vero unicuique notum Cererem & Bacchum, illam pro cibo ipſo, hunc pro potu ſaepe nominari. Egregium igitur factum, ſi hi duo maximi humanae vitae conſervatores communibus ſacris honorantur. Secundum locum tribuo Diis, quorum virtutes phyſicae circa eaſdem res verſantur. Ita Ceres & Proſerpina jungebantur quod ambo ad frugum maturitatem conferebant. De Cerere nemo ignorat, quod ad Proſerpinam attinet id docet Auguſt. de Civ. Dei lib VII. cap 20. *Et hanc ipſam* (Proſerpinam) *dicit* (Varro) *ſignificare foecunditatem ſeminum.* Et mox addit, *Exortam eſſe opinionem, quod filiam Cereris, id eſt, ipſam foecunditatem, quae a proſerpendo Proſerpina dicta eſſet, Orcus abſtulerat.* Alii volunt Proſerpinam cum Cerere conjungi & ejus filiam nuncupari, quod farina ſit, quae e frumento Cerere dicto elicitur. Farinam certe *Cereris Liberam* vocat Antiphanes apud Athen. lib. x. pag. 449. C. Eſt periphraſis placentae:

- - - - Ξουθῆς μελίσσης νάμασιν τε συμμιγῆ
Μηκάδων αἰγῶν ἀπορρέουν θρόμβον ἐγκαθημένον

Εἰς πολλὺ σέχαςρον ἁγνῆς παρθένυ Δηοῦς
Κόρης.

- - - - *Flavaene apiculae latici mugi-*
entibus
Mixtum de capris fluentum, molliter quod
inſidet
Latis genitae Cereris caſtae virginis ſege-
ſtribus.

Sic recte locum vertit & caſtigavit Grotius Ex-cerpt. pag 605. Vtrique Deae jungebatur Pluto; quia credebant eum viſceribus terrae imperare, & ſemina, quamdiu ſub terra erant, ejus in poteſtate eſſe: inde ipſi quoque cum Cerere preces fundebant, ut uber frugum proventus eſſet, Heſiod. Op. & Di. ẏſ. 463.

Εὔχεσθαι δὲ Διῒ χθονίῳ, Δημήτερί θ' ἁγνῇ,
Ἐκπλέα βρίθειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτήν.

Precandum eſt ſummano Iovi, & almae
Cereri,
Vt fruges ad maturitatem perductae gra-
ves ſint.

Apollo & Iupiter, utrique genitales Dii, quorum hic frequenter γενέθλιος indigitatur, ſuperior a ſole diverſus non eſt, qui omnium rerum generationem promovet. Apollo & Bacchus copulantur, quoniam ille qui Sol eſt, aërem

aërem temperans, homines ſanare fingitur, & medicus audit: Strabo lib. XIV. pag. 242. A. Ἰατρικὸς γὰρ Ἀπόλλων, καὶ ἡ Ἄρτεμις ἀπὸ τοῦ ἀρτεμέας ποιεῖν· καὶ ὁ Ἥλιος δὲ καὶ ἡ Σελήνη συνοικειοῦνται τούτοις, ὅτι τῆς περὶ τοῦ ἀέρος εὐκρασίας αἴτιοι. *Medicus enim eſt Apollo & Diana, his autem attribuitur Sol & Luna, quod aëris temperiem efficiant.* Bacchus eſt vinum, quod multis medicaminibus haud deterius varios morbos ſanat. Plutarch. Sympoſ. lib. II Quaeſt. I. pag. 647. A. Ὁ δὲ Διόνυσος οὐ μόνον τῷ τὸν οἶνον εὑρεῖν ἰσχυρότατον φάρμακον καὶ ἥδιστον, ἰατρὸς ἐνομίσθη μέτριος, ἀλλὰ καὶ τῷ τὸν κιττόν. *Bacchus non ideo tantum medicus eſt habitus, quia vinum efficaciſſimum juxta & ſuaviſſimum remedium; ſed etiam quia hederam invenit.* Quoniam Sol omnia videt & rimatur vates fingitur Apollo, itidem Bacchus: vinum enim in furorem agens videtur futurorum ſcientiam hominibus temulentis inſpirare. Elegans eſt locus Eurip. in Bacch. ℣ſ. 298.

Μάντις δ' ὁ δαίμων ὅδε· καὶ γὰρ ἐν βρότοις
Καὶ τὸ μανιῶδες, μαντικὴν πολλὴν ἔχει·
Ὅταν γὰρ ὁ θεὸς εἰς τὸ σῶμ' ἔλθῃ πολὺς,
Λέγειν τὸ μέλλον τοὺς μεμηνότας ποιεῖ.

Vates autem eſt Bacchus, namque hominum opinio eſt
Furori multam ineſſe fatidicam virtutem

Q 2 *Quan-*

Quando enim Deus homines multus occupavit
Furore percitos futura praedicere facit.

Haud aliter Cornut. de nat. Deor. cap. xxx. pag. 216. Καθὸ δοκεῖ καὶ τὸ οἶνος ἀληθῶς εἰρῆσθαι· τάχα διὰ τοῦτο καὶ μαντεία ἐσθ' ὅτι τοῦ Διονύσου γινομένη. Legendum videtur: Καθὸ δοκεῖ καὶ ὁ οἶνος ἀληθὴς εἰρῆσθαι. Hoc ſenſu: *Propter eam rationem ob quam vinum verax dicitur, forte etiam ideo vaticinatio Baccho attributa fuerit.* Emendationem meam firmat tritum illud, *in vino veritas.* Et Theocr. Idyll. xxix. ℣. 1. quem locum innuit in notis Galeus.

> Οἶνος ὦ φίλε παῖ, λέγεται καὶ ἀλάθεα·
> Κἄμμες χρὴ μεθύοντας ἀλαθέας ἔμμεναι.
>
> *Vinum mi puelle, dicitur etiam veritas,*
> *Et nos ebrii veraces eſſe debemus.*

Horat. lib. 1. Sat. 4. ℣. 89.

> - - - - *Poſt hunc quoque potus,*
> *Condita cum verax aperit praecordia Liber.*

Elegans plane in rem noſtram, eſt locus Athen. lib 11. pag. 38. A. Καὶ οὗτός ἐστιν, ὁ τῆς ἀληθείας οἰκεῖος τρόπος: Διὸ Ἀπόλλωνος μὲν οἰκεῖος διὰ τὴν ἐκ μαντικῆς ἀλήθειαν· Διονύσου δὲ διὰ τὴν ἐν μέθῃ. *Et hic eſt genuinus Veritatis*

tri-

tripus: ideo quoque Apollini proprius eſt propter vaticiniorum veracitatem: Baccho autem propter eam quae in ebrietate. Duplici hoc medici & vatis nomine claruit Bacchus apud Amphicleenſes teſte Pauſ. lib. x. pag. 884. λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν Ἀμφικλειέων, μάντιν τέ σφισι τὸν θεὸν τοῦτον καὶ βοηθὸν νόσων καθεστηκέναι. *Dicitur autem de Amphicleenſibus, Bacchum ipſis futura praedixiſſe, & morbos ſanaſſe.* Tertio loco recenſeo Deos, qui propterea conjunguntur, quoniam virtutibus ſuis phyſicis mutuum ſibi praeſtant auxilium. Horarum, ſive anni tempeſtatum, σύνθρονος dicitur Pan apud Orpheum Hymno x. quod per illum tempeſtates fiant.

> Ἐλθὲ μάκαρ σκιρτητὰ, περίδρομε, σύνθρονε Ὥραις

Eleganter Scaliger Latine reddidit:

> *Pervage Faune, Sali, collegaque Temperiarum.*

Ceres & Plutus divitiarum Deus conſociantur: ex frugibus enim magnae opes comparantur, inde quoque Cereris filius a quibusdam habitus eſt. Appoſite Themiſt. Orat. xxx. pag. 351. D. Δήμητρος παῖδα τὸν Πλοῦτον οἱ ποιηταὶ ᾄδουσιν. ὡς οὐδάμοθεν ἐξῶθεν οὕτως αὐξανομένης περιουσίας, ὡς διὰ τῶν ἐκ γεωργίας καλῶν. *Cereris filium eſſe Plutum canunt Poëtae, quod nulla ex re*

ita augeantur opes, ut bonis, quae ab agricultura proveniunt. Neptunus & Ceres, quia ſale opus eſt ad cibos condiendos, eisque gratum palato ſaporem conciliandum: Plutarch. Sympoſ. lib. IV. problem. 4. pag 668. E. Τῶνδὲ θαλαττίων τὸ ἅλας πρῶτον, οὗ χωρὶς οὐδὲν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐστὶν ἐδώδιμον· ἀλλὰ καὶ τὸν ἄρτον οὗτος ἐμμιγνύμενος συνηδύνει· διὸ καὶ Δήμητρος σύνναος ὁ Ποσειδῶν. *Primum vero locum obtinet ſal inter illa quae e mari proveniunt, ſine eo enim nihil omnino comedi poteſt; imo & pani immixtus eum ſapidum reddit: ideo quoque Neptunum Cereri dant contubernalem.* Venus & Bacchus, quod vinum largiter potum ad Venerem excitet. Cornut. de nat Deor. pag. 218. Καὶ κινητικὸν γὰρ πρὸς συνουσίαν ὁ οἶνος· διὰ τοῦτο ἐνίων κοινῇ μὲν θυόντων Διονύσῳ καὶ Ἀφροδίτῃ. *Ad coitum enim excitat vinum; adeo ut quidam propterea communia Baccho & Cereri ſacra faciant.* Elegans eſt locus Apuleji Met. lib. 11. pag. 119. *Tunc ego vocata Fotide: Ecce, inquam, Veneris hortator & armiger Liber advenit ultro. Vinum iſtud ſorbeamus hodie omne, quod nobis reſtinguat pudoris ignaviam, & alacrem vigorem libidinis incutiat.* Ceres quoque Veneri conjuncta eſt: nam & illa libidini ſtimulos dat: tritum eſt vetus hoc dictum *Sine Cerere & Baccho friget Venus.*

CAP. XX.

Quarto loco obſervo Deos ſociari, qui ad ſidera referri debent. Frequenter communibus ſacris culti ſunt duodecim Dii, quia duodecim ſigna coeleſtia repraeſentabant, atque inde genitales *dicti. Quinto denique junguntur illi, qui rem eandem ſignificant. Ita uno in templo aliquando compinguntur omnes Dii, quod omnes ad ſolem reduci poſſint.*

QVarto loco obſervo illa numina, quae ad ſidera referebantur frequenter conjuncta eſſe. Hinc geminum numen, & inviolatae ſocietatis vinculo conſtricti Caſtores, quod in coelo cuivis utrumque contemplari detur, ne jam dicam de ſociis illis ignibus, nautarum in mari procelloſo jactatorum animum recreantibus, & ſerenitatis brevi futurae ſpem facientibus. Hercules, qui ad omnes e coelo lucet, ob eandem illam rationem Dioſcuris comes additur. Apollo & Diana junguntur, quoniam haec Luna ille Sol eſt. Cornut. cap. XXXII. Ἀπόλλων ὁ ἥλιός ἐστιν, Ἄρτεμις δὲ ἡ σελήνη· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τοξότας, ἀμφοτέρους παρήγαγον, τὴν ὡσανεὶ ἄφεσιν πόῤῥω τῶν ἀκτίνων αἰνιττόμενοι. Καλοῦνται δ' ὁ μὲν Ἑκατος, ἡ δὲ Ἑκάτη, διὰ τὸ ἕκαθεν δεῦρο ἀφιέναι καὶ ἀποστέλλειν τὸ φῶς, ὅθεν καὶ παρακειμένως, καὶ ἑκατηβελέτας αὐτοὺς προσηγόρευσαν.

ρευσαι. *Apollo eſt ſol, Diana autem luna; ideo quoque ut ſagittatores ambos induxerunt, longinquam ſcilicet radiorum jaculationem innuentes: vocantur, ille quidem Hecatus, haec vero Hecate, quod e longinquo uſque ad nos lucem mittant: unde & compoſite,* ἑκατηβέλους *ipſos indigitarunt.* Sed his diutius non immoror; cui enim non dictus Hylas? Apollini ut Soli adjungebantur Dii, qui e planetarum numero ſunt. Ita Edeſſae cum Sole culti ſunt Mercurius & Mars. Julian Imperator Orat. IV pag. 150. D. Οἱ τὴν Ἐδέσσαν οἰκοῦντες ἱερὸν ἐξ αἰῶνος ἡλίου χωρίον, καὶ Μόνιμον αὐτῷ καὶ Ἄζιζον συγκαθιδρεύουσι. —— Ὡς ὁ Μόνιμος μὲν Ἑρμῆς εἴη. Ἄζιζος δὲ Ἄρης ἡλίου πάρεδροι. *Edeſſam incolentes ab omni aevo ſoli ſacram regionem, cum ipſo eodem in templo collocant Monimum & Azizum. —— Adeo ut Monimus quidem Mercurius ſit; ſed Azizus Mars, Solis ſocii* Similiter Solis comites vocantur Lucifer & Mercurius Apulejo de mundo pag. 71. ỷſ. 7, *Coeli ſpatium Sol annua converſione colluſtrat, ejuſque comites amoenus Lucifer & comis Cyllenius ſtella.* Conſentibus Diis communes arae & templa dedicabantur, quia duodecim coeleſtia ſigna, per quae ſol annuo ſpatio iter conficit, repraeſentabant. Inde Aegyptii duodecim ſigna θεοὺς βουλαίους, *Deos conſiliarios* apellarunt, epitheto quod majorum gentium Diis, Iovis, ut

ſupra

ſupra evicimus, conſiliariis, unice convenit. Auctorem habeo veterem Criticum ad Apoll. Rhod. lib. IV. ẏſ. 262. Καὶ τὰ μὲν δώδεκα ζώδια θεοὺς βουλαίους προσηγόρευσαν. *Et duodecim ſigna coeleſtia Deos conſiliarios indigitarunt.* Quod unicuique numini attributum ſit ſidus eleganter verſibus docet Manil. lib. II. ẏſ. 438.

Lanigerum Pallas, Taurum Cytherea tuetur,
Formoſos Phoebus Geminos: Cyllenie, Cancrum,
Iupiter & cum Matre Deûm regis ipſe Leonem.
Spicifera eſt Virgo Cereris, fabricataque Libra
Vulcani: pugnax Mavorti Scorpius haeret.
Venantem Diana virum, ſed partis equinae:
Atque anguſta fovet Capricorni ſidera Veſta.
E Iovis adverſo Iunonis Aquarius aſtrum eſt,
Agnoſcitque ſuos Neptunus in aequore piſces.

Cum vero homines viderent omnes anni tempeſtates effici, pro illo quod ſol occupabat ſigno, creditum eſt duodecim illas conſtellationes auctores eſſe omnium rerum, quae his in terris generantur, & inde explico cur apud

Ennium in fragmentis pag. 36. Conſentes Dii *genitales* vocentur:

> *Romulus in coelo cum Dîs genitalibus aevum*
> *Degit.* - - - - - - - -

Et qui eum imitatus eſt Auſonius, ut multis jam notatum, periocha libri IV. Iliados.

> *Iupiter interea cum Dîs genitalibus una*
> *Conſilium cogit Superûm de rebus Achivis.*

Feſtus *Geniales Deos* memorat eodem ſenſu, niſi forte ipſe dederit *Genitales*; ſed utrumque ferri poteſt. Verba ejus apprime ad rem noſtram facientia ſic ſonant: *Geniales Deos dixerunt aquam, ignem, aërem: ea enim ſunt ſemina rerum, quae Graecorum alii* στοιχεῖα, *alii* σπέρματα *vocant. Duodecim quoque ſigna, lunam & ſolem, inter hos Deos computabant.* Sane egregius eſt locus, ex quo clariſſime liquet Conſentes Deos, & duodecim ſigna Zodiaci, commune nomen habuiſſe. Quinta denique Phyſica conjunctionis ratio eſt, cum duo conjugantur Dii, qui ad unam eandemque rem pertinent. Ita Iupiter & Apollo, ambo ſolem repraeſentantia numina: hinc Macrob. lib. I. Saturn. cap 23. poſtquam multa recitavit, ut Solis & Iovis convenientiam oſtenderet, ait: *quae cuncta Iovis Solisque conſociatam potentiam monſtrant.*

Ar-

Arnob. lib. III. pag 69. ℣ſ. 29. *Nam quid de ipſo dicemus Iove, quem ſolem eſſe dictitavere ſapientes agitantem pinnatos currus, turba conſequente Deorum.* Apollinem ſolem eſſe quis neſcit? Bacchus quoque, quia ſol erat, Apollini jungebatur. Servius ad Aen. lib. VI. ℣ſ. 77. *Idem enim eſt Apollo, qui Liber pater, qui ſol. Vnde ait Lucanus* (lib. V. ℣ſ. 73.)

- - - - Cui numine mixto
Delphica Thebanae referunt trieterica Bacchae.

Vnde in eorum ſacris erat Phoebadum Baccharumque conventus. Adde Acronem ad Horat. lib. II. Ode 19. ℣ſ 3. *Nam quidam volunt ipſum eſſe Solem, ipſum Apollinem, ipſum Dionyſum: nam ut illi novem ſacratae ſunt Muſae, ita Soli novem circuli & Dionyſo ſimiliter chorus Baccharum.* Sed omnes Dii gentilium ad ſolem referri poſſunt, quod ex antiquis fecit Macrobius, e recentioribus I. G. Voſſius in ſuo de Idololatria gentilium opere. Addi his poſſunt Ampl. Cuperus in Harpocrate, & vir Clariſſ. Everh. Otto in praeclaro de tutela viarum libro. Hanc vero exiſtimem rationem eſſe dandam, cur aliquando uno in templo omnes Dii compacti ſint. Nunc tranſeo ad catalogum Deorum ſociorum, quos ipſe, apud ſcriptores antiquos, conſociatos animadverti.

R 2 CAP.

Cap. XXI.

Neptunus & Iupiter conjuncti. Hic σεισίχθων *dicitur. Iupiter & Apollo Didymis, Bacchus & Apollo una Delphis culti. Parnaſus & Iſmenus ambobus ſacri. Poëtae ſub tutela utriuſque. Apollo & Mercurius ſociantur; Mercurius & Hercules quoque. Palaeſtris praeerant: hinc ipſorum diſcipuli vocantur athletae. Caſtor & Pollux. Inſcriptio emendatur.* Κάστορες *&* Κλωθῶες. *Hercules & Dioſcuri, certaminibus praeſunt.*

ENumerationem facturi numinum conjunctorum, primo Deos recenſebimus, deinceps Deas, tertio tandem loco utroſque. Quemadmodum autem inter Deos fere principem locum obtinent Iupiter & Neptunus, ita & nos ipſis primas dabimus. Communi in templo cultos fuiſſe liquet e fragmento Machonis in Excerptis Grotii pag. 851.

Πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ θεῶν τινος φράσον
Ἐστιν ὁ νεὼς, βέλτιστε, φησιν, οὗ τοῖς;
Ὁ δ' εἶπεν αὐτῷ Ζηνοποσειδῶνος ξένε.

Per te Minervam, per Deos, inquit, precor,
Dic bone vir, templum hoc cui ſacratum eſt numini?

Reſ-

Reſpondens ille, eſt, ait, Iovineptunium.

Vna eademque ara ambobus dedicata eſt Olympiae Schol. Pind. ad Olymp. Oden v. ✝ſ. 10. Ὀλυμπίᾳσι βωμοὶ εἰσιν ἓξ δίδυμοι τοῖς δώδεκα θεοῖς ἀνιδρυμένοι, ἑνὸς ἑκάστου βωμοῦ δύο θεοῖς καθωσιωμένου· πρῶτος Διὸς καὶ Ποσειδῶνος. *Olympiae ſex geminae ſunt arae duodecim Diis erectae, adeo ut unaquaeque ara duobus Diis conſecrata ſit. Prima eſt Iovis & Neptuni.* Sicut Neptunus terram ſuarum aquarum vi & mole quaſſabat, ita quoque eandem fulmine concutiebat Iupiter: unde proprio alioquin Neptuno Epitheto, σεισίχθων apellatur ab Orpheo Hymno XIV. ✝ſ 8.

Iupiter & Apollo a Branchidis Didymis Mileſiorum conjuncti ſunt: Stephan. Byz. Δίδυμα, οὐδετέρως, τόπος καὶ μαντεῖον Μιλήτου, ἀφιερώμενον Διὶ καὶ Ἀπόλλωνι. *Didyma, neutrius eſt generis, locus & oraculum Mileti, dedicatum Iovi & Apollini.* Ab hoc loco uterque *Didymaeus* dictus eſt: eo reſpicit Callim. apud Hephaeſt. pag. XXX.

> Δαίμονες εὐυμνότατοι Φοῖβέ τε καὶ Ζεῦ Διδύμων γενάρχαι.
>
> *Dii celebratiſſimi Iupiter & Phoebe Didymorum praeſides.*

De Apolline Didymaeo vide notata ab Ant. Schul-

Schultingio, viro inter hujus aevi litteratorum juxta & Iureconſultorum principes, ad Vlpiani fragm. tit. xxxi. §. 6. Iovis imago conſpiciebatur in templo Apollinis Delphico teſte Themiſt. Orat. iv. pag. 52. D. Εἴδη δ' ἐν αὐτῷ τέλεια ἵδρυται αὐτοῦ βασιλέως, καθάπερ, οἶμαι, ἐν Δελφοῖς οὐ τοῦ Ἀπόλλωνος μόνου ἀλλὰ καὶ τοῦ Διός. *Simulacra autem Imperatoris in eo perfecta collocantur, quemadmodum, credo Delphis non ſolius Apollinis; ſed Iovis etiam.* Sed quid attinet pluribus utriuſque Dei ſocietatem oſtendere, cum omnia, alicujus certe momenti, quae hanc in rem adferri poſſunt, praeceperit ὁ πάνυ P. Burmannus, in ſua de Iove Fulgeratore Diſſertatione pag. 109.

Bacchi & Apollinis cultus Delphis erat communis docente id Plut de Iſ. & Oſir. pag. 365. A. Καὶ Δελφοὶ τὰ τοῦ Διονύσου λείψανα παρ' αὐτοῖς παρὰ τὸ χρηστήριον ἀποκεῖσθαι νομίζουσιν, καὶ θύουσιν, οἱ ὅσιοι θυσίαν ἀπόρρητον ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅταν αἱ Θυιάδες ἐγείρωσι τὸν Λικνίτην. *Et Delphi reliquias Bacchi apud ſe juxta oraculum ſitas eſſe exiſtimant, & initiati ſacrificia non vulganda faciunt in templo Apollinis, quando Bacchae vanni Deum excitant.* Adde pag. 388. E. Ἐὰν οὖν ἔρηταί τις, τί ταῦτα πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα; φήσομεν, οὐχὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς Διόνυσον, ᾧ τῶν Δελφῶν οὐδὲν ἧττον ἢ τῷ Ἀπόλλωνι μέτεστι. *Si vero dicat aliquis, quid iſta ad Apollinem? Dicemus, non tantum*

ad

ad Apollinem pertinent, *verum etiam ad Bacchum*, *qui non ſecus ac Apollo Delphos poſſidet.* Ismenus Boeotiae fluvius utrique ſacer, unde Ismenii cognomen ipſis a Thebanis inditum eſt: Pauſan lib. IV. pag. 345. Καὶ οἱ Θηβαῖοι Διονύσῳ καὶ Ἀπόλλωνι ἔθυον Ισμηνίῳ τὸν νομιζόμενον τρόπον. *Et Thebani Baccho atque Apollini Ismenio rite ſacra faciebant.* Parnaſſus Phocidis ille mons, Poëtarum ſcriptis notiſſimus, cum Apolline ſimul etiam Baccho ſacer erat. Euripid. Iph. Taur. ℣ſ. 1243.

> Τὰν βακχεύυσαν Διονύσῳ
> Παρνάσιον κορυφάν.
>
> *Bacchi ſacrum*
> *Parnaſi cacumen.*

Catull. Epithal. Pelei & Thet. ℣ſ. 190.

> *Saepe vagus Liber Parnaſi e vertice ſummo*
> *Thyadas effuſis euantes crinibus egit.*

Sophocl. in Antig. ℣ſ. 1244. & ſequentibus. Clariſſime Lucan. lib. V. ℣ſ. 73.

> - - - - *Parnaſus gemino petit aethera colle,*
> *Mons Phoebo Bromioque ſacer.* - - - -

Inde quoque Poëtarum uterque habetur Deus: Tibull. lib. III. Eleg. 4. ℣ſ. 44.

- - *Ca-*

- - - - *Caſto nam rite Poëtae*
Phoebusque & Bacchus Pieridesque favent.

Et Stat. Sylv. lib. v. carm. 3. ℣ſ. 5.

- - - - *Corycia quicquid modo Phoebus in umbra*
Quicquid ab Iſmariis monſtrabat collibus Euan,
Dedici. - - - -

De Apolline, ne tirones quidem ignorant. Elegantes vero ſunt & plane lepidi verſus Horatii, in quibus rationem dat, quare Poëtis opem ferre credatur Bacchus. lib. 1. Epiſt. 19. in principio.

Priſco ſi credis Mecaenas docte Cratino
Nulla placere diu nec vivere carmina poſſunt,
Quae ſcribuntur aquae potoribus, ut male ſanos
Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque Poëtas.

Hinc quoque arceſſenda eſt ratio moris antiqui Poëtas hedera cingendi, quae arbor Baccho conſecrata, ab ipſo inventa eſſe creditur. Vide Ciofan. ad Ovid. Triſt. lib. 1. Eleg. 7. ℣ſ. 2.

Apollo & Mercurius communem ſortiti ſunt aram inter illas ſex Olympiae duodecim Diis dica-

dicatas Schol. Pind. Olymp. Ode v. ᵛſ 10. Meminit etiam altaris hujusmodi Pauſan lib v. pag. 413. Μετὰ δὲ τοῦτον Ἀπόλλωνος καὶ Ἑρμοῦ βωμός ἐστιν ἐν κοινῷ· διότι Ἑρμῆν λύρας, Ἀπόλλωνα δὲ εὑρετὴν εἶναι κιθάρας, Ἑλλήνων ἐστὶν ἐς αὐτοὺς λόγος. *Poſt illam vero ara eſt communis Neptuno & Apollini; quia Mercurium lyrae, citharae parentem eſſe Apollinem, de illis narrant Graeci*

Mercurii & Herculis ſigna prope ſe invicem ſtare dicuntur apud Pauſan. Corinth. cap. XXXIV. Ἴσιδος δὲ ἐνταῦθα ἱερόν ἐστι, καὶ ἄγαλμα ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἑρμοῦ, τὸ δὲ ἕτερον Ἡρακλέους. *Iſidis vero eo loci templum eſt, & ſignum in foro Mercurii, nec non etiam aliud Herculis.* Ambo paſtorum numina cenſebantur: Anthol. lib. I. cap. 38. epigr. 3.

Εὔκολος Ἑρμείας ὦ ποιμένες, ἐν δὲ γάλακτι
Χαίρων καὶ δρυΐνῳ σπενδόμενος μέλιτι.
Ἀλλ' οὐχ Ἡρακλέης κ. τ. λ.

Facilis eſt Mercurius, paſtores, lacte
Libato & melle gaudens querno.
Sed non ita Hercules. - - - -

De Hercule etiam liquet ex epigr. 2. cap 68. lib. I. Mercurii, qua paſtorum Dei frequens apud utriuſque linguae ſcriptores injicitur mentio: hinc ipſi aries adjungitur. Vide Vaillant. de numis municip. tom. II. pag. 84. Cujus tamen

men rei myſticam & ἄῤῥητον eſſe rationem quidam exiſtimant. Palaeſtrae ambo Dii praepoſiti erant: Athenaeus de Amore loquens lib. XIII. pag. 561. D. Δῆλον ἐκ τοῦ κατὰ γυμνάσια αὐτὸν συνιδρῦσθαι Ἑρμῇ καὶ Ἡρακλεῖ, τῷ μὲν λόγου, τῷ δὲ ἀλκῆς προεστῶτι, *Liquet inde quod in gymnaſiis collocetur apud Mercurium & Herculem, quorum hic quidem ſermoni, ille autem viribus praeeſt.* Thurnut. pag. 170. Σέβονται δὲ αὐτὸν ἐν ταῖς παλαίστραις μετὰ τοῦ Ἡρακλέους. *Colunt Mercurium cum Hercule in palaeſtris.* Exemplum ſuppeditat Pauſan. lib. IV. cap. 32. Τὰ δὲ ἀγάλματα ἐν τῷ γυμνασίῳ ποιήματά ἐστιν ἀνδρῶν Αἰγυπτίων Ἑρμῆς καὶ Ἡρακλῆς. *Statuae autem, quae in gymnaſio, factae ſunt ab Aegyptiis, Mercurius & Hercules.* Haec ratio eſt quamobrem athletae Herculis & Mercurii diſcipuli vocati ſunt. Dionyſ. Hal. Exhort. ad athletas pag 41. ψſ 28. Μάλιστα δὲ οἱ ἀθληταὶ δέοιντο ἂν τῆς ἀπὸ τοῦ λόγου προτροπῆς καὶ ἐπικελεύσεως, ὄντες μὲν αὐτοὶ Ἑρμοῦ τε καὶ Ἡρακλέους, μαθηταί τε καὶ ζηλωταί. *Maxime vero verborum ſtimulis & adhortamentis indigent athletae quandoquidem ſunt Mercurii atque Herculis diſcipuli & imitatores.* Ad aram utrinque ſtantes conſpiciuntur Mercurius & Hercules apud Grut. pag XLII. Signa eorum communia fuere, Hermeraclidum nomine inſignia.

Caſtora & Pollucem, geminos Ledae filios,

paſſim conjungi quis ignorat? Vtriuſque aedes communis Romae in foro fuit: Cicero de Nat. Deor. lib. III. pag 332. H. In epigrammate lapidis apud Gudium pag. LIX. num. 3. vocantur Ιστίναιοι.

ΘΕΟΙΣ. ΔΙΟΣΚΟΡΟΙΣ. ΙΣΤΩΝΑΙΟΙΣ
Λ. ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΦΕΡΕΚΥΔΗΣ. ΑΠΕΛΕΥ
ΘΕΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. ΤΟΥ. ΑΝΤΩΝΕΙ
ΝΟΥ. ΣΕΒΗΡΟΥ. ΕΠΙΣΤ. ΚΕΡΚΥΡΑΙ
ΩΝ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Pro quo ἱστοναίοις, flocci vocabulo, forte reſcribendum erit συνναίοις. A ſolius Caſtoris nomine ambo dicti ſunt Caſtores in Gruteri Theſauro pag. XCIX. num 1. Sed ea re nihil frequentius. Graecis τὼ Κάστορε audiunt; rarius tamen illud: ex Euripide obſervavit Scaliger ad Catulli Phaſelum ℣ſ ult. Pari pacto ab una Parcarum Clothone omnes tres Κλωθῶες indigitantur, in ſecunda Herodis Attici inſcriptione ℣ſ. 14.

ΟΥΝΕΚΑ. ΟΙ. ΠΑΙΔΑΣ. ΜΕΝ. ΑΜΥΜΟΝΑΣ.
ΕΚ. ΜΕΓΑΡΟΙΟ
ΑΡΠΥΙΑΙ. ΚΛΩΘΩΕΣ. ΑΝΗΡΕΙΨΑΝΤΟ. ΜΕ-
ΛΑΙΝΑΙ

Quod ei eximios liberos ex aedibus
Rapuerunt Parcae nigrae Harpyiae.

Videnda ſunt omnino, quae ad eum locum notavit

tavit Salmaſius. Templa quoque utrique Deo dicata ſaepe de Caſtore ſolo nominarunt veteres, ut erudite animadvertit Doctiſſ. G. H. Nieupoort Rit. Rom. pag. 293.

Cum Dioſcuris conſociatur Hercules: quorum inſignia, hujus clava & illorum ſtella inſignes pilei, in numo conſpiciuntur a Lacedaemoniis cuſo in honorem Commodi, qui Hercules haberi volebat. Extat ejus ectypum pag. 282 *de l' Hiſtoire de l' Academie des belles lettres* tom. 1. Similiter fere Troezenii in ſuis numis exhibere ſolebant cum Minervae capite maris Dei inſigne tridentem. Pauſan. lib. II. pag. 182. Καὶ δὴ καὶ νόμισμα αὐτοῖς τὸ ἀρχαῖον, ἐπίσημα ἔχει τρίαιναν, καὶ Ἀθηνᾶς πρόσωπον. *Et ſane antiqua eorum numiſmata, pro inſigni habent tridentem & Minervae faciem.* Quemadmodum ſcilicet a Laconibus Hercules & Dioſcuri junctim & praecipuo cultu colebantur, ita a Troezeniis Neptunus & Pallas. Cum Hercule Mercurioque certaminibus praeerant Caſtores, teſtis mihi eſt Pind. Nemeon. Ode x. ℣ſ. 98.

- - - - - - Ἐπὶ
Εὐρυχώρου ταμίαι Σπάρτας, ἀγώνων
Μοῖραν Ἑρμᾷ καὶ σὺν Ἡ-
ρακλεῖ διέποντι θάλειαν.

Schmidius vertit:

Quo-

- - - - - - Quoniam
Spatioſae patroni Spartae, certaminum
Sortem cum Mercurio & Her-
cule adminiſtrant florentem.

CAP. XXII.

Non tantum jungebantur, verum etiam confundebantur Veſta, Deorum mater, Pales, Ops, Ceres & Terra. Ceres & Proſerpina frequenter copulantur. Proſerpina aliquando Ceres vocatur. Herodis Attici locus explicatur. Μεγάλαιν θεαῖν *& abſolute* ταῖν θεαῖν *appellatione veniunt Ceres & Proſerpina. Pallas & Proſerpina ſociae. Iuno & Minerva. Parcae & Lucina partui & nuptiis praeerant. Euripides emendatur.*

E Deabus, non tantum ſociabantur Veſta, Deûm mater & Pales, imo pro eiſdem habebantur teſte Servio ad Georg. lib. III. ✝ſ. 1. *Pales autem, ut diximus, Dea eſt pabuli, quam alii Veſtam, alii matrem Deorum vocant.* Addo his Opim, Cererem & Terram. Opim cum Veſta confundi liquet ex inſcriptione apud Gudium pag XIV. num. 4.

OPI. VESTAE. DICTAE
CONSERVATRICI.

Terra & Veſta unum numen, ſi fides ha-

benda Euripidi apud Grotium Excerpt. pag. 427.

> Καὶ Γαῖα μήτηρ Ἑστίαν δέ σ' οἱ σοφοὶ
> Βροτῶν καλοῦσιν ἡμένην ἐν αἰθέρι.

Quae hoc pacto Latina fecit Grotius:

> *Telluſque mater, quae ſitu medio aetheris*
> *Librata Veſtae nomen a doctis habet.*

Ceres quoque a Terra non diſtinguitur Eurip. in Bacch. ℣ſ. 275.

> Τὰ πρῶτ' ἐν ἀνθρώποισι, Δημήτηρ θεὰ,
> Γῆ δ' ἐστὶν, ὄνομα δ' ὁπότερον βούλει κάλει.

> *Primas apud homines obtinet Ceres,*
> *Eſt autem terra, eamque utro libuerit nomine vocabis.*

Simulacrum Terrae in Cereris templo conſpectum fuiſſe conſtat e Pauſan. lib. VII. pag. 577. Τοῦ δὲ ἄλσους ἱερὸν ἔχεται Δήμητρος· αὐτὴ μὲν καὶ ἡ παῖς ἑστᾶσι· τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Γῆς ἐστι καθημένον. *Luco contigua eſt aedes Cereris: ipſa quidem & Libera ſtant; at Terrae ſignum ſedet.* Sed plura non accumulo; a terra enim Cererem diverſam non eſſe, ex nomine Graeco Δημήτηρ omnes norunt, qui vel a limine Graecas litteras ſalutarunt. Veſta & Ceres, duo nomina, eandem rem ſignificant: Cornut de nat. Deor. cap. XXVIII. ἑξῆς δὲ περὶ τῆς Δήμητρος καὶ Ἑστίας, ὦ παῖ,

ὦ παῖ, λεκτέον· ἑκατέρα δ᾽ ἔοικεν οὐχ ἑτέρα τῆς γῆς εἶναι. *In ſequentibus autem, o fili, de Cerere & Veſta dicendum erit: neutra vero a terra diverſa eſſe videtur.* Auguſt. de Civ. Dei lib. IV. cap. 10. *Tandem terram Cererem, eandem etiam Veſtam volunt.* Veſta Matris Deûm *coaeva* dicitur Mart Cap. lib. I. pag. 19. ℣ſ. 18. Rheam denique ſive Opim a Cerere vix differre docetur apud Euſeb. Praepar. Euang. lib. III. cap. 109. A. Δημήτηρ δὲ τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχει τῇ Ῥέᾳ· διενήνοχε δὲ, ὅτι αὐτὴ κύει τὴν Κόρην ἐκ Διός. *Ceres vero in reliquis omnibus cum Rhea convenit; ſed in eo tantum differt, quod ipſa e Iove* Κόρην (id eſt Liberam) *gignat.*

Ceres & Proſerpina, mater & filia, ſaepe ſociantur. Sicilia utrique ex aequo ſacra erat: Cicero in Verrem lib. IV. pag. 247. H. *Vetus eſt haec opinio, Iudices, quae conſtat ex antiquiſſimis Graecorum litteris, atque monumentis, inſulam Siciliam totam eſſe Cereri & Liberae conſecratam.* Et lib. V. pag. 302. E. Sic eas invocat: *Vos etiam atque etiam imploro, & apello, ſanctiſſimae Deae, quae Ennenſeis lacus, lucosque colitis, cunctaeque Siciliae, quae mihi defendenda tradita eſt praeſidetis.* Eleuſis quoque ambabus erat dicata. Templa utrique communia frequenter memorantur. Quin ſuper eadem ara ipſis ſacrificatum eſſe docet Heſych. Ὁμόβωμοι, θεοὶ ἐν Ἐλευσῖνι Δήμητρος καὶ Κόρης εἰσίν.

Quae

Quae verba, cum omni ſenſu vacua ſint, hac ratione refingo. Ὁμόβωμοι θεοὶ, ἐν Ἐλευσῖνι Δημήτηρ καὶ Κόρη εἰσὶν. Non raro Cereris ſeu Δήμητρος nomine venit Proſerpina. Hinc apud Aegyptios inferis praeſidere credebatur Ceres: Herodot. lib. II. cap. 123. Ἀρχηγετεύειν δὲ τῶν κάτω Αἰγύπτιοι λέγουσι Δήμητρα. *Illic imperare Cererem dicunt Aegyptii.* Δημήτηρ νέα *Ceres juvenis*, aliquando dicebatur docente Schol. Eurip. ad Phoen. ℣ſ. 680. Διώνυμοι] Παρόσον ἡ μὲν Κόρη καὶ Περσεφόνη· ἡ δὲ Δημήτηρ καὶ γῆ καλεῖται· ἡ μὲν πρεσβυτέρα ἡ δὲ νεωτέρα. *Binomines] Quatenus ſcilicet haec Libera & Proſerpina, illa autem Ceres & terra vocatur: haec quidem vetus illa vero juvenis.* Ex quibus veteris Critici verbis locum in ſecunda Herodis Attici inſcriptione illuſtrare conatus eſt Salmaſius. Verſus eſt 6.

- - - - - - ΘΕΑΙ. ΔΕ. ΜΙΝ. ΟΥΡΑΝΙΩΝΑΙ
ΤΙΜΟΥΣΥΝ. ΔΗΩΤΕ. ΝΕΗ. ΔΗΩΤΕ. ΠΑΛΑΙΗ

Intelligit per νέην Δηώ Proſerpinam, quae maxime proclivis videtur ſententia; ſed ſi mihi a Semone iſto in diverſa abire liceat, crediderim Herodem per νέην Δηώ indicare voluiſſe Fauſtinam, cui ſtatuam Rhegillae uxoris ipſum dedicaſſe clariſſimum in modum patet ex ℣ſ. 48. ubi ſcribit:

ΤΟΥΤΟ. ΔΕ. ΦΑΥΣΤΕΙΝΗΙ. ΚΕΧΑΡΙΣΜΕΝΟΝ. ΗΣ-
ΘΑΙ. ΑΓΑΛΜΑ

Praeterea paſſim Imperatores, eorumque uxores & liberi Deorum nomina ſibi adſumebant, ut egregie monet Illuſtris Ez. Spanhemius de praeſt. & uſu num. Tom. I. pag. 434. Cereris autem nomen eximie Auguſtae conveniebat, quae mater erat populi eumque fovere & quodammodo alere debebat. Hinc Sabina Δημήτηρ νέα vocatur in lapide antiquo apud Sponium Miſc. erud. ant. ſect. x. num. 18.

ΣΑΒΕΙΝΑΝ. ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ. ΣΕΒΑΣΤΗΝ. ΝΕΑΝ.
ΔΗΜΗΤΡΑ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
ΑΔΡΙΑΝΟΥ. ΓΥΝΑΙΚΑ. &c.

Fauſtina, hujus noſtrae filia, Ceres dicta eſt, docente Spanhemio de uſu & praeſt num. Tom. II. pag. 288. Nec mirum ſi *Cererem novam* Herodes vocaverit Fauſtinam majorem, cum ipſius conjux M. Aurelius Antoninus *Bacchus novus* Διόνυσος νέος dictus ſit in inſcriptione apud Reineſium Claſſ. III. num. 36.

Λ. ΣΕΠΤΙΜΙΟΣ. ΤΡΥΦΩΝ. ΚΑΙ. ΩΣ
ΧΡΗΜΑΤΙΖΩΝ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ. ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ. ΙΕ-
ΡΕΥΣ
ΚΑΤΑ. ΤΟ. ΕΞΗΣ. ΔΙΣ. ΚΑΙ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. ΤΟΥ.
ΚΑΘΗΓΕΜΟΝΟΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. ΔΙΑ

ΒΙΟΥ. ΕΤΙ. ΤΕ. ΚΑΙ. ΤΕΙΜΗΘΕΙΣ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ.
ΜΑΡΚΟΥ. ΑΥΡΗΛΙΟΥ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ
ΣΕΒΑΣΤΟΥ. ΤΟΥ. ΝΕΟΥ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. ΔΙΑ. ΒΙΟΥ.

Ita haec ſupplenda ſunt ex Sponii miſcell. erud. ant. pag. 369. Antonius triumvir quoque Διονύσου νέου nomen ſibi vindicaverat, Plut. in ejus vita pag 944. A. Προσῳκείου δὲ ἑαυτὸν Ἀντώνιος Ἡρακλεῖ κατὰ γένος, καὶ Διονύσῳ κατὰ τὸν τοῦ βίου ζῆλον, (ὥσπερ εἴρηται) Διόνυσος νέος προσαγορευόμενος. *Genus autem ſuum referebat Antonius ad Herculem, & vitae genere Bacchum aemulabatur (ut dictum eſt) Bacchus novus apellatus.* Sed de his quantum ſufficit: ad Deas noſtras revertamur. Adeo erant conjunctae ut κατ' ἐξοχήν μεγάλαιν θεαῖν, *magnarum Dearum*, appellatione occurrant. Sopocl. Oed. Col. vſ. 680.

Θάλλει δ' οὐρανίας ὑπ' ἄχνας
ὁ καλλίβοτρυς κατ' ἦμαρ αἰεὶ
Νάρκισσος, μεγάλαιν θεαῖν
Ἀρχαῖον στεφάνωμα. - - - -

Viret autem a rore coeleſti,
Pulcro flore praeditus, indies ſemper
Narciſſus, magnarum Dearum
Iam olim coronae inſerviens.

Novi quidem multos eſſe, qui per μεγάλας θεὰς ibi intelligant Eumenides; ſed non deſunt

ſunt etiam qui de Cerere & Proſerpina accipiant, pro his facit locus Pauſan. lib VIII. cap. 31. Περίβολον θεῶν ἱερὸν τῶν μεγάλων· αἱ δὲ εἰσιν αἱ μέγαλαι θεαὶ Δημήτηρ καὶ Κόρη. *Septum Deabus magnis ſacrum Sunt autem Deae magnae Ceres & Proſerpina.* Nullo addito vocabulo etiam abſolute αἱ θεαὶ indigitantur. Athen. lib. v. pag. 213 D. Μὴ περιίδωμεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν ἱερὰν τοῦ Ἰάκχου φωνὴν κατασεσιγασμένην, καὶ τὸ σεμνὸν ἀνάκτορον τοῖν θεοῖν κεκλεισμένον. *Ne aſpernemur viri Athenienſes ſacram Iacchi vocem, quae obticuit, & auguſtum Dearum fanum, quod occluſum eſt.* Et Lucian. dial. Meretr VII. pag. 410. Ὤμοσε γάρ ὦ μῆτερ, κατὰ ταῖν θεαῖν, καὶ τῆς Πολιάδος. *Iuravit enim mater per geminam Deam & Minervam.* Videntur eaedem Deae in ſimili jurejurando intelligendae eſſe, apud Grot. Excerpt. pag. 593.

> Καὶ ταῦτ' ἐγὼ, μὰ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ θεοὺς,
> Οὐκ οἶδ' ὅτ' ἐστίν. - - - - - -
>
> *Atqui illa ego per Minervam & Deos,*
> (aut Deas)
> *Neſcio quid ſibi velint.* - - - -

Pag. 851.

> Πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ θεῶν - - - -
>
> *Per Minervam & Deas adjuro te.* - -

Adde pag 855.

Pallas & Proſerpina, in Attica potiſſimum cultae, junguntur in tabula antiquiſſima, quam in Palatio fuiſſe ſcribit Plin. Hiſt. Nat. lib. VII. cap. 58. Et hac ratione ſcriptam exhibet I. V. Gravina opuſcul. pag. 678.

ΝΑUCIKPATEC TICAMENOV
ΑΘΕΝΑΙΟC ΚΟΡΑΙ ΚΑΙ ΑΘΕΝΑΙ
ΑΝΕΘΕΚΕΝ.

Minervae comitem dat Proſerpinam Val. Flacc. lib. V. ℣ſ. 345.

Florea per verni qualis juga duxit Hymetti,
Aut Sicula ſub rupe choros, hinc greſſibus haerens
Pallados, hinc carae Proſerpina juncta Dianae.

Inde eſt quod, cum Megalopoli in ſepto Cereris & Liberae, duae juxta Proſerpinae ſignum poſitae eſſent imagines, ex his alteram Minervam eſſe exiſtimarint. Pauſan. lib. VIII. cap. 31. Τοῖς δὲ ἐπανάγουσιν εἰς τὸ θειότερον δοκεῖ σφᾶς Ἀθηνᾶν τε εἶναι καὶ Ἄρτεμιν τὰ ἄνθη μετὰ τῆς Περσεφόνης συλλεγούσας. *Sed his qui illa ad divina magis referunt, videntur iſtae puellae, Minerva eſſe & Diana cum Proſerpina flores legentes.*

Iuno Minervae ſocia abs Silio Ital. vocatur lib. IX. ℣ſ. 526.

Aſ-

Affatur virgo ſocia Iunone parentem.

Σύμβωμοι erant in una ex ſex aris duodecim Diis Olympiae dicatis, apud Schol. Pind. ad Olympion. Oden v. ℣ſ. 10. Et in marmore antiquo apud Gruterum pag. XXIV. num. 7.

IVNO. ET. MINER. SAC
GENIO. COH. III. BRIT. ARAM
T. FL. FELIX. PRAEF. EX
VOTO. POSVIT. L. M
DEDICAVIT. KAL. DEC
GENTIANO. ET
BASSO. COS

Parcarum Lucina πάρεδρος vocatur a Pindaro Nemeon. Ode VII. ℣ſ. 1. qui locus jam ab aliis compluribus ad partes eſt vocatus.

Ελείθυια, πάρεδρος Μοιρᾶν βαθυφρόνων,
Παῖ μεγαλοσθενέος, ἄκουσον,
Ηρας, γενέτειρα τέκνων. - - - -

Lucina, quae Parcis adſides prudentibus;
Filia potentis, exaudi,
Iunonis; genitrix liberorum.

Naſcentibus cum Lucina Parcae praeſidebant. Recte vetus Criticus ad eundem Pindari locum. Τοῦτο δέ φησιν, ἐπεὶ δοκοῦσιν παρὰ τὴν τῶν ὠδίνων καιρὸν

ρὸν παρεστάναι, καὶ ἐπικλώθειν τὰ τῆς εἱμαρμένης. *Hoc vero dicit, quia creduntur ſub tempus partus adeſſe* (Parcae) *& ſuper naſcenti fata ipſius nere.* Plato Sympoſ. pag. 188. ѵ͂l. 50. Μοῖρα οὖν καὶ Εἰλείθυια, ἡ καλλονὴ ἐστι τῇ γενέσει. *Parca igitur cum Ilithyïa eſt pulcritudo nativitatis.* Hinc videtur emendandus eſſe locus Euripidis a librariis male habitus, in Iphig. in Taur. ѵ͂ſ. 205.

> Καὶ νυκτὸς κείνας ἐξ ἀρχᾶς
> Λοχείαν, στεῤῥὰν παιδείαν
> Μοῖραι συντείνουσι θεαί.

Quae verba nulla ratione cohaerent, ne dicam de ingrata prorſus, neque in Euripide ferenda, verſus ſecundi cacophonia. Si mei judicii res eſſet legerem.

> Καὶ νυκτὸς κείνας ἐξ ἀρχᾶς,
> Λοχεία, στεῤῥὰν παιδείαν
> Μοῖραι συντείνουσιν, σὺν θεᾷ.
>
> *Et noctis illius ab initio,*
> *Lucina, difficilem educationem*
> *Parcae intendunt, cum Dea.*

Pro mea conjectura facit etiam verſus, qui tunc ejuſdem moduli erit, ac ſequens & duo praecedentes: Dactylicus nimirum tetrameter catalecticus, adeo ut θεᾷ, quemadmodum alias

lias ſaepiſſime evenit, monaſyllabum ſit. Haec vero ſi quis minus curet, & perinde eſſe exiſtimet qui tandem verſiculi modulus ſit, ſine ullo ſententiae detrimento σὺν a nobis inſertum abeſſe poterit, quippe quod ſemper ſuppleri queat. Parturientibus quoque mulieribus cum Lucina aderant Parcae: Pind. Olympion. Ode VI. ỳſ. 72.

> Τᾷ μὲν ὁ Χρυσοκόμας πραΰμη-
> τίν τ' Ἐλευθὼ συμπαρέστασέν τε Μοίραις.

> *Cui Euadnae auricomus Apollo lenem*
> *Lucinam cum Parcis adeſſe juſſit.*

Nuptiis praeterea ſimul praeeſſe credebantur: I. Pollux lib. III. §. 38. Διὰ τοῦτο καὶ Ἥρα τελεία, ἡ ζυγία· ταύτῃ γὰρ τοῖς προτελείοις προὔτελουν τὰς κόρας καὶ Ἀρτέμιδι, καὶ Μοίραις. *Ideo quoque* τελεία *dicitur Iugatina Iuno: huic enim in ſacris ante nuptias initiabant virgines, & Dianae* (ſive Lucinae) *& Parcis.*

Cap. XXIII.

Sartunus & Ops junguntur. Iupiter & Iuno. Iupiter & Minerva. Iovi quoque dantur Πάρεδροι *Themis & Dice. Apollo cum Diana copulatur. Cum Proſerpina Pluto, hi ambo cum Cerere. Aeſculapius & Hygia, Vulcanus & Minerva, Mercurius & Venus, Bacchus & Nymphae, idem & Rhea mutua gaudent ſocietate. Baccho adduntur quoque Ceres & Proſerpina.*

NVnc eo pervenimus, ut Deorum cum Deabus conſortia referamus. Primi procedant, omnium fere antiquiſſimi & parentes, Saturnus & Ops: eos ſimul uno in templo cultos eſſe conjicio ex marmoris inſcriptione apud Gruterum pag. xxvi. num. 3.

LOCVS. ADSIGNATVS. AEDI. OPIS. ET. SATVRNI
L. MVNATIO. VERO. ET. C. TERENTIO. FELICE
CVRAT. OPER. PVBL

Firmat conjecturam Victor, qui in octava regione Vrbis memorat aedem Opis & Saturni in vico Iugario. Et Pauſan. lib. I. pag. 43. Εϛὶ δὲ ἀρχαῖα ἐν τῷ περιβόλῳ, Ζεὺς Χαλκοῦς, καὶ ναὸς Κρόνου καὶ Ῥέας, καὶ τέμενος τὴν ἐπίκλησιν τῆς Ολυμ-

ὀλυμπίας. *Antiqua ſunt in ſaepto, Iupiter ex aere, & templum Saturni & Opis, & lucus cognomento Olympiae.* Eadem ſuper ara cultos fuiſſe docet Macrob. Saturn. lib. I. cap. 10. pag. 191. *Philochorus Saturno & Opi primum in Attica ſtatuiſſe aram Cecropem dicit, eoſque Deos pro Iove terraque coluiſſe.* Et Schol. Pind. ad Olympion. Oden v ψſ. 10.

Iunonem, Iovis ſororem & conjugem, cum ipſo frequenter communibus honoribus venerati ſunt homines. Aedem Iovi Patulcio & Iunoni Patulciae dedicatam vide apud Spon. Miſcell. pag. 81. Aram utrique conſecratam invenies in theſauro Gruteri pag. VII. num. I.

I. O. M
ET. IVNONI. REGINAE
PRO. SALVTE
M. AVRELII. ANTONINI
PII. FEL. AVG
IVL. PVDENS. SEVERIANVS
ARAM. CVM. BASI
POSVIT

Signum Iovis in Iunonis delubro collocatum memorat Pauſan. lib. V. cap. 17. Τῆς Ἥρας δὲ ἐστιν ἐν τῷ ναῷ, Διὸς ἄγαλμα· τὸ δὲ Ἥρας καθήμενόν, ἐστιν ἐπὶ θρόνῳ. *Eſt autem in templo Iunonis Iovis ſtatua & Iuno ſolio inſidet.*

Iovem & Minervam, βουλαῖον & βουλαίαν, Athe-

Athenienſes, ſocia in aede, in curia coluerunt: Antiphon in Orat. περὶ τοῦ χορευτοῦ. Καὶ ἐν αὐτῷ βουλευτηρίῳ Διός Βουλαίου καὶ Ἀθηνᾶς Βουλαίας ἱερὸν ἐστι· καὶ εἰσιόντες οἱ βουλευταὶ προσεύχονται. *Et in curia ipſa Iovis Bulaei, & Minervae Bulaeae delubrum eſt: in quo ſupplicant Senatores.* Spartae τῆς Χαλκιοίκου, hoc nominis Palladi impoſuerunt Lacedaemonii, ad dextram erat Iovis ſignum. Pauſan. lib. III. pag. 250. Τῆς Χαλκιοίκου δὲ ἐν δεξιᾷ Διός ἄγαλμα ἐκ χαλκοῦ πεποίηται, παλαιότατον πάντων ὁπόσα ἐστὶν ἐκ χαλκοῦ. *Ad dextram Chalcioecae Palladis erecta eſt ſtatua Iovis ex aere, omnium quotquot ex aere conflatae ſunt antiquiſſima.* Conſpiciuntur ambo Iupiter & Minerva, utrinque juxta oleam ſtantes & manus jungentes in numo *Hiſt. de l' Academie des belles lettres pag.* 277. *Tom.* 1. Vbi etiam recte notatur Minervam a veteribus ſaepiſſime Iovi conjunctam fuiſſe. Geminae autem Deae & Iuno & Pallas praecipuo cultu cum Iove honoratae ſunt in Capitolio, qua de re vide Reineſ. ad Claſſ. 1. inſcript. 26. Rycquium de Capitol. Rom. cap. XIII. &, neutro horum ſecundum, elegantiſſimum Arnold. Drakenborch ad Silium Ital. lib. x. ℣ſ. 433.

Iovi comes dabatur Themis, Schol. Eurip. ad Med. ℣ſ. 208. Λέγει οὖν ὅτι τῇ παρέδρῳ τῷ Διῒ Δικαιοσύνῃ, ἧς γοῦν τοῖς ταύτης ὅρκοις πιστεύσασα, ἔπραξεν ἃ ἔπραξεν. *Dicit vero ſociae Iovis Themidi, ſive ejus*

ejus jurejurandis confiſam, ea quae fecit feciſſe. Pind. Olympion. Ode VIII. ✝1. 28.

> Ενθα σώτειρα Διὸς ξενίου
> Πάρεδρος ἀσκεῖται Θέμις.
>
> *Vbi alma Iovis hoſpitalis*
> *Solio comes colitur Themis.*

Eam in ſolio Iovis collocat Ammian. Marcell. lib. XXI. pag: 287. *Velut ex perpetuis fontium venis vaticina mortalitatis ſuppeditant verba, quibus numen praeeſſe dicitur Themidis: quam ex eo, quod fixa fatali lege praeſcire facit in poſterum, quae* τεθειμένα *ſermo Graecus apellat, ita cognominatam, in cubili ſolioque Iovis vigoris vivifici Theologi veteres collocarunt.*

Dice ſive Iuſtitia, quae inulta non ſinit mortalium flagitia, Iovi etiam adſidere fingitur. Orpheus Hymno LXI.

> Ομμα Δίκης μέλπω πανδερκέος ἀγλαομόρφου,
> Η καὶ Ζηνὸς ἄνακτος ἐπὶ θρόνον ἱερὸν ἵζει,
> Οὐρανόθεν καθορῶσα βίον θνητῶν πολυφύλων,
> Τοῖς ἀδίκοις τιμωρὸς, ἐπιβρίθουσα δικαία.

Quae ſic ſonant ex verſione Scaligeri:

> *Iuſtitiae obteſtor pulcrae omnituentis ocellum*
> *Ad Iovi' Dictatori' ſedet quae illuſtre tribunal,*

 Coe-

Coelitus endotuens mores mortalium homo-
num,
Atque ultrix plectens humana nefantia facta.

Hunc locum antiquiſſimum, & jam ante multa ſecula Orpheo attributum eſſe liquet e Demoſth. Orat. 1. contra Ariſtog. non procul ab initio. Καὶ τὴν ἀπαραίτητον καὶ σεμνὴν Δίκην, ἣν ὁ τὰς ἁγιωτάτας ἡμῖν τελετὰς καταδείξας Ὀρφεὺς, παρὰ τὸν τοῦ Διὸς θρόνον φησὶ καθημένην πάντα τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐφορᾶν. *Et inexorabilem atque tremendam Iuſtitiam, eam, ſanctiſſima nobis qui tradidit initia, Orpheus juxta Iovis thronum ſedentem dicit omnia hominum facta inſpicere.* Debes hanc obſervationem Ti Hemſterhuis, cui viro mea omnia, utcunque fuerint, ipſe debeo. Heſiodi Op. & Die. ÿſ. 257. de eadem Dea verſus, in rem noſtram facientes, heic addi merentur.

Η δέ τε παρθένος ἐςὶ Δίκη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Κυδνή τ' αἰδοίη τε θεοῖς οἱ Ὄλυμπον ἔχουσι·
Καί ῥ' ὁπότ' ἄν τίς μιν βλάπτῃ σκολιῶς ὀνο-
τάζων,
Αὔτικα πὰρ Διῒ πατρὶ καθεζομένη Κρονίωνι,
Γήρυετ' ἀνθρώπων ἄδικον νόον, ὄφρ' ἀποτίσῃ
Δῆμος ἀτασθαλίας βασιλέων. - - - -

Iuſtitia autem eſt virgo Iove prognata.
Honorata & reverita a Diis qui Olym-
pum incolunt.

Vbi

Vbi vero illam aliquis offenderit prave inju-
ria afficiens,
Statim Iovi patri adſidens Saturnio,
Eloquitur hominum injuſtitiam, quomodo
pendat
Populus regum deliria &c. - - - -

Iamblichus in vita Pythag. cap. IX, Iovi tantum Themidem, at Plutoni Dicen adjungit. Sed Themis aliquando etiam cum Dice confunditur, ut apud Sophocl. in Electra ℣ſ. 1067.

Ἀλλ' οὐ τὰν Διὸς ἀστραπὰν,
Καὶ τὰν οὐρανίαν Θέμιν,
Δαρὸν οὐκ ἀπόνητον.

Per Iovis fulmen juro,
Perque coeleſtem Vindictam,
Non diu impune erit &c.

Apollo & Diana conjunctiſſima ſunt numina. Aedes Dianae in ſanctiſſimo Apollinis in Delo delubro aedificata erat teſte Clemente Al. Protr. pag. 13. ℣ſ. 27. Τί σοι καταλέγω τὰς ὑπερβορέων γυναῖκας; Ὑπερόχη, καὶ Λαοδίκη κέκλησθον· ἐν τῷ Ἀρτεμισίῳ ἐν Δήλῳ κεκήδευσθον· τὸ δὲ ἐν τῷ Ἀπόλλωνος τοῦ Δηλίου ἐστὶν ἱερῷ. *Quid tibi referam Hyperboreas mulieres, Hyperochae & Laodices nomine inſignes, ſepultas in Delo in fano Dianae, quod eſt in Apollinis Delii delubro.*

 Sig-

Signum quoque Dianae collocatum erat in celebratiſſimo Apollinis Palatini templo. Plin. Hiſt. Nat. lib. xxxvi. cap 5. *Timothei manu Diana Romae eſt in Palatio, Apollinis delubro, cui ſigno caput repoſuit Aulianus Euander.*

Plutoni & Proſerpinae divinos honores communi in templo aliquando perſolutos eſſe liquet ex antiqui lapidis epigraphe apud Gruterum pag xcvii num. 3.

PLVTONI. ET
PROSERPIN
AE. FLAVIA
VENERIA
BESSA. EX
VISV. AEDEM
D. S. P. V. IS. L. M

Et Strabone lib. xiv. pag 960. D. Κώμη τῶν Νυσαέων ἐστὶν οὐκ ἄπωθεν τῆς πόλεως Ἀχάρακα ἐν ᾗ τὸ Πλουτώνιον, ἔχον καὶ ἄλσος πολυτελὲς, καὶ Πλουτωνές τι καὶ Κόρης. *Pagus Nyſaenſium eſt Acharaca non longe ab urbe diſſitus, in quo eſt Plutonium, habens lucum, & templum Plutonis & Liberae.* Ita recte locum emendavit Illuſtr. Ez. Spanhemius in epiſt. ad Morellium pag. 112. quem vide.

Plutonis, Proſerpinae & Cereris imagines hujus in templo conſpiciebantur, in via quae Mycenis Argos tendebat: Pauſan. lib. ii. pag. 150.

150. Ἐν δ' αὐτῷ ναὸς ἐστιν ἄλλος ὀπτῆς πλίνθου, ξόανα δὲ Κόρης καὶ Πλούτωνος καὶ Δήμητρός ἐστι. *In eodem autem loco aedes eſt alia e coctilibus laterculis, cui inſunt ſtatuae Proſerpinae, Plutonis & Cereris.*

Aeſculapio & Hygiae ſive Saluti delubra communia paſſim dedicabantur. Pauſan lib. III. cap. 22. in fine Καὶ ἐν τοῖς ἐρειπίοις ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ καὶ Ὑγιείας ἐστὶν οὐκ ἀφανές. *Et in ruderibus non ſpernendum eſt Aeſculapii & Salutis delubrum.* Vetus inſcriptio apud Spon. Miſcell. erud. ant. pag. 117.

AESCVLAPIO. ET. HYGIAE
H. TEMPL. CVM. FONTIBVS. SV
SACRVM

Apud Pauſan. lib. II. pag 163. invenies Salutis ſignum Aeſculapio ſedenti adſtans. Τὸ δὲ ἐπιφανέστατον Ἀργείοις Ἀσκληπιείων ἄγαλμα, ἐφ' ἡμῶν, ἔχει καθήμενον Ἀσκληπιὸν, λίθου λευκοῦ, καὶ παρ' αὐτὸν ἕστηκεν Ὑγεία. *Clariſſimum vero Argivorum Aeſculapii templum, noſtra aetate imaginem Dei albo ex lapide ſedentem habet eique adſtantem Salutem.* Plura non accumulo, multas enim inſcriptiones & veterum ſcriptorum loca, in quibus Aeſculapius & Salus junguntur, attulit Ger. Io. Voſſius de Idololatr. gent. pag. 39. B. Ex quo libro me non pauca profeciſſe lubens fateor.

Vul-

Vulcanus & Minerva ſimul honorabantur Athenis in Academia Schol. Soph. ad Oed. Col. ***ſ 56. Συντιμᾶται δὲ καὶ ἐν Ακαδημίᾳ τῇ Αθηνᾷ, καθάπερ ὁ Ηφαιστος. *Colitur autem Prometheus cum Minerva in Academia, quemadmodum & Vulcanus.* Adde D. Auguſt. de Civ. Dei lib. xviii. cap 12. *Quia in templo Vulcani & Minervae, quod ambo unum habebant Athenis, expoſitus inventus eſt puer dracone involutus, qui eum ſignificavit magnum futurum, & propter commune templum, cum eſſent parentes ejus ignoti Vulcani & Minervae dictum eſſe filium.* De Erichthonio Auguſtinum loqui quilibet facile animadvertit. Apud Aegyptios quoque jungebantur: οὗτοι γὰρ μόνοι θεῶν παρ' αὐτοῖς ἀρσενοθηλεῖς ὑπάρχουσι. *Hi enim ſoli e Diis apud illos utriuſque ſunt ſexus.* Orus Apollo Hierogl. lib. 1. cap. 13. Praeſidebant ambo artibus earumque cultoribus. Solon apud Grotium Floril. Stobaei pag. 63.

> Αλλος Αθηναίης καὶ Ηφαίστου πολυτέχνεω
> Εργα δαεὶς χειροῖν συλλέγεται βίοτον.
>
> *Pars manibus victum quaerunt arteſque fatigant*
> *Palladis ingenio Mulciberique datas.*

Grotii verſionem nemo non agnoſcit. Plato de legg. lib. xi. pag 617. Vſ. 2. Ηφαίστου καὶ Αθηνᾶς ἱερὸν τὸ τῶν δημιουργῶν γένος, οἳ τὸν βίον ἡμῖν ξυγκατεσκευάκασι τέχναις. *Vulcano & Minervae*

vae ſacra eſt artificum gens, qui nobis ad vitam neceſſaria artibus comparaverunt.

Venus & Mercurius mutuo gaudent contubernio: Plut. in principio conjug. praecept. Καὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ τῇ Ἀφροδίτῃ τὸν Ἑρμῆν συγκαθίδρυσαν, ὡς τῆς περὶ τὸν γάμον ἡδονῆς μάλιστα λόγου δεομένης. *Etenim veteres juxta Venerem collocarunt Mercurium, quoniam voluptas quae in nuptiis eſt potiſſimum oratione indiget.* Cornut. de nat. De. pag. 197. cujus verba jam recitavi pag. 73. in fine. Et ipſa Venus apud Apulej Metam. lib. VI. pag 175. refert quam conjuncta ſit Mercurio. *Tunc ovans ilico, comitante etiam Mercurio, Venus coelo demeat, eique ſollicite ſerit verba: Frater Arcadi, ſcis nempe ſororem tuam Venerem ſine Mercurii praeſentia nil uſquam feciſſe.* Illam conjunctionem innuit Horat. Ode 30. lib I. Venerem alloquitur:

Et parum comis ſine te Iuventas,
Mercuriuſque.

Bacchi & Nympharum aras juxta ſe invicem locatas invenies apud Athen. lib. II. pag. 38. C. Καὶ διὰ τοῦτο ἱδρύσασθαι βωμὸν ὀρθοῦ Διονύσου ἐν τῷ Ὡρῶν ἱερῷ· αὗται γὰρ καὶ τὸν τῆς ἀμπέλου καρπὸν ἐκτρέφουσι. Πλησίον δ' αὐτοῦ καὶ ταῖς Νύμφαις βωμὸν ἔδειμεν, ὑπόμνημα τοῖς χρωμένοις τῆς κράσεως ποιούμενος. *Et ideo aram aedificaſſe recto Baccho Horarum in templo: illae enim etiam vi-*

tis fructum educant. Prope hanc vero aliam Nymphis aram ſtatuit, monumentum illis qui vino utuntur ne mixtionis obliviſcantur. Huc refero ſolennem Siculorum ritum, qui vino largiter invitati ſacra faciebant Nymphis, & temulenti circa illarum ſtatuas pervigilium inſtituebant. Athen. lib. VI. pag. 250. A.

Junguntur frequenter Liber pater & magna Deorum mater. Propert. lib. III. eleg. 16. ℣ſ. 35. Bacchum alloquitur:

Mollia Dircaeae pulſabunt tympana Thebae
Capripedes calamo Panes hiante canent:
Vertice turrigero juxta Dea magna Cybebe
Tundet ad Idaeos cymbala rauca ſonos.

Felix eſt ſecundum Euripid. in Bacchis ℣ſ. 78.

Τὰ τε ματρὸς μεγάλας
Οργια Κυβέλας θεμιστεύων,
Ανα θύρσον τε τινάσσων,
Κισσῷ τε στεφανωθεὶς,
Διόνυσον θεραπεύει.

Qui matris magnae
Cybeles orgia celebrat,
Et thyrſum quatiens
Atque hedera coronatus,
Bacchum colit.

Saepius eodem in Dramate confunduntur ea quae

quae ad Cybelem & Bacchum pertinent. Vtrumque numen aequali praeditum erat virtute, & homines in furorem agendi, quod notum eſt, & eos a furore denuo liberandi: Schol. Pind ad Pythion. Oden III. ℣ſ. 139. Οἱ δὲ ὅτι καθάρτειά ἐστι τῆς μανίας ἡ θεός, καὶ τὸν Διόνυσον ὡς καθαρτικὸν μανίας φασι. *Alii autem, quod furoris purgatrix ſit Dea, Bacchum quoque eadem virtute pollere dicunt.* Quin Bacchum ipſum, inſaniis a Iunone immiſſis agitatum, Dea ſanitati reſtituit. Apollod. lib III. cap. 5. § 1. Διόνυσος εὑρετὴς ἀμπέλου γενόμενος, Ἥρας μανίαν αὐτῷ ἐμβαλούσης, περιπλανᾶται Αἴγυπτόν τε καὶ Συρίαν. —— Αὖθις δὲ εἰς Κύβελα τῆς Φρυγίας ἀφικνεῖται. Καθαρθεὶς ὑπὸ Ῥέας, καὶ τὰς τελετὰς ἐκμαθὼν καὶ λαβὼν παρ' ἐκείνης τὴν στολὴν (forte rectius fuerit τὸ στέλεν) ἐπὶ Ἰνδοὺς διὰ τῆς Θράκης ἠπείγετο. *Cum Bacchus vitem inveniſſet, a Iunone furore percitus vagabatur per Aegyptum & Syriam. —— Tandem vero ad Phrygiae oppidum Cybela pervenit. Purgatus a Rhea, & initia edoctus, & ſtola ab ea ſumta, contra Indos per Thraciam properabat.* Eandem Hiſtoriam ob oculos habuit Athen. lib. v pag. 201. C. Ἑξῆς ἐπὶ τετρακύκλου Διόνυσος περὶ τὸν τῆς Ῥέας βωμὸν καταπεφευγώς, ὅτι ὑπὸ Ἥρας ἐδιώκετο, στέφανον ἔχων χρυσοῦν. *Deinceps ſuper curru quatuor rotarum Bacchus erat, ad aram Rheae confugiens, quando a Iunone inſequebatur, corona inſignis*

 aurea.

aurea. In gravioris etiam momenti re Baccho opem tulit Deûm mater, cum a Titanibus μελεϊστὶ, in truſta, laniatum, toſtum & elixum, membris collectis & rite compactis, priſtinae formae reddidit. Cornut. pag. 220. Μυθολογεῖται δ' ὅτι διασπασθεὶς ὑπὸ τῶν Τιτάνων, συνετίθη πάλιν ὑπὸ τῆς Ῥέας. *Fabulantur a Titanibus diſcerptum, a Rhea, iterum compactum eſſe.* Magna erat convenientia inter ſacram utriuſque Dei pompam. Deûm mater duobus vecta leonibus incedebat: totidem Tigres, Pantheras, Lynces ſimilesve feras curru ſuo ſubjungebat Bacchus. Hujus comites erant furibundae mulieres per omne genus laſciviam euntes. Illius ſemiviri & illi mentis impotes, ignavum pecus, mollitia & infanda ſpurcitie infames. Inſtrumenta quibus utrinque utebantur erant eadem, cymbala & tympana, quae mollibus optime conveniunt. Demetr. Phaler. aut quisque tandem libelli auctor eſt, de elocut. pag. 46. Τὰ τύμπανα καὶ τὰ ἄλλα τῶν μαλθακῶν ὄργανα. *Tympana & reliqua mollium inſtrumenta.* Hinc quoque mollia vocantur ab Achille apud Stat. Achill. lib. 1. vſ. 663.

- - - - - - - - - - - - Ceſſi
Te propter: tibi penſa manu, tibi mollia geſto
Tympana. - - - - - - - -

Pro-

Propert. lib. III. eleg. 15. ℣ſ. 35.

Mollia Dircaeae pulſabant tympana Thebae.

Addi poteſt Senec. Herc. Fur. ℣ſ. 470.

- - - - - - *Laude qui notas manus*
Ad non virilem tympani movit ſonum.

Vtriusque autem numinis inventum erant tympana, ut ipſe nos docet Bacchus in Bacchis Euripid. ℣ſ. 59.

Τύμπανα, Ῥέας τε μητρὸς, ἐμά θ' εὑρήματα.
Tympana, mea & Rheae matris inventa.

Tibiae in amborum ſacris memorantur, quae, cum e buxo eſſent, paſſim quoque *buxi* nomine veniunt, ut *Bacchica buxus*, *Cybeleïa buxus* &c. Thyrſis etiam Cybelae comites Galli, non ſecus ac Bacchae, utebantur, unde φιλόθυρσοι *thyrſos amantes* compellantur ab incerto, ſed antiquo, apud Hephaeſt. Poëta pag. 40. Vtraque ſacra confudit Pindarus teſte Strab. lib. x. pag. 719. Τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ἀποδεχθέντων νομίμων παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ τῶν παρὰ τοῖς Φρυξὶ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνοικειῶν ἀλλήλοις. *Communionem rituum Bacchicorum, qui apud Graecos, & matris Deorum, qui apud Phygas obtinent, inter ſe invicem conjungens.*

Venus eodem in templo culta eſt cum Baccho:

cho: Pauſan. lib. VII. pag. 500. Ναὸς δὲ ἐνταῦθα Δήμητρος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης Διονύσου τε ἐστι. *Templum ibi eſt Cereris, Veneris vero fanum Baccho etiam pertinet.* Adi a nobis notata ſuperius pag. 126.

Bacchum Cereris πάρεδρον vocat Pind. Iſthmion. Ode VII. ỳſ. 3.

> - - - - Ἦ ὁπότα χαλκοκρότου πάρεδρον
> Δαμάτερος ἀνίκ' εὐρυχαίταν
> Ἄντειλας Διόνυσον. - - - -
>
> - - - - *An aeriſtrepae conſortem*
> *Cereris intonſum cum*
> *Edidiſti Bacchum.* - - - -

Romae in Cereris templo elegantiſſima fuit Bacchi imago docente Strabone lib. VIII. pag. 584. C. Τοῦτον μὲν οὖν οὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ Διόνυσον ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητρείῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ κάλλιστον ἔργον ἑωρῶμεν. Ἐμπρησθέντος δὲ τοῦ νεὼ, συνηφανίσθη καὶ ἡ γραφὴ νεωστί. *Hunc quidem nos non vidimus; ſed Bacchum dedicatum in Cereris templo quod eſt Romae. Cum vero conflagraſſet nuper templum ſimul etiam flammis abſumta eſt pictura.* De Ariſtide Thebano Plin. Hiſt. Nat. lib. XXXV. cap. 10. *Item Liberum patrem* (pinxit) *& Ariadnen ſpectatos Romae in aede Veneris.*

Proſerpinam & Bacchum aliquando conjun-

junxerunt veteres, hinc apud Onufr. Panvinum in deſcriptione urbis Romae, regione XI. mentionem fieri videbis aedis Liberi Liberaeque. Communia utrique erant cornua, ea Baccho frequenter attribui qui ignoret nemo eſt, de Proſerpina id liquet ex Euſeb. Praepar. Euang lib III. cap. II. pag. 109. Σύμβολα γὰρ ἡ Κόρη φέρει τῆς περιβολῆς τῶν κατὰ τοὺς καρποὺς, ὑπὲρ τὴν γὴν ἐκφυσέων· ὁ δὲ Διόνυσος, κοινὰ μὲν πρὸς τὴν Κόρην ἔχει τὰ κέρατα, ἔστι δὲ θηλύμορφος. *Libera ſigna fert e frugibus extantium ſuper terram germinum: at Bacchus communia quidem habet cum Proſerpina cornua; ſed forma praeditus eſt muliebri.* Saepe cum his duobus unum in contubernium compingebatur Ceres. Romae profecto tribus hiſce Diis aedes dicata erat: Cicero de Nat. De lib. II. pag 308. E. *Hunc dico Liberum Semele natum, non eum, quem noſtri majores auguſte, ſancteque Liberum cum Cerere & Libera conſecravere, quod quale ſit ex myſteriis intelligi poteſt.* Mentio quoque fit hujus delubri apud Liv. lib. III cap. 55. *Ut qui Tribunis plebis, Aedilibus, Iudicibus, Decemviris nocuiſſet, ejus caput Iovi ſacrum eſſet familia ad aedem Cereris Liberi Liberaeque venum iret.* Imagines juxta ſe invicem poſitae erant in Nympharum templo: Pauſan. lib. II pag. 136. Καὶ ἀγάλματα Διονύσου καὶ Δήμητρος καὶ Κόρης, τὰ πρόσωπα φαίνοντα ἐν τῷ νυμφῶνι ἐστίν. *Et*

Et ſigna Liberi Cereris & Liberae facie retecta ſunt in Nymphone. In Eleuſiniis ſacris utraque cum Dea colebatur Bacchus, quod colligo ex Sophocl. Antig. ẏl. 1235. alloquitur Bacchum.

> - - - - - - Μέδεις δὲ παγ-
> κοίνȣ Ἐλευσινίας
> Δηῆς ἐν κόλποις.
>
> - - - - - - *Imperas vero com-*
> *muni Eleuſini*
> *Cereris in ſinu.*

Scholiaſtes, inter alias verbi παγκοίνȣ expoſitiones, illam quoque exhibet, ὅτι κοινὰ μυστήρια Δήμητρος καὶ Διονύσου, *quod communia ſunt myſteria Cereris & Bacchi.*

Cap. XXIV.

Non tantum bini aut terni conjungebantur Dii, verum etiam plures: ita Conſentes ſociabantur, nec illi ſoli; ſed aliquando omnes Dii. De Pantheis quaedam notantur.

HActenus exempla propoſuimus duorum aut ad ſummum trium Deorum conſociatorum: hoc capite obſervo antiquos intra hunc numerum non conſtitiſſe, & frequenter plura junxiſſe numina; ita Conſentibus Diis, duo-

duodecim numero, communis ara dedicata eſt Athenis in foro a Piſiſtrato, Tyranni iſtius Piſiſtrati nepote. Thucyd. lib. VI. pag. 447. Πεισίστρατος ὁ Ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱὸς, τοῦ πάππου ἔχων τοὔνομα, ὃς τὸν δώδεκα θεῶν βωμὸν τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων ἀνέθηκε. *Piſiſtratus Hippiae, qui tyrannidem exercuit, filius, avi nomen habens, duodecim Diis aram in foro, cum Archon eſſet, ſtatuit.* Ab Argonautis iisdem quoque altare exſtructum eſt, ut refert Apoll. Rhod. lib. II. ỹſ. 533.

> Ἐκ δὲ πόθεν μακάρεσσι δυώδεκα δωμήσαντες
> Βωμὸν ἁλὸς ῥηγμῖνι πέρην, καὶ ἐφ' ἱερὰ θέντες
> Νῆα θοὴν εἴσβαινον ἐρεσσέμεν. - - -
>
> *Exinde duodecim Diis aedificata*
> *Ara in oppoſito maris litore, & ſacris ſuper ea peractis*
> *Ingreſſi ſunt navem velocem ad remis incumbendum.*

Meminit ſimilis arae Strabo lib. XIII. pag. 902. B. Ἐπὶ δὲ τῷ Λέκτῳ βωμὸς τοῖς δώδεκα θεοῖς. *Ad Lectum ara eſt duodecim Deorum.* Culti quoque ſunt ſuper aris ſex, quarum ſingulae binis ſacrae erant Diis. Pind. Olympion. Ode V. ỹſ. 10.

> Βωμοὺς ἓξ διδύ-
> μους ἐγέραρεν ἑορ-
> ταῖς θεῶν μεγίσταις
> Ὑπὸ βουθυσίαις.

Y　　　　*Aras*

Aras ſex geminas feſtis Deorum honoravit, maximis ſacrificiis boum. Scholiaſtes. Ηρόδωρός φησι τ Ηρακλέα ἐν Ολυμπίᾳ ἱδρύσασθαι δώδεκα θεῶν ἀγάλματα· συμβώμους δὲ αὐτοὺς ποιῆσαι ἓξ βωμοὺς κατασκευάσας. *Herodorus ait Herculem Olympiae collocaſſe duodecim Deorum imagines: eos autem* συμβώμους *feciſſe ſex aris aedificatis:* Idem firmat Apollod. lib. II. cap. 7. §. 2. De Hercule loquitur: Πέλοπός τε βωμὸν ἱδρύσατο, καὶ θεῶν δώδεκα βωμοὺς ἑξῆς ἐδείματο. *Pelopis aram ſtatuit, & duodecim Deorum aras ordine aedificavit.* Si quis pro ἑξῆς ſcriptum mavult ἓξ, me ipſi adverſantem non offendet. Communi in templo majorum gentium numina culta eſſe liquet ex Onufr. Panvinio, qui in deſcript. Vrbis Romae pag. 105. *aedis Deûm Conſentum* meminit. Idem quoque evinco ex Inſcript. apud Gruterum pag. 11. num. 12.

PRO. SALVTE. ITVS. AC
REDITVS. D. N. SANCTIS
SIMI - - - - - - -
TI. AVG. AEDICVLAM
CONCILII. DEORVM
D E A R V M Q V E
AVRELIVS FAVSTVS
PROT. DIVINI. LATERIS
AVG N. EX. VISV DEAI
VALENTIAE
S. P. F. C

Nec

Nec contenti, duodecim Deos uno in templo concludere, & ſocia ſuper ara colere, templa araſque omnibus Diis communes exſtruxerunt. Hujusmodi delubra memorat Pauſan. lib. II. cap. 2. pag 116. Ἐστὶ δὲ καὶ Τύχης ναὸς, ἄγαλμα ὀρθὸν Παρίου λίθου. Παρὰ δὲ αὐτὸ θεοῖς πᾶσίν ἐστιν ἱερόν. *Eſt etiam aedes Fortunae, ſignum erectum Pario ex marmore: juxta illud autem templum omnium Deorum.* lib III. cap. 22. pag 167. Ἱερὸν ἐστιν αὐτόθι ἀρχαῖον κοινὸν θεῶν ἁπάντων, καὶ περὶ αὐτὸ ἄλσος παρεχόμενον πηγάς. *Ibidem eſt antiquum templum omnibus Diis commune, & circum illud lucus e quo fontes promanant.* Aliiſque pluribus in locis. Exemplum quoque ſuppeditat lapis litteratus in Gruteri Theſ. pag. XXIV. num. 6.

IVNONI. REGINAE
MINERVAE
NEPTVNO
LIBERO. PATRI
DIANAE
CETERISQVE. DIBVS
L. ANTON. SABINIANVS
CORNEL. LEG. LEG. I. AD
P. S. TEMPLVM. VETVS
CONLAPSVM &c.

Celeberrimum fuit Romae ab Agrippa aedificatum Pantheum, ſive omnium Deorum delubrum;

lubrum: ejus meminit Ammian. Marcell. lib. xvi. cap. 10 pag. 244. Decoratum eſt a Diogene Athenienſe teſte Plinio Hiſt. Nat. lib. xxxv. cap. 5. pag. 709 Inſtauratum ab Hadriano Imperatore, ut docet in ejus vita Aelius Spartian. cap. xix. Aliud quoque Pantheum Romae fuit a Domitiano conſtructum, quod Trajano imperante fulmine ictum conflagravit: Paulus Diacon. Hiſt. Miſcellae lib x cap. 5. Huc etiam refero loca in quibus omnium Deorum ſigna conſpiciebantur. Vt Romae Capitolium, de quo Victor regione viii. *Capitolium ubi omnium Deorum ſimulacra celebrantur*. Inde Silio Ital. lib. 1. ỳſ. 541. audit, *ſuperis habitabile ſaxum*. Similis fere erat ſacer quidam apud Meſſenios locus, ab ipſis ἱεροθύσιον dictus: Pauſan. lib. iv. cap. 32. Τὸ δὲ ὀνομαζόμενον παρὰ Μεσσηνίων Ἱεροθύσιον, ἔχει μὲν θεῶν ἀγάλματα ὁπόσους νομίζουσιν Ἕλληνες, ἔχει δὲ χαλκῆν εἰκόνα Ἐπαμεινώνδου. *Aedificium cui* ἱεροθυσίῳ *nomen fecere Meſſenii, praeter imagines omnium Deorum quotquot recipiunt Graeci, ſignum aeneum habet Epaminondae*. Et in Concordiae templo, quod erat Romae forte omnium Deorum fuerint ſtatuae, multas ſaltim in eo recenſet Plin. Hiſt. Nat lib xxxiv. cap. 8. Qualia templa ab iſtis quae Panthea vocantur haud diverſa fuiſſe exiſtimem. Nam & Panthea alicui Deo praecipue dedicabantur: Ita Sex-

Sextus Rufus in regione Exquilina mentionem facit Minervae Medicae Panthei: Minervae igitur, opinor, dedicatum fuit hoc delubrum, & reliquorum omnium Deorum ſigna habuit. Quin ipſum Agrippae Pantheon Iovi Vltori conſecratum erat ut docet Plin. Hiſt. Nat. lib. xxxvi cap. 15. Ararum ſuper quibus omnibus ſacrificatum eſt Diis exempla inveniuntur apud Pauſaniam lib. v. cap. 15. Ἐστιν οὖν βωμὸς ἐν τῷ οἰκήματι θεοῖς πᾶσιν ἐν κοινῷ. *Eſt in hoc aedificio ara omnibus Diis communis.* Et lib. viii. pag. 677. Καὶ θεῶν ἄλλων εἰσὶ βωμοί. τῷ τελευταίῳ δὲ ἐπίγραμμά ἐστι θεοῖς αὐτὸν τοῖς πᾶσιν εἶναι κοινόν. *Inter varia Deorum altaria quae ibi ſunt ultimo inſcriptum eſt id omnibus Diis commune eſſe.*

Cap. XXV.

Graeci & Romani ſuos Deos aliquando cum peregrinis ſociabant. Deae conjungebantur cum Heroibus quos vivos dilexerant. Cum Diana Hippolytus ſeu Virbius; cum Deorum matre Attis, cum Venere Adonis, & Anchiſes, cum Cerere Iaſion & Triptolemus. Diis aliquando etiam addebantur mulieres ex quibus liberos ſuſtulerant. Ita Marti Tritaea, Neptuno Clito. Amoris σύνναος erat Phryne.

Licet multo adhuc plura adferri poſſent exempla Deorum a Graecis Romaniſque conjunctorum; illa tamen, quae propoſuimus ſatis ſuperque ſufficient. Addendum vero eſt non tantum ſuos Deos inter ſe copulaſſe; ſed aliquando etiam, quamvis raro, propriis peregrinos addidiſſe. Ita apud Gruterum pag xxxi. num. 9. arulae inſcriptio extat talis:

SOL. SERAPI. IOVI
LIBERO. PATRI
ET. MERCVRIO
ET. SYLVA. SACR.

Cererem comitari dicitur Oſiris ab Apollinari Sid. Carm. xi. ỳſ. 115.

Hic Cererem Siculam Pharius comitatur Oſiris.

Cum

Cum Matre Deûm eodem in fano culta eſt Iſis, ut liquet ex marmore antiquo apud Gruterum pag. XXVII. num. 2.

MATRI. DEVM. ET. ISIDI
C. MENATIVS C. FIL. FAB
SEVERVS. FANVM. REFECIT
ET. PRONAVM. DE. SVO. FECIT
EX. VOTO

Et in antiquo Hermionenſium oppido in Iſidis & Sarapidis templo ſacra peragebantur Cereris teſte Pauſan. lib. II. pag. 193. Ὁ δὲ Σεράπιδι ᾠκοδόμηται καὶ Ἴσιδι, καὶ περίβολοι μεγάλων λίθων λογάδων εἰσίν· ἐντὸς δὲ αὐτῶν, ἱερὰ δρῶσιν ἀπόῤῥητα Δήμητρι. *Aliud vero templum Scrapi atque Iſidi aedificatum eſt, & ſepta adſunt extructa e calculis majoribus: in illis autem ſacra infanda fiunt Cereri.*

Cum Deabus aliquando ſociabant homines defunctos, ſive Heroas, quos illae vivos dilexerant. Eleganter Servius ad Aen. lib. VII. vſ. 76. *Revera autem, ut ſupra diximus, Virbius eſt numen conjunctum Dianae, ut Matri Deûm Attis, Minervae Erichthonius, Veneri Adonis.* Vivo Hippolyto, qui poſt mortem Virbius indigitatus eſt, ſumma familiaritas interceſſit cum Diana: Xenoph. Cyneg. cap. I. §. 11. Ἱππόλυτος δὲ ὑπὸ μὲν τῆς Ἀρτέμιδος ἐπαινούμενος?

μᾶτρ,

μᾶτρ, καὶ ἐν λόγοις ἦν· σωφροσύνη δὲ καὶ ὁσιότητι μακαρισθεὶς ἐτελεύτησεν. *Hippolytus a Diana magni fiebat, & cum ea familiariter colloquebatur, temperantiae autem & caſtitatis laude beatus vitam cum morte commutavit.* Deae *comitem* ſe dicit ipſe Hippolytus apud Senecam in cognomine Tragoedia ✠ſ. 54.

> *Ades en comiti diva virago*
> *Cujus regno pars terrarum*
> *Secreta vacat.*

Et σύνθακον ſuam illam indigitat apud Eurip. in Hipp. ✠ſ. 1093.

> Ω φιλτάτη μοι δαιμόνων Λητοῦς κόρα
> Σύνθακε, συγκύναγε, φευξόμεσθα δή.
>
> *O amiciſſimum mihi numen Latonae filia*
> *Vitae & venationis ſocia, fugiamus quaeſo.*

Hinc in Dianae Aricinae nemore colebatur Virbius Schol. Perſii ad Sat. vi. ✠ſ. 56. *Quatuor millibus ab urbe eſt Virbii clivus, qua iter eſt ad Ariciam, & ad nemus Dianae, ubi Virbius colitur, id eſt Hippolytus, quod bis in vitam prolatus ſit.* Iunguntur in inſcriptione apud Gudium pag. xxx. num. I.

DIANAE. ARECINIAE
ET. VIRBIO. SACR

Hr-

Attis cum Matre Deûm paſſim copulatur, quantum ſatis, iſtius rei exempla exhibet Io. Gerh. Voſſius de Idololatr. gent. lib. II cap. 52. pag. 320. De Minerva & Erichthonio mihi adhuc non conſtat. At Venerem cum Adonide Amathunte communi in templo cultam fuiſſe docet Pauſan. lib. IX cap. 41. Ἔστι δὲ Ἀμαθοῦς ἐν Κύπρῳ πόλις, Ἀδώνιδος ἐν αὐτῇ καὶ Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐστιν ἀρχαῖον. *Eſt Amathûs Cypri urbs, in ea eſt delubrum antiquum Veneris & Adonidis.* Orgia Adonidis in Veneris Bybliae fano celebrabantur, ut auctor eſt Lucianus de Dea Syra pag. 750. Εἶδον δὲ καὶ ἐν Βύβλῳ μέγα ἱρὸν Ἀφροδίτης Βυβλίης ἐν τῷ καὶ τὰ ὄργια ἐς Ἄδωνιν ἐπιτελέουσι. *Vidi etiam Bybli magnum Veneris templum, in quo arcana Adonidi faciebant ſacra.* Et apud Apulejum Met. lib VIII. pag. 213. Iurco quidam *cum ſuo Adone Venerem dominam* invocat. Illis, quos Servius recenſuit, plures addi poſſunt: ita verbi gratia cum Cerere conjunctus erat Iaſion, de quo Theocr. Idyll. III. vſ. 50.

> \- - - - Ζαλῶ δὲ φίλα γύναι Ἰασίωνα,
> Ὃς πόσσων ἐκύρησεν ὅσ' οὐ πευσεῖσθε βέβαλοι.

> \- - - - *Beatum, mi foemina, praedico*
> *Iaſionem,*
> *Qui talium compos factus eſt, qualia non*
> *ſcietis profani.*

Z Scho-

Scholiaſtes: παρεμφαίνει, τὸ μυστικὸν τὸν ἔρωτα Ιασίωνος καὶ Δημήτρος. *Innuit myſticum Cereris & Iaſionis amorem.* Inter horrenda enim Eleuſiniorum myſteriorum erant illi Iaſionis & Cereris amores. Triptolemus quoque Cereris erat ſocius, inde ejus ſtatua ante Cereris templum prope Deae ſimulacrum conſpiciebatur Ennae. Cicero in Verrem lib. IV. pag. 249. *Ante aedem Cereris in aperto, ac propatulo loco ſigna duo ſunt, Cereris unum alterum Triptolemi, & pulcerrima & perampla.* Anchiſes junctim cum Venere colebatur: templum enim utrique commune memorat R. Feſtus in regione, quae dicitur Forum Romanum. Alios ſciens praetereo. Simili fere ratione Diis jungebantur mulieres. Ita Tritaea in cognomine urbe colebatur cum Marte ex quo filium conceperat Melanippum. Pauſan. lib. VII. pag. 580. Θύειν δὲ οἱ ἐν ταυθα καὶ Αρει καὶ τῇ Τριταίᾳ νομίζουσιν. *Et illius loci incolis receptum eſt Marti & Tritaeae ſacra facere.* Haec eſt ratio cur Plato in Atlantico pag. 505. fingat templum exſtructum eſſe Clitoni & Neptuno, qui ex ea, licet mortali, liberos ſuſceperat, ut in anterioribus fabulatur. Τα δὲ τῆς ἀκροπόλεως βασίλεια κατεσκευασμένα ὧδ' ἦν· ἐν μέσῳ ἱερὸν ἅγιον αὐτόθι τῆς τε Κλειτοῦς καὶ Ποσειδῶνος. *Cum palatiis, quae in arce, hac fere ratione comparatum erat: in medio autem ibidem erat templum Clitûs & Neptuni.* Quemadmo-

admodum Hippolytus cum Diana conſociabatur, quia iiſdem artibus quibus Dea ſtudebat, ita cum Amore culta eſt Phryne, docente id Plutarcho in Amatorio pag 753. E. Ἡ δὲ σύνναος μὲν ἐνταῦθοι καὶ συνίερος τοῦ Ἔρωτος ἐν Δέλφοις, κατάχρυσος δ' ἑστῶσα μετὰ τῶν βασιλέων καὶ βασιλειῶν. *Templi & ſacrorum Amoris Delphis ſocia, aurata ſtans inter reges & reginas.* Plutarchum Phrynem indicare liquet e Pauſania, qui auratae ejus imaginis Delphis collocatae meminit lib. x. pag. 833.

CAP. XXVI.

Roma ut Dea culta. Aliis Diis adjuncta eſt, & imprimis Iovi. Imperatoribus cum Diis quibusdam communes nonnunquam honores exhibiti. Cum Roma frequenter ſociantur, & aliquando etiam inter ſe.

POſtquam res Romana civium virtute & bellorum fortuna in immenſum adaucta eſt,

Et tetigit ſummos vertice Roma Deos.

Ipſa Roma eſt Dea habita, eique templa conſtituta ſunt. Imo undecim Aſiae civitâtes, Tiberio imperante, pari ambitione certabant, ut ſibi liceret Romae templum habere, ex quo certamine victores evaſerunt Smyrnenſes, qui-

 bus

bus ſolis ille honos obtigit teſte Tacito Annali IV cap 56. Nec ſola tantum Roma habuit ſua ſacra; verum etiam cum aliis Diis mixta. Sacerdos Romae & Salutis nominatur in inſcriptione apud Gruterum pag. CCCXIX. num. 11.

TVLLIA M. F. VIVA. FECIT
SIBI. ET. SVIS
M. TVLLIO. M. F
COR. CRATIPPO FRATRI. SVO
SACERDOTI. ROMAE. ET
SALVTIS.

Cum Venere ſimul cultam eſſe colligo e Prudent. contra Symmach. lib. 1. ỳ. 220.

At ſacram reſonare viam mugitibus ante
Delubrum Romae; colitur nam ſanguine & ipſa
More Deae, nomenque loci ceu numen habetur,
Atque Vrbis, Veneriſque pari ſe culmine tollunt
Templa, ſimul geminis adolentur thura Deabus.

Sed non ſemper cum de plebe Diis Romam ſociabant, quin potius Iovis eam frequenter πάρεδρον & σύνθρονον faciebant. Claudianus certe in Conſ. Olybr. & Probi ỳſ. 128. *tonantis conſortem* vocat: .. *O*

- - - - - - - - - O numen amicum,
Dux ait, & legum genitrix longeque regendo
Circumfuſa polo conſors adjuncta Tonanti.

Hominum Deorumque genitrix non ſecus ac Iupiter indigitatur: ita a Rutil. Num. Itin. ℣ſ. 49.

Exaudi regina tui pulcerrima mundi,
Inter ſidereos Roma recepta polos
Exaudi genitrix hominum, genitrixque Deorum,
Non procul a coelo per tua templa ſumus.

Et denique ut alia veterum loca mittam, teſte Plutarcho in Flaminio pag. 378. Inter ſacra, quae Flaminio fiebant Paean canebatur, in quo haec erant verba: Μέλπετε κοῦραι Ζῆνα μέγαν, Ῥώμαν τε, Τίτον τε. *Puellae celebrate magnum Iovem, & Romam, & Titum.*

Notum Imperatoribus Romanis tamquam Diis praeſentibus paſſim templa poſita eſſe; ſed id jam non ago, meum eſt obſervare non ſemper ſolis ea dicata fuiſſe; ſed aliquando Imperatori & Deo alicui communia. Adrianus Athenis ſibi & Iovi ſimul Olympio templum aedificavit; Vide quae ea de re notavit Illuſtr. Ez Spanhemius de praeſt. & uſu num. Diſſert. XII. pag. 497. Auguſtum Αἱ πόλεις σφετέ-

ροις θεοῖς συνέδρευον, *urbes in templis Deorum ſuorum colebant:* teſte Appiano Al. Bell. Civ. lib. v. pag. 746. Eundem vivum, ut videtur, cum Hercule & Polluce conjungit Horat. lib. III. Ode 3. vſ. 11.

Hac arte Pollux & vagus Hercules
Innixus, arces attigit igneas:
Quos inter Auguſtus recumbens
Purpureo bibit ore nectar.

Cum Apolline Domitianum Papin. Stat. Sylv. lib. I. carm. I. vſ. 14.

- - - - - - - *Modo dexter Apollo,*
Quinque venit juncto mihi ſemper Apolline Caeſar,
Annuat. - - - - - - - -

Cum Vrbe Roma ſaepe copulabantur Imperatores. Vrbis & Auguſti communis Flamen nominatur in inſcriptione apud Gruterum pag. CCCCLXXIX. num. 6.

C. VALERIO. C. FIL. PAP
MARIANO
HONORES. OMNES
ADEPTO. TRIDENT
FLAMINI. ROM. ET. AVG

Et pag. CCCXX. num. 3.

C. DONNIVS. C. F. FLAVOS
FLAMEN. ROMAE. ET. AVGVST

Quin

Quin flaminis Romae, Divorum & Auguſtorum, mentio fit ibidem num. 4, 5. & 7. Sacerdotis Romae & Auguſti pag. LXXX. num. 6.

MINERVAE
CVR. LADAE
T. PVNICIVS. CE
NIALIS. II. VIR. CO
LON. MORINO
RVM. SACERDOS
ROMAE. ET. AVG.

Templa quoque ſaepe habebant communia: de Auguſto in ejus vita cap. LII. ait Suetonius: *Templa quamvis ſciret etiam proconſulibus decerni ſolere: in nulla tamen provincia, niſi communi ſuo Romaeque nomine recepit: nam in urbe quidem pertinaciſſime abſtinuit hoc honore.* Vrbis & Auguſti templum recenſet S. Rufus in regione Iſis & Moneta. Et Polae in Iſtria tale templum oculis ſuis uſurpavit Sponius, ut refert in itiner. part. I. pag. 63. Adde Gruterum pag. CCCXX. num 8.

SERVILIO
MARCIANO
ARVERNO
C. SERVILII
DOMITI. FILIO
SACERDOTI. AD
TEMPLVM. ROMAE
ET. AVGVSTORVM

Et

Et pag cv. num 7.8.&9. Ipſi etiam inter ſe jungebantur Imperatores, ut clariſſimum in modum liquet ex fine ſtatutorum collegii Aeſculapii & Hygiae apud Sponium Miſcell. pag. 53.

HOC DECRETVM ORDINI N̄ PLACVIT IN CONVENTV PLENO QVOD GESTVM
EST IN TEMPLO DIVORVM IN AEDE DIVI TITI.

Vides ibi templum Divorum in quo aedes eſt Titi, quemadmodum in Gapitolio ſingulis Diis Iovi, Iunoni, & Minervae ſua aedes propria erat Apud Spanhemium de praeſt. & uſu num. differt. XIII. pag. 648. conſpicitur in numo delubrum Concordiae, cui utrinque adeſt aedicula, quarum in altera Tiberii, in altera Druſi collocata eſt ſtatua. Breviter haec tantum de Roma & Auguſtis perſtinxi: ſi enim aliquis omnia vellet colligere eo pertinentia, juſtae molis inde exſurgeret liber.

Cap.

CAP. XXVII.

Πάρεδρος dicitur ille qui alteri adeſt ad opem ferendam. Adſidere *apud Latinos aliquando eadem poteſtate occurrit. Hinc* θεοὶ πάρεδροι *ratione habita ad homines ſunt* Dii auxiliares. *Lucianus explicatur. Diodorus Siculus & Themiſtius emendantur. Deos* Comites *aut* Socios *Romani vocant.* Παραστάται *quoque* & συνεπαδοὶ *dicuntur Graecis. Patribus* πάρεδροι *ſunt Genii quidam, quorum ope homines res ſupra naturae vires poſitas faciebant.*

DVo nobis adhuc ſuperſunt obſervanda; nempe de Diis hominum, & contra de hominibus Deorum παρέδροις, quae cum dependeant a praegnante, ut loquuntur Grammaticorum filii, vocis ſignificatione pauca de illa mihi erunt praemonenda. Diximus in principio hujus libri πάρεδρον eſſe illum *qui alteri homini* vel etiam *rei inanimatae adſidet,* inde poteſtate praegnante ſignificat, *laboranti adſidere ſive adeſſe ad ei opem ferendam.* Ita verbum uſurpavit Euripid. in Oreſt. ✠l.84.

Ἐγὼ μὲν ἄϋπνος, πάρεδρος ἀθλίῳ νεκρῷ,
Νεκρὸς γὰρ οὗτος ὕνεκα σμικρᾶς πνοῆς,
Θάσσω. - - - - - - - -

Ego quidem inſomnis, opem ferens miſero mortuo,

 Hic

Hic enim mortuus eſt prae ſpiritus penuria,
Sedeo. - - - - - - - - -

Et in Hippolyto ℣ſ. 676.

> Τὶς ἂν θεῶν ἀρωγὸς, ἢ τις ἂν βροτῶν
> Πάρεδρος, ἢ ξύνεργος ἀδίκων ἔργων
> Φανείη; - - - - - - - -

> *Quisnam Deorum ſuccurret, aut quisnam mortalium,*
> *Opem ferens aderit, aut impia facinora mecum patrabit.*

Latini ferme ſimili ratione utuntur verbo *adſidere:* Cicero pro Cn. Planco pag. 626. A. *Primum Macedonia ſic eum diligit, ut indicant hi principes civitatum ſuarum: qui cum miſſi ſunt ob aliam cauſam, tamen hujus repentino periculo commoti, huic aſſident, pro hoc laborant.* Ovid. Epiſt. xx. ℣ſ. 137.

> *Ille manus iſtas effingit, & adſidet aegrae,*
> *Invisus Superis, cum Superisque mihi.*

Et Horat. Sermon. lib. I. Sat. I. ℣ſ. 82.

> *At ſi condoluit tentatum frigore corpus,*
> *Aut alius caſus lecto te adfixit, habes qui*
> *Adſideat, fomenta paret, medicum roget, ut te*
> *Suſcitet, ac reddat natis carisque propinquis.*

Acron

Acron explicat: *Qui prope te ſedeat, praeſtans tibi curam.* Inde Dii, qui opem ferunt mortalibus laborantibus, iisque ſemper ad auxilium dandum praeſto ſunt, πάρεδροι appellari meruerunt. Ita πάρεδρος & ἀλεξίκακος θεὸς indigitatur Hephaeſtio a Luciano de Calumn. non credenda pag 853. Ὑπολαμβάνοντες, δὲ οἱ κόλακες τὴν μειρακιώδη ταύτην τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπιθυμίαν, προσεξέκαιον εὐθὺς, καὶ ἀνεζωπύρουν, ὀνείρατα διηγούμενοι τοῦ Ἡφαιστίωνος, ἐπιφανείας τινας, καὶ ἰάματα περιάπτοντες αὐτῷ, καὶ μαντείας ἐπιφημίζοντες· καὶ τέλος, ἔθυον παρέδρῳ καὶ ἀλεξικάκῳ θεῷ. *Cum vero adulatores animadvertiſſent Alexandri erga puerum affectum, ſtatim illum magis accendebant & irritabant, ſomnia ab Hephaeſtione immiſſa narrantes, viſiones quasdam, & ſanationes ei affingentes, & vaticinia praedicantes, & tandem ſacrificarunt Deo auxiliari & averrunco.* Iam olim hunc locum adduxit ad Ael. Spartiani Adrianum Cl Salmaſius; ſed Luciani mentem, ignoſcant ſummi viri manes, eum aſſecutum eſſe adduci non poſſum ut credam: vult enim Hephaeſtionem πάρεδρον ibi dici, quod ab Alexandro majorum gentium Diis additus fuerit, hoc vero ipſi non concedet Arrianus, qui lib. VII. Exped. Alex. Magni cap. 23. ſcribit: Ἧκον δὲ καὶ παρὰ Ἄμμωνος οἱ θεωροὶ, οὓς τινας ἐστάλκει ἐρησομένους, ὅπως θέμις αὐτῷ τιμᾶν Ἡφαιστίωνα; οἱ δὲ ὡς ἥρωϊ ἔφησαν

ὅτι θύειν θέμις ὁ Αμμων λέγει. —— Ελεγε γὰρ ἡ ἐπιςολὴ κατασκευασθῆναι Ηφαιςίωνι ἡρῷον ἐν Αλεξανδρείᾳ τῇ Αἰγυπτίᾳ. *Venerunt autem ab Ammone legati, quos miſerat ſciſcitaturos, qua ratione conveniens eſſet ut Hephaeſtionem honoraret? hi vero tamquam Heroi ſacra ipſi facienda eſſe retulerunt. —— Dicebat enim epiſtola Hephaeſtioni Heroum aedificatum eſſe Alexandriae in Aegypto.* Vides non ut e Conſentibus Deum, quod Salmaſius volebat; ſed ut Heroa tantum cultum eſſe Hephaeſtionem. Arriano adſentitur Plutarch. in Alexandro pag. 704. E. Εξ Αμμωνος ἦλθε μαντεία τιμᾶν Ηφαιςίωνα, καὶ θύειν ὡς Ηρωϊ παρακελεύουσα. *Ab Ammone profectum eſt oraculum Hephaeſtionem eſſe colendum, Et tanquam Heroi ſacra ei eſſe facienda admonens.* Minus tamen cum utroque hoc ſcriptore concordat Diod. Sicul. lib XVII. pag. 624. vſ 19. Τὸ τελευταῖον προσέταξεν ἅπασι θύειν Ηφαιςίωνι θεῷ παρέδρῳ· καὶ κατὰ τύχην ἧκεν εἷς τῶν φίλων Φίλιππος, χρησμὸν φέρων παρ᾽ Αμμωνος, θύειν Ηφαιςίωνι θεῷ. *Tandem juſſit omnibus ut ſacrificarent Hephaeſtioni Deo* παρέδρῳ· *etenim forte fortuna advenerat amicus quidam Philippus, reſponſum Ammonis ferens, ſacra eſſe peragenda Deo Hephaeſtioni.* Neſcio profecto quid faciendum ſit illo θεῷ παρέδρῳ, quod ſanum ſi fuerit *Deum praeſidem* ſignificat: an reliquorum Deorum praeſidem? adverſatur Arriani & Plutarchi

tarchi auctoritas: An illorum quae apud homines aguntur praeſidi? hoc ſi voluiſſet Diodorus procul omni dubio addidiſſet Ne igitur fruſtra verba profundat, legendum hariolor, quemadmodum in Luciano eſt, θεῷ παρέδρῳ: facili lapſu indocta librariorum manus pro πάρεδρος ſcribere potuit πρόεδρος. Imo idem peccatum videtur invaſiſſe Themiſt. Orat. xv. pag. 187. A. Ὁ γάρ τοι πρόεδρος καὶ σύνθακος τῆς βασιλείας ὁ νόμος, συγκατελθὼν αὐτῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς σωτηρίαν ἀνθρώπων. Locum ibi, ſi quid video, non habet πρόεδρος, & adjunctum σύνθακος ſatis indicat legendum eſſe πάρεδρος, haec loci eſt ſententia: *Conſors enim & ſocia imperii lex, cum eo de coelo deſcendit ad hominum ſaluti inſerviendum* &c. Sed ad loca Luciani & Diodori revertamur, objiciet aliquis Hephaeſtionem ab utroque Deum eſſe dictum, minime vero Heroa. Sed nihili eſt haec difficultas: Graecis enim θεοὶ ſaepius dicuntur illi qui ſupra humanum faſtigium elati ſunt, & ſacris culti, licet non Dii ſint. Praeterea θεοὺς παρέδρους qui hominum res curant ſaepe infimi ordinis Deos fuiſſe exiſtimem: a Platonicis ea provincia demandata eſt Geniis, ſive etiam Heroibus, qui ideo a Iamblicho myſt. Sect. 1. cap. 10. §. 20. dicuntur ἀΐδιοί τε εἶναι καὶ συνεπαδοὶ, *immortales eſſe & comites.* Dicuntur enim θεοὶ συνεπαδοὶ illi qui

 ho-

homines comitantur eorumque facta inſpiciunt, ita apud ipſum Platonem in Sophiſtae principio. Ὡς φησιν ἄλλους τε θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις, ὁπόσοι μετέχουσιν αἰδοῦς δικαίας, καὶ δὴ καὶ τὸν ξένιον οὐχ ἥκιστα θεὸν συνοπαδὸν γιγνόμενον, ὕβρεις τε καὶ εὐνομίας ἀνθρώπων καθερᾶν. *Quemadmodum dicit Homerus, & reliquos etiam Deos hominibus, quotquot participes ſunt juſti pudoris, & maxime hoſpitalem Deum comitem ſe adjungere, atque hominum male & bene facta obſervare.* Latini tales Deos, παρέδρους & συνοπαδοὺς, *Comites* apellant. Ita Sol, qui viatores in itineribus potiſſimum juvat, eiſque ſemper de die adeſt, *Comes* dicitur crebro in lapidum antiquorum inſcriptiônibus: vid. Cl. Everh. Ottonem de tutela viarum part. 1. cap. 3. pag. 48. Apollo quoque, cui cum Hercule ἀλεξικάκου *averrunci* nomen proprium erat: teſte Schol. Ariſtoph. ad Pac. vſ. 421. *Comes* indigitatur in marmore apud Gudium pag. xxv. num. 3.

APOLLINI. PACIFERO
COMITI. COLONIAE
AVG. TOLENT. SAC

Mars a latronibus, quorum turmam ſaepe Martiam nominaverat, *Comes* vocatur apud Apulej. Met. lib. VII. dag. 192. *Sed ille juvenis ſermone repetito. Quin igitur, inquit, ſupplicatum Marti comiti pergimus.* Et Hercules, qui maxime

xime e Diis hominibus favet, frequenter *Comes & conſervator* dicitur: ita apud Gruterum in theſauro pag. xlv. num. 7.

DEO. HERCVLI
COMITI. ET
CONSERVATORI
DOMINORVM
NOSTRORVM

Et apud Gudium pag. xxxi. xxxii. & xxxiii. *Comes & cuſtos* apud Gruterum pag, xlv. num. 8. Similiter a Graecis παραστάτης nominatur: Vide Pauſaniam lib. v. cap. 8. cap. 14 & lib. vi. cap. 23. Convenit plane cum Graeco vocabulo παραστάτης *adſtator*, quod epitheton Libero patri tribuitur in lapidis antiqui epigraphe apud Sponium Miſcell. pag. 27.

DEO SANCTO NVMINI
DEO MAGNO LIBERO
PATRI ET ADSTATORI
ET CONSECRATORI H. I. COLL.
VELABRENSIVM
DOMITIVS SECVNDVS CVRAT.
ET RESTAVRATOR FRATRIB. SVIS

Qui *Comites*, iidem etiam Dii *ſocii* vocari poſſunt exemplo Val. Flacci lib. iv. ℣ſ. 554.

Quem ſociis ducibusque Deis, atque arte benigna

Pal-

Digitized by Google

Pallados, ipſe ultro Pelias ad ſidera tollit.

Et Penates, hominibus juvandis nata numina, *ſocii Dii* vocantur apud Ovid. Epiſt. v. ℣ſ. 126.

Sit facie quamvis inſignis adultera certe eſt,
Deſeruit ſocios hoſpite capta Deos.

Videſis ibi ab Heinſio adnotata. Σύνθρονος eadem, quam hîc in πάρεδρος obſervavimus, virtute uſurpatur in epigrammate Anthol. lib. I. pag. 43. Iulianus Titianum quendam, forte Praefectum, alloquitur:

- - - - - - - - Αρχομένων γὰρ
Πλοῦτον ὅτι στυγέεις, σύνθρονος οἶδε Δίκη.

- - - - - - - - *Illorum enim quibus imperas*
Divitias te averſari novit comes tua Iuſtitia.

Multi ex gentilibus, Platonem ſecuti exiſtimarunt unicuique homini ſuum adeſſe genium auxiliarem juxta illud Tragici,

Απαντι δαίμων ἀνδρὶ γὰρ παραστατεῖ.

Vnicuique enim ſuus adſtat genius.

Et Antonini Imperat. de rebus ſuis lib. v. §. 27. Ὁ δαίμων ὃν ἑκάστῳ προστάτην καὶ ἡγεμόνα ὁ Ζεὺς ἔδωκεν. *Genius quem unicuique praefecit Iupiter.*

piter. Inde in eam venerunt, opinionem omnia quae ab hominibus fiebant humano captu majora, auctorem habere illum genium Elegans eſt ad hoc probandum locus Appiani Al. Libyc. pag 48. ψſ. 15. Καὶ αὐτὸν ἡ στρατιὰ μακρόθεν ἰδοῦσα ἐξ ἀέλπτου περισεσωμένον τε καὶ σώσαντα τοὺς ἑτέρους, μέγα ἤλλαξαν (lego ἠλάλαξαν) ἡδόμενοι, καὶ δαιμόνιον αὐτῷ συλλαμβάνειν ἐδόξαζον. *Et illum* (Scipionem) *cum e longinquo exercitus praeter ſpem ſalvum & reliquos ſervantem vidiſſet, magnum prae gaudio clamorem ediderunt, & exiſtimarunt genium ipſi opem tuliſſe*. Patres vero qui in multis Platonis adhaerebant placitis, credebant, miracula, quae ab haereticis & gentilibus edebantur a geniis proficiſci ipſos comitantibus, quos ab animabus defunctorum non diverſos eſſe cenſebant. Illos autem genios παρέδρους & δυνάμεις παρέδρους vocarunt. Ita Irenaeus lib. 1. cap. 9. de Marco haeretico ait: Εἰκὸς δὲ αὐτὸν καὶ δαίμονά τινα πάρεδρον ἔχειν, δι' οὗ αὐτός τε προφητεύειν δοκεῖ, καὶ ὅσους ἀξίους ἡγεῖται μετόχους τῆς χάριτος αὐτοῦ, προφητεύειν ποιεῖ. *Vero autem ſimile eſt illum genium aliquem habere comitem, cujus ope ipſe futura praedicere videtur, & quotquot dignos autumat ut beneficii ſui participes ſint futura praedicere facit*. Et Nonnus Hiſt. Synagoge lib. 1. num 45. Καὶ οὗτος δὲ τῶν μεταμορφουμένων ἦν, ὡς καὶ αὐτὸς ὢν μαντομάγος· οἱ γὰρ ποιοῦ-

τοι ἄνθρωποι εἶχον φύσει τοιαύτην δύναμιν πάρεδρον, ὥστε μεταμορφοῦσθαι εἰς ὃ ἂν θέλωσιν, ὥστε μὴ γιγνώσκεσθαι παρὰ τῶν πρὸς αὐτοὺς διαλεγομένων. *Erat autem hic Melampus ex illis qui figuram mutant, quippe qui eſſet* mantomagus: *qui homines a natura habent virtutem* πάρεδρον *talem, ut poſſint formam cujuſlibet rei adſumere, ne cognoſcantur ab illis qui cum ipſis colloquuntur.* Dicuntur inde παρεδρίαι operationes illorum ſpirituum homines comitantium: ſic in Clementina II. §. 30. Nicetas Simonem alloquitur, Οὐκ ἐξεταϛθεὶς ἦ καὶ σὺ ὑφ' ἡμῶν ποτὲ, διὰ τί ἐνίοτε καὶ παύονται παρεδρίαι, ἔφης, ὅτι ψυχὴ πληρώσασα τὸν ὑπὲρ γῆς χρόνον ὃν ἤμελλεν ἐν σώματι διατελεῖν, εἰς ἅδην πορεύεται; *Nonne interrogatus etiam a nobis aliquando, quamobrem nonnunquam ceſſent* παρεδρίαι, *dixiſti, ideo id fieri quia anima elapſo tempore per quod corpori debebat inhabitare, ad orcum tendit?* Et παρεδρεύειν dicuntur daemones illo in loco in quo virtutem ſuam exſerunt: de Apolline Nonnus Hiſt. Synag. lib. II. num. 14. Πηγὴ ἦν ἐν Δάφνῃ τῇ κατὰ Ἀντιοχείαν, ἐν ᾗ λέγεται τὸν Ἀπόλλωνα παρεδρεύειν, καὶ μαντείας καὶ χρησμοὺς τοῖς ἐρχομένοις περὶ τὸ ὕδωρ λέγειν. *Fons erat Daphnae prope Antiochiam, in quo dicitur Apollo virtutem ſuam exſerere, & vaticinia & oracula profari ad aquam venientibus.* Imo dicitur ἱδρῦσθαι δαίμων in loco in quo oracula edit

dit, & miracula patrat. Origen. contra Celſum lib. III. pag. 132. de Antino opolitis: Ἕτεροι δὲ ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ ἱδρυμένου δαίμονος ἀπατώμενοι. *Alii autem a daemone eo loci collocato decepti.* Latinitas ſequiorum temporum vocem Graecam *paredrus* ſervavit, Vide Cangium in gloſſario med. & infimae Lat. in voce. Citat ibi haec verba Papiae *Paredrum vocant virtutem Dominicam.* Aut omnia me fallunt, aut legendum eſt *Daemoniacam.* Firmant conjecturam loca quae ibidem a Cangio ſubjunguntur. Sed de ſpiritibus παρέδροις haec dicta ſufficiant.

CAP. XXVIII.

Qui Deorum juſſa obibant Graecis πρόσπολοι *&* ὀπαδοὶ *Latinis* famuli *appellantur.* Κύνες *quoque dicti ſunt, quia fidum domino animal canis. Et tandem, quod potiſſimum inſtituti noſtri eſt obſervare,* πάρεδροι *compellati ſunt, Latine* comites. *Ex adverſo autem Dii qui* ſocii *&* πάρεδροι *erant dicti ſunt* ὀπαδοί.

ILli qui Deorum mandata exſequebantur, ſive ipſi Divinae eſſent originis, ſive homines, ſeu denique animalia, propriis huic rei vocabulis πρόσπολοι & ὀπαδοὶ dicti ſunt. Latini *famulos* nuncuparunt. Cereris *famulos* vocat

cat dracones Apulej. Metam. lib. v. pag. 174. Aquila Iovis *famula* eſt Val. Flacco lib I. ẏſ. 303. Et Iuven. Sat. xiv. ẏſ. 81. Cerva Dianae apud Silium Ital lib XIII. ẏſ. 123. Vide quae ad eum locum obſervavit D. Heinſius. Dicti etiam ſunt κύνες Deorum famuli. Ita Harpyiae apud Apollon. Rhod. lib. II. ẏſ. 288.

> Οὐ θέμις, ὦ υἱεῖς Βορέου ξιφέεσσιν ἐλάσσαι
> Ἁρπυίας, μεγάλοιο Διὸς κύνας.

Quae verba ſic vertit Val. Flacc. lib. IV. ẏſ. 519.

> *Iam ſatis huc pepuliſſe Deas: cur tenditis ultra*
> *In famulas ſaevire Iovis?*

Confer ibi a P. Burmanno notata, quem non fugit locus Apollonii. Iris Iunonis miniſtra cani aſſimilatur a Callim. Hymno in Del. ẏſ. 228.

> Ἠ, ὑπὸ χρύσειον ἐδέθλιον ἷζε, κύων ὣς
> Ἀρτέμιδος, ἥτις τε θοῆς ὅτε παύεται ἄγρης,
> Ἵζει θηρήτειρα παρ' ἴχνεσιν. - - - -

> *Aut infra ſolium aureum ſedet, canis inſtar*
> *Dianae, quae a venatione laſſata*
> *Sedet venatrix ad pedes.* - - - -

Et

Et Oreſtes Furias, quae a matre in ipſum immittebantur, μητρὸς κύνας, *matris canes* compellat apud Aeſch. Choëph. ✝ſ. 1056.

> Οὐκ εἰσὶ δόξαι τῶνδε πημάτων ἐμοί·
> Σαφῶς γὰρ αἵδε μητρὸς ἔγκοτοι κύνες.
>
> *Non mihi haec mala fingo:*
> *Clariſſime enim apparent hae matris iratae canes.*

Homines Deorum miniſtri ipſorum κύνες quoque nuncupati ſunt. Ita vates Apollinis κύνες apud Lycophr. ✝ſ. 440.

> Δοιοὶ δὲ ῥείθρων Πυράμου πρὸς ἐκβολαῖς
> Αὐτοκτόνοις σφαγαῖσι Δηραίνου κύνες
> Δμηθέντες, αἰχμάσουσι λοισθίαν βοὴν,

Scaliger in Latinum ſermonem haec ita tranſtulit:

> *Duo at ſcatentis ad fluenta Pyrami*
> *Deraeni ovantes vertagi icti mutua*
> *Depraeliabunt caede barritum ultimum.*

Tzetzes, Οἱ δὲ δύο μάντεις, Μόψος, ὁ υἱὸς Ἀπόλλωνος καὶ Μαντοῦς, τῆς Τειρεσίου, καὶ ὁ Ἀλκμαίωνος ἀδελφὸς, Ἀμφίλοχος, ὁ τῆς Ἐριφύλης, τῆς ἀδελφῆς Ἀδράστου τοῦ βασιλέως, καὶ Ἀμφιάρεω τοῦ μάντεως παῖς. *Duo autem vates, Mopſus, fi-*

Digitized by Google

lius Apollinis & Mantus Tireſiae, & Alcmaeonis frater, Amphilochus, Eriphyles Adraſti regis ſororis, & Amphiarai vatis filius. Bacchas in furorem actas, Lyſſes ſive Furoris κύνας nominat Euripides in Bacch. ☩ſ. 975.

> Ἴτε θοαὶ λύσσης κύνες· ἴτ' εἰς ὄρος,
> Θίασον ἔνθ' ἔχουσι Κάδμου κόραι.
>
> *Ite celeres rabiei miniſtrae: ite in montem,*
> *Vbi convenerunt Cadmi natae.*

Eaſdem Agave earum dux, & quaſi χορηγὸς, ſuas κύνας vocat in Bacch. ☩ſ. 730.

> Ἡ δ' ἀνεκβόησεν, ὦ δρομάδες ἐμαὶ κύνες
> Θηρώμεθ' ἀνδρῶν τῶνδ' ὕπο. - -
>
> *Illa vero exclamavit, o veloces meae canes*
> *Venantur nos hi viri.* - - - -

Animalia Diis miniſtrantia etiam κυνῶν vocabulo apud Poëtas veniunt. Grypes apud Aeſch. Prom. v. ☩ſ. 802.

> Ὀξυστόμους γὰρ Ζηνὸς ἀκραγεῖς κύνας
> Γρύπας φυλάξαι. - - - - - -
>
> *Acutum enim os habentes ſaevos Iovis canes*
> *Grypas cuſtodire* &c.

Aquila Iovis κύων apud eundem ☩ſ. 1021.

-- Διὸς

- - - - - - Διὸς δὲ τοι
Πτηνὸς κύων δαφοινὸς αἰετὸς λάβρως
Διαρταμήσει σώματος μέγα ῥάκος.

- - - - - - *Iovis autem*
Volucer canis, cruenta aquila, voraciter
Dilaniabit magnam corporis laciniam.

Et in Agamemn. ℣ſ. 140. abſolute πατρὸς κύνες, *Patris*, id eſt Iovis, *canes* vocantur aquilae. Sed haec ab aliis jam ſunt notata. Addo inſignem Pauſaniae locum lib. III pag. 275. Vbi obſervat Homerum per ᾍδου κύνα, *Orci canem*, draconem recte intelligere potuiſſe: Hecataeus enim cerberi ab Hercule ad Euryſtheum deducti fabulam explicans dicebat draconem fuiſſe apud Taenarum terribilem, Orci canem dictum, quia illos quos dentibus impetiſſet, ſubito veneni vis occidebat. Pauſaniae verba ita ſonant: οὐδὲν τι μᾶλλον Ὁμήρου κύνα τῷ ἀνθρώπῳ σύντροφον εἰρηκότος, ἢ εἰ δράκοντα ὄντα, ἐκάλεσεν ᾅδου κύνα. Vertit Kuhnius, *Quum Homerus per Orci canem non magis animal homini familiare, quam draconem intelligere potuerit.* Nunc pergo ad illud, quod noſtri potiſſimum eſt inſtituti, Deorum famulos Graecis παρέδρους & Latinis *comites* nominatos eſſe. Veneris πάρεδροι dicuntur Charites a Cornuto de nat. Deor pag. 197. Eleganter in Luciano Podagra tormenta ſuorum furorum παρέδρους

ρέδρȣς *miniſtros* vocat, Tragopodagrae ℣ſ. 281.

> Δεῦτ' ὦ σκυθρωπαὶ, πάντοθεν πτώμεναι
> Βάσανοι, πάρεδροι τῶν ἐμῶν βακχευμάτων.
>
> *Agite, o tetrici, undique volantes*
> *Cruciatus, miniſtri mearum bacchationum.*

Curetes Rheae πάρεδροι apud Grotium in Eclog. Stob. Tit III. pag. 117.

> Κουρήτων θ' οἱ ματρὶ Διὸς Ῥέα ἐντὶ πάρεδροι,
> Καὶ Χαρίτων μεμνᾶσθαι ἐν ἔργῳ παντὶ μέγιστον.
>
> *Curetum qui matris Iovis Rheae famuli ſunt,*
> *Et Charitum maxime mentio eſt facienda in omni opere.*

Terror & Metus Minervae *comites* Apulejo Met. lib. X. pag. 254. *At illam quam cultus armorum Minervam fecerat, duo pueri muniebant, praeliaris Deae comites armigeri, Terror & Metus, nudis inſultantes gladiis.* Ita quoque Pavorem Marti *comitem* dat Stat. Theb. VII. ℣ſ. 108.

> *Inde unum dira comitum de plebe Pavorem*
> *Quadrupedes anteire jubet.* - - - -

De hominibus, obſervo Gallos Deûm matri dici

dici παρεδρεύειν a Cornuto pag. 147. Διὰ τὸ θρησκεύεσθαι παρὰ τοῖς Φρυξὶν ἐξόχως, παρ' οἷς καὶ ἡ τῶν Γαλλῶν ἐπεπόλασε παρεδρεία. *Quoniam potiſſimum apud Phrygas colitur, apud quos etiam Gallarum famulitium increbuit.* Ejus *comites* nuncupantur ab Ovid. Faſt. lib. IV. ℣ſ. 212.

> *Res latuit patrem priſcique imitamina facti*
> *Aera Deae comites raucaque terga movent.*

Bacchae Liberi patris πάρεδροι. Eurip. in Bacchis ℣ſ. 57. Ipſe loquitur Deus:

> Ἀλλ' ὦ λιποῦσαι Τμῶλον ἔρυμα Λυδίας,
> Θίασος ἐμὸς γυναῖκες, ἃς ἐκ βαρβάρων
> Ἐκόμισα παρέδρους, καὶ ξυνεμπόρους ἐμοί.

> *Sed o vos quae Tmolum Lydiae propugnaculum reliquiſtis*
> *Thiaſum meum conſtituentes mulieres, quas e Barbaris*
> *Adduxi comites, & viae ſocias.*

Easdem Bacchi *comites* appellat Ovid. Faſt. lib. III. ℣ſ. 740.

> *Iamque erat ad Rhodopem, Pangaeaque florida ventum*
> *Aeriferae comitum concrepuere manus.*

Delphorum incolas, quaſi omnes Apollinis famu-

famuli forent, ejus παρέδρους nominat Lucian. in Phalaride primo, prope initium Μάλιστα δὲ παρ᾽ ὑμῖν ὅσῳ ἱεροί τε ἐστε, καὶ πάρεδροι τοῦ Πυθίου, καὶ μόνον οὐ σύνοικοι, καὶ ὁμωρόφιοι τοῦ θεοῦ. *Eo magis apud vos, Delphi, quod reliquis ſanctiores, & Pythii antiſtites eſtis, & tantum non accolae & contubernales Dei* Similia plane ſunt quae de Ennenſibus leguntur apud M. Tullium in Verrem lib. IV. pag. 249. D *Etenim urbs illa* (Enna) *non videtur, ſed fanum Cereris eſſe. Habitare apud ſeſe Cererem Ennenſes arbitrantur, ut mihi non cives illius civitatis; ſed omnes ſacerdotes, omnes accolae, atque antiſtites Cereris eſſe videantur.* Animalia Diis quoque famulari paucis ſupra notavimus; ita corvus Apollini ſacra avis Dei ἀκόλουθος nuncupatur ab Aeliano Hiſt. Anim. lib. I. cap. 48. Non autem erraturum aliquem exiſtimem, ſi illa animalia, quae Diis ſingulis dicata ſunt, παρέδρων nomine inſigniat: praeter miniſteria enim quae Deorum juſſu ſubeunt, juxta ſedes ipſorum etiam frequenter collocata eſſe finguntur. De aquila id docet Anton. Lib. fab. VI. & picturae veteres paſſim teſtantur: ſimiliter Aegyptii leonem, ſacrum ſoli animal, prope Dei ſolium conſtituebant: Orus Apollo cap. XVII. Cygnos vero Apollini conſecratos, antequam in aves mutati eſſent, Apollinis παρέδρους fuiſſe narrat Lucian. de electro pag. 818. φασὶ γοῦν Ἀ-

πόλλω-

Ἀπόλλωνος παρέδρους, αὐτοὺς ὄντας ᾠδικοὺς ἀνθρώπους, ἐνταῦθά που εἰς τὰ ὄρνεα μεταπεσεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ᾄδειν ἔτι, οὐκ ἐκλαθομένους τῆς μουσικῆς. *Perhibent, autem cygnos, cum olim homines fuiſſent Apollinis famuli & cantandi periti, in aves mutatos eſſe, & propterea adhucdum canere, quod muſicae obliti non ſint.* Sed quod omnino rem conficit, Gallus, Mercurio dicata avis, πάρεδρος ipſius dicitur Luciano in Somnio pag. 594 Loquitur Gallus: Ἐγὼ δὲ, Ἑρμοῦ πάρεδρος ὤν, λαλιστάτου καὶ λογιωτάτου θεῶν ἁπάντων. *At ego qui comes ſum Mercurii loquaciſſimi & eloquentiſſimi Deorum quotquot ſunt.* Haec jam citavit Ampliſſ. Cuperus Obſerv. lib. IV. pag. 51. Quemadmodum vero Deorum πρόσπολοι & ὀπαδοὶ, ſive *famuli*, παρέδρων nomine mactati ſunt, ita ex adverſo Dii aequales & ſocii ὀπαδοὶ indigitati ſunt. Proprie enim Deorum ὀπαδοὶ, cujus rei in principio hujus capitis exempla dare praetermiſi, dicuntur illi qui Deorum juſſis obtemperant, eaque ut exſequantur curant. Sapiens ideo a Philone, de nominum mutat. in fine, Dei ὀπαδὸς nominatur. Et Veritas cum Benevolentia Virtutis ὀπαδοὶ a Themiſt Orat. XXII. pag. 281. B. Elegantiſſimus vero eſt locus, & rei noſtrae apprime conveniens, Samoſatenſis illius, ſaepe ad partes vocati, in noviſſima parte Encomii Demoſthenis. Ἀλλ' ὁ μὲν οἴχεται, βίον ἔχων τὸν ἐν

 μακά-

μακάρων νήσοις, ἡρώων λεγόμενον, ἢ τὰς εἰς οὐρανὸν ψυχῶν νομιζομένας ὁδοὺς, ὀπαδὸς τις δαίμων ἐσόμενος ἐλευθερίου Διὸς. *Verum enimvero diem ſuum obiit, ut in beatorum inſulis vitam degat ab Heroibus denominatam: aut ut in coelum tendat via animabus trita, famulus Iovis Eleutherii genius futurus.* Sed ut ad illud de quo dicere inſtitueram redeam: ὀπαδὸν Rheae Panem vocavit, Pindarus, cum ejus πάρεδρος ſit, teſte Scholiaſte Pindari Pythion. Ode III. ẏſ. 139. Πάρεδρος γὰρ ὁ Πὰν τῇ Ῥείᾳ, ὡς αὐτὸς ὁ Πίνδαρος ἐν τοῖς κεχωρισμένοις τῶν παρθένων φησίν.

Ω Πὰν Ἀρκαδίας μεδέων. - -

Εως τοῦ

Ματρὸς μεγάλας ὀπαδὲ,
Σεμνῶν Χαρίτων μέλημα τερπνόν.

Pan enim Rheae comes eſt ut ipſe Pindarus dicit in libro qui inſcribitur ſecreta virginum.

O Pan Arcadiae rector. - -

Vſque ad illa

Magnae matris famule,
Decentium Gratiarum delitiae.

Reponere tamen poſſet aliquis Panem revera Rheae famulum eſſe, quod videtur evinci poſſe ex loco Valer. Flacci lib. III. ẏſ. 47.

Rup-

Rupta quies: Deus ancipitem lymphaverat urbem,
Mygdoniae Pan juſſa ferens ſaeviſſima Matris.

Praeterea etiam erat in comitatu Bacchi, teſte Philoſtr. Imag. lib. I. cap. 15. cujus etiam θιασώτης vocatur Anthol. lib. IV. cap. 10. epigr. 5. Iam vero ſupra oſtendimus ipſum Bacchum matris Deorum ſocium fuiſſe. Sed demus hoc licet, alia nobis ad manum ſunt loca. Baccharum, quarum profecto famulus non erat, verum comes, ὀπαδὸς nuncupatur idem Pan in Scolio apud Athen. lib. XV. pag. 694. D.

Ιὼ Πὰν Ἀρκαδίας μεδέων κλεεννᾶς,
Ὀρχηστὰ, Βρομίαις ὀπαδὲ Νύμφαις γελασίαις.

Io Pan Arcadiae illuſtris moderator,
Saltator, Bromiarum Nympharum hilarium famule.

Amor pari pacto Veneris ἀκόλουθος καὶ θεράπων *famulus & pediſſequus* eſt Platoni in Sympoſio pag. 187. ✝ſ. 39. Apollo Iovis θεράπων Ariſtoph. in Avibus ✝ſ. 516. Nec mirum, Iovis enim προφήτης & ὑποφήτης frequenter dicitur: imo Ζηνὸς ὄρνιν, *Iovis alitem*, ipſum indigitavit Aeſchyl. in Suppl. ✝ſ. 220. Similiter plane Marc. Capella lib. I. pag. 14. Philolo-

lologiam Palladis *pediſſequam*, & eandem paulo poſt ejus *conſociatam* nominat. Denique junxit, tamquam ſynonyma, duo verba σύνεδρος & ὀπαδὸς Herodianus lib. I. cap. 5. §. 17. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ εἰς οὐρανὸν ἀναπτὰς, ὀπαδὸς ἤδη καὶ σύνεδρός ἐστι θεῶν. Politianus vertit: *Nam pater quidem jam in coelum evectus, conſors eſt conſeſſorque Deorum.* Tempus jam eſt ut vela contraham, & libelli hujus, ſi materiam ſpectes, moles forte nimia me monet ne diutius lectorum tempora morer, qui ſi nihil aliud, certe in eo laudabunt antiquam illam formulam

TANTVM EST.

IN-

I N D E X

CAPITUM.

Cap. I.

MVlta ab hominibus ad Deos tranſtulerunt gentiles, domus eis tribuerunt, inque illis ſedes, unde πάρεδροι *dicti ſunt. Iſtas vulgi opiniones improbarunt Philoſophi, & vocabula a vulgo uſurpata quidem ſervarunt; ſed allegorice intellexerunt. Inde duplex nobis ineunda eſt tractandi ratio, & communis ſenſus a religioſo eſt diſtinguendus.*

Cap. II.

Πάρεδρος *eſt* qui alicui rei aut perſonae adſidet. Πάρεδρον ἄλγος, dolor permanens. *Heſychius illuſtratur.* Σύνεδρος *&* σύνθρονος. *Cuique Deo ſuus adſcriptus erat locus in conventibus, qui fiebant aut ad coenandum, aut ad ſententiam in ſenatu ferendam.*

Cap.

Cap. III.

Dii immortales demum habebantur, qui Iovis epulis aderant. Sedentes, ſecundum morem antiquum, edebant Dii. Aliquando tamen in lectulis decumbentes inducuntur. Concilia Deorum varia erant. Primum omnium Deorum. Secundum Selectorum & Conſentium. Tertium Conſentium tantum.

Cap. IV.

Numina quae ſibi invicem aut in conviviis aut in conciliis adſidebant ejuſdem ordinis & aequali fere poteſtate praedita fuiſſe videntur. Ita Ptolemaeus in convivio Alexandro adſidet, Claudius Quirino. In concilio juxta Iovem ſedet Iuno, Apollinis latus occupat Diana, Oceani Tethys. Inde a Patribus Chriſtus Dei patris σύνθρονος *&* σύνεδρος *dictus eſt. Lapſi ſunt Ill. viri Spanhemius & Cuperus. Helena* πάρεδρος *Menelai. Bacchus Cereris* πάρεδρος. Conſors *apud Latinos idem valet.*

Cap. V.

Honoris cauſa minores Deos apud majorum gentium numina collocant. Ita apud Iunonem Helenam. Imprimis vero reliquos Deos juxta Iovem ſedere fingunt, ad eorum potentiam indicandam; ita Apollinem, Venerem, Palladem, Bacchum, Parcas & Deorum matrem. Imo defunctos ſuperûm adſeſſores aliquando faciebant. Inſcriptio emendatur. Frequen-

quentius autem eos qui pie vixerant inferorum Diis adjungebant. Civitatem & populum florentem ἐγγὺς Διὸς καθῆσθαι, prope Iovem ſedere, *dicebant Graeci.*

Cap. VI.

Duodecim Deorum nomina, Conſentes *dicti*, *inde* conſentium Deorum *&* conſentia Sacra. *In foro colebantur. Ennio memoratis alii aliquando addebantur, ut Bacchus, Mercurius, Pan apud Mendeſios, Hercules & denique Cupido. Homines quidam eis adſcripti ſunt, Philippus Macedo, Adrianus Imperator, Alexander Magnus & Auguſtus.*

Cap. VII.

Duodecim Deorum concilium abſolute concilium *vocatur, &* conſeſſus. *Omnium litium apud Superos judices erant duodecim Dii, & conveniebant in Areopago. Caput iſtius concilii erat Iupiter, eique tantum ut adſeſſores & conſiliarii additi erant. Inde* Iovis conſilium *vocantur, & Graecis πάρεδρος Ζηνὶ σύλλογος.*

Cap. VIII.

Graecis πάρεδρος dicitur ille qui alteri conſilio adeſt. *Sub Romanis Imperatoribus ita vocabantur Iudicum adſeſſores. Et συνθωκεῖν in* judicio adſidere. *Latinis* adſeſſores *dicuntur, quia ad latus judicis ſede-*

ſedebant: ratio enim loci in judiciis habebatur. Appellati quoque ſunt conſiliarii. *Inde* in conſilium adhiberi, *eſt in adſeſſorem conſtitui. Qui reis jus ſuppeditabant*, παρεδρεύειν *dicebantur. Praeter judices alii quoque habebant adſeſſores, ita Imperator, Praeſides Provinciarum, Epiſcopi & Duces etiam. Imperatorum temporibus adſeſſores frequenter* συγκάθεδροι *vocabantur.* Collega *quoque dicitur* συγκαθεδρος, *frequentius tamen* σύνεδρος. *Iſocrates emendatur.* Συνεδριον collegium *Adſeſſores vocabantur aliquando* κοίνωνοι πίνων, participes, συμπαρόντες. *Apud Athenienſes magiſtratus quidam Archonti adjunctus* Πάρεδρος *nominabatur. Heſychius emendatur. Lacedaemonii Regibus adjeſſorem dabant.*

Cap. IX.

Vox Graeca παρακαθῆσθαι *aliquando eſt* cum aliquo verſari, *convenit Latina* adſidere. *Inde animalia* δίεδρα *&* σύνεδρα *vocantur*, quae diſſident, *& ea*, quae mutua ſocietate delectantur. Πάρεδρος *quoque eum ſignificat*, qui cum alio frequenter converſatur. *Hinc* Πάρεδροι *vocati ſunt Dii illi, qui ſimilis fere erant naturae, quorum officia conveniunt, & qui mutua ſocietate gaudent. Hinc* ἑταῖροι *appellati ſunt & Latinis* ſocii & comites. *Deinde etiam* conſociati Dii, *qui duplici ſenſu ita vocantur. Conſaguinitatis vocabula aliquando uſurpant ad Deorum conjunctionem indicandam. Ideo vocantur* conſanguinei, cognati, ἀδελφοὶ, fratres, & ſorores, *& denique* gemini. *A moribus eiſdem* ὁμότροποι. *A mutuo quod ſibi praeſtant auxilio* σύνεργοι. *Ab officiorum*

ciorum ſimilitudine σύντεχνοι, cooperarii. *D. Auguſtinus emendatur.*

CAP. X.

Qui uno in templo coluntur Graecis σύνναοι, ὁμόναοι, συνέστιοι ἱρῶν, *Latinis* contubernales *vocantur. Heſychius & Herodis Attici inſcriptio emendantur. Duplici ratione erant* σύνναοι, *aut quibus unum conſecratum erat templum, aut quibus diverſae ſub uno tecto aediculae. Vtriuſque modi exempla. Temla talia* ſocia, *ſeu* communia *dicuntur. Vno vocabulo* delubra. *Nunquam duo numina, uno in templo ſine aliqua phyſica aut morali ratione jungebantur. Hinc* θεοὶ σύνναοι Deos ſocios *ſignificant, iidemque vocantur* σύνοικοι, & ὁμότοιχοι, *id eſt* contubernales. *Eosdem vero qui* σύνναοι, *recte* παρέδρους *dici poſſe vel inde liquet, quod* πάρεδροι *etiam Graecis ſint illi,* qui una habitant. *Statuae Deorum in alterius, ſed conjuncti, templo non raro collocabantur.*

CAP. XI.

De Diis Συμβώμοις & Ὁμοβώμοις, *qui ſuper eiſdem aris colebantur. Nunquam ſine ratione ita ſociabantur Dii: eam ſaepe addunt ſcriptores antiqui: Cornutus emendatur. Iuxta ſe invicem ſtatuebant aras Deorum conſociatorum. Locus in quo multa ſunt dedicata altaria dicitur* κοινοβωμία. *Aeſchylus emendatur. Recte vero* πάρεδροι *vocabantur Dii quorum arae erant vicinae: illae enim aliquando dicuntur* ἕδραι.

INDEX CAPITVM.

Cap. XII.

Statuae Deorum conjunctorum apud ſe invicem collocabantur. Anthologia emendatur. Panis imago juxta Rheae. Palladis prope Herculis: Recte πάρεδροι dicuntur: ἕδρα enim & ἕδος eſt ſtatua. *Templa quoque ἕδη vocantur. Saepe imagines Deos ſedentes repraeſentabant: adeo ut πάρεδροι ſenſu maxime proprio aliquando nominati ſint.*

Cap. XIII.

Super eadem baſi Deorum ſociorum ſtatuas collocabant. Baſi ſtatuae majoris Dei minorum numinum, ſed conjunctorum, imagines inſcribebant. Vna aliquando ſub imagine duo aut plura numina repraeſentabantur. Inprimis vero e Mercurio & aliis Diis componebantur. Dedicabant fere ſemper alteri Deo, numinis ipſi conjuncti ſtatuam: imo etiam quando hominum ſigna Diis dicabant, attendebant ut ſtudiis ipſorum & moribus conveniens eſſet numen.

Cap. XIV.

Luci, praeſertim aquis irrigui, in Nympharum erant tutela. Saepe alicui Deo ſingulari dicabantur, quin aliquando communiter duobus. Pauſanias emendatur. Vrbes ſingulas ſingulis Diis ut plurimum ſacras fuiſſe ex litibus ſuper ea re exortis unicuique innotuit. Cecrope autem in Attica regnante primum hoc jus in urbes ſibi ſumſerunt Dii. Plures aliquando

INDEX CAPITVM.

Dii una in urbe colebantur, qui συνοικεῖν *recte dicuntur.*

Cap. XV.

Regio unaquaeque Deum habebat praeſidem, qui ἐπιοῦχος *dicebatur. Plures aliquando una in regione colebantur. Habebantur illi Dii conjuncti: ideo Neptunus & Minerva, Nemeſis & eadem uno in templo collocantur. Caſaubonus contra Salmaſium defenditur.* Σύγχορτος conterminus, *de regionibus & hominibus uſurpatur, atque inde* ſocium *denotat: opponitur ipſi* δύσχορτος inacceſſus. *Omnes Aegypti Dei quia in eadem regione colebantur* πάρεδροι, σύμβωμοι *&* σύνναοι *erant. Imo &* σύνθρονοι. *Inſcriptio explicatur. Quando plures Dii uni praeerant regioni maximus ex illis* ὕπατος χώρας *vocabatur.*

Cap. XVI.

Diis conjunctis eodem tempore ſacra faciebant, ita Cereri & Telluri. Helenae & Caſtoribus. In partem ſacrificii Rheae vocantur ejus πάρεδροι *Titias & Cyllenus. Deo cuivis aliquid dedicantes ſaepe ipſi ſocios Deos addebant. In laudibus Deorum, cum illo cujus in honorem carmem compoſitum erat, crebro etiam conjuncta ei numina celebrabant.*

Cap. XVII.

Triplex fuit gentilium Theologia, mythica, moralis &

phyſica; hinc triplicis ordinis rationes, quibus adducti varios Deos conjunxerunt. Inter illas, quae ex fabulis antiquis petendae ſunt, praecipua eſt Cognatio. Sociabantur quoque Dii quorum munia, dum vivebant, paria erant. Hercules vates & medicus. Tertio loco copulabantur propter ſimilia inventa: & quarto denique, qui mutua ſibi officia praeſtiterant.

CAP. XVIII.

Monita moralia dabant veteres, quoties Deos aliquos propter moralem rationem ſociabant. Bacchi nutrices Nymphae. Victoria omnibus additur; praecipue tamen bellorum Diis, ut Bellonae & Minervae Virtutes quaedam Dearum perſona indutae Diis jungebantur. Callimachus tentatur. Inter ſe, quemadmodum & vitia, copulabantur.

CAP. XIX.

Phyſicas rationes, quae veteres impulerunt ut Deos ſuos ſociarent, in quinque claſſes refero. Ad primam pertinent numina repraeſentantia res naturales, quae ſaepe junguntur & junctae virtutem ſuam exſerunt. Secundo loco recenſeo Deos, quorum virtutes phyſicae circa eaſdem res verſantur. Bacchus medicus & vates. Cornutus caſtigatur. Bacchus verax. Tertium locum tribuo Diis qui virtutibus ſuis naturalibus opem ſibi mutuam praeſtant.

CAP.

INDEX CAPITVM.

Cap. XX.

Quarto loco obſervo Deos ſociari, qui ad ſidera referri debent. Frequenter communibus ſacris culti ſunt duodecim Dii, quia duodecim ſigna coeleſtia repraeſentabant, atque inde genitales *dicti. Quinto denique junguntur illi, qui rem eandem ſignificant. Ita uno in templo aliquando compinguntur omnes Dii, quod omnes ad ſolem reduci poſſint.*

Cap. XXI.

Neptunus & Iupiter conjuncti. Hic σεισίχθων *dicitur. Iupiter & Apollo Didymis, Bacchus & Apollo una Delphis culti. Parnaſus & Iſmenus ambobus ſacri. Poëtae ſub tutela utriuſque. Apollo & Mercurius ſociantur; Mercurius & Hercules quoque. Palaeſtris praeerant: hinc ipſorum diſcipuli vocantur athletae. Caſtor & Pollux. Inſcriptio emendatur.* Κάϛορες *&* Κλωθῶες. *Hercules & Dioſcuri, certaminibus praeſunt.*

Cap. XXII.

Non tantum jungebantur, verum etiam confundebantur Veſta, Deorum mater, Pales, Ops, Ceres & Terra. Ceres & Proſerpina frequenter copulantur. Proſerpina aliquando Ceres vocatur. Herodis Attici locus explicatur. Μεγάλαιν θεαῖν *& abſolute* ταῖν θεαῖν *apellatione veniunt Ceres & Proſerpina. Pallas & Proſerpina ſociae. Iuno & Minerva. Parcae*

&

& Lucina partui & nuptiis praeerant. Euripides emendatur.

CAP. XXIII.

Sartunus & Ops junguntur. Iupiter & Iuno. Iupiter & Minerva. Iovi quoque dantur Πάρεδροι *Themis & Dice. Apollo cum Diana copulatur. Cum Proſerpina Pluto, hi ambo cum Cerere. Aeſculapius & Hygia, Vulcanus & Minerva, Mercurius & Venus, Bacchus & Nymphae, idem & Rhea mutua gaudent ſocietate. Baccho adduntur quoque Ceres & Proſerpina.*

CAP. XXIV.

Non tantum bini aut terni conjungebantur Dii, verum etiam plures: ita Conſentes ſociabantur, nec illi ſoli; ſed aliquando omnes Dii. De Pantheis quaedam notantur.

CAP. XXV.

Graeci & Romani ſuos Deos aliquando cum peregrinis ſociabant. Deae conjungebantur cum Heroibus quos vivos dilexerant. Cum Diana Hippolytus ſeu Virbius; cum Deorum matre Attis, cum Venere Adonis, & Anchiſes, cum Cerere Iaſion & Triptolemus. Diis aliquando etiam addebantur mulieres ex quibus liberos ſuſtulerant. Ita Marti Tritaea, Neptuno Clito. Amoris σύνναος *erat Phryne.*

CAP.

INDEX CAPITVM.

Cap. XXVI.

Roma ut Dea culta. Aliis Diis adjuncta eſt, & imprimis Iovi. Imperatoribus cum Diis quibusdam communes nonnunquam honores exhibiti. Cum Roma frequenter ſociantur, & aliquando etiam inter ſe.

Cap. XXVII.

Πάρεδρος *dicitur ille qui alteri* adeſt ad opem ferendam. Adſidere *apud Latinos aliquando eadem poteſtate occurrit. Hinc* θεοὶ πάρεδροι, *ratione habita ad homines, ſunt* Dii auxiliares. *Lucianus explicatur. Diodorus Siculus & Themiſtius emendantur. Deos* Comites *aut* Socios *Romani vocant.* Παραστάται *quoque* & συνοπαδοὶ *dicuntur Graecis. Patribus* πάρεδροι *ſunt Genii quidam, quorum ope homines res ſupra naturae vires poſitas faciebant.*

Cap. XXVIII.

Qui Deorum juſſa obibant Graecis πρόσπολοι & ὀπαδοὶ *Latinis* famuli *appellantur.* Κύνες *quoque dicti ſunt, quia fidum domino animal canis. Et tandem, quod potiſſimum inſtituti noſtri eſt obſervare,* πάρεδροι *compellati ſunt, Latine* comites. *Ex adverſo autem Dii qui* ſocii & πάρεδροι *erant dicti ſunt* ὀπαδοί.

INDICVLVS AVCTORVM

Explicatorum & Caſtigatorum.

A Eſchylus Supp. ψſ. 230. & 512. pag. 69.
Anthologia lib IV. pag. 466. pag. 71.
Apollodorus lib. II. cap. 7. §. 2. pag. 170.
lib. III. cap 5. §. 1. pag 163.
Appianus Alexandrinus Libyc. pag. 48. ψſ. 15. pag. 193.
Auguſtinus de Civ. Dei lib. VI. cap. 10. pag. 52.
Callimachus Hymno in Iovem ψſ. 67. pag 116.
Cornutus de nat. Deor. cap. XXX. pag. 216. pag. 124.
pag 218. pag. 66.
Diodorus Siculus lib. XVII. pag. 624. ψl. 19. pag. 188.
Ennius pag. 36. pag 130.
Euripides Iphig. in Taur. ψſ. 205. pag. 150.
Heſychius in voce ὁμόβωμοι. pag. 144.
Πάρεδρον. pag. 4.
Πάρεδρος. pag. 43.
Σύνναιος. pag 53.

In-

Digitized by Google

I N D E X.

Inſcriptiones Gruteri pag. LXXIX. num. 6. pag. 92.
pag. LXXXVI. num. I. pag. 97.
Gudii pag LIX. num 3. pag. 139.
Herodis Attici I. pag. 92.
I. ℣ſ. 30. pag. 54.
II. ℣ſ. 6. pag. 144.
Sponii Miſcell. pag. 368. pag. 21.
Iſocrates Areopagit. pag. 202. pag. 41.
D. Lucas in Actis Apoſtol. cap. XXV. comm. 24. pag. 42.
Lucianus de calumn. non cred. pag. 853. pag. 187.
Papias pag 194.
Pauſanias lib. VII. pag. 577. pag. 86.
Plato in Atlantico pag. 505. pag. 178.
Servius ad Aeneid. lib. II. ℣ſ 225. pag. 58.
Sophocles in Oed. Col. ℣ſ. 680 pag. 146.
Themiſtius Orat. XV. pag. 187. A. pag. 189.

Digitized by Google

INDEX CORRIGENDORUM.

PEccata B. L. quae in hunc librum, partim mea ipſius nimium properantis, partim librariorum oſcitantium culpa, irruperunt, quemadmodum hic adſcripſi caſtiga. Si quae alia fuerint, & ſine dubio erunt plura, a me nondum animadverſa, ea ut ipſe corrigas, mihique veniam roganti condones, rogo.

Pag. 8 ℣ſ. 5. *Conſilias*, lege *Concilias*,

pag 15. ℣ſ. 9 Illum Sophoclis locum, & quae de eo notavi in ſpongiam ire jubeo: corruptus enim, quod antea non animadverteram, mihi nunc eſſe videtur.

pag. 18. ℣ſ. ult. *venerabitur.* lege *honorabitur.*

pag. 20. ℣ſ. 23. Caeſaris. *lege* Caeſarib.

pag. 24. ℣ſ. 11. *vaticiniis divitias portendentibus*, lege *divitiis a fato conceſſis*,

pag. 29. ℣ſ. 24. ἔγγραπτοι lege παρέγγραπτοι

pag. 30. ℣ſ. 24. Nec mirum, *lege* Nec tamen mirum eo audaciae perveniſſe Demadem,

pag. 31. ℣ſ. 2. CONSENSV. lege CONSESSVI.

pag 37 ℣ſ 5. ſuppetebant *lege* ſuppeditabant

pag. 58. ℣ſ 15. poſſent *lege* poſſunt

pag. 59. ℣ſ. 3. *poſt* quadam, *adde* mythica

pag. 62. ℣ſ. 9. auraeae *lege* aureae

pag. 64. ℣ſ 15. Ομοβώμιοι, lege Ομόβωμοι,

pag. 71. ℣ſ. 12. *Indi ſunt* lege *Sunt Indi*

℣ſ. 17. *&* lege *at*

℣ſ 20. dicabit *lege* dicet

pag. 74. ℣ſ. 17. *Iuveniamus* lege *Inveniamus*

pag.

pag. 89. ỳſ. 11. honoraturas iri, *lege* honoratum eas iri,

pag. 93. ỳſ 21. poſt *terminus*, adde: e calamis aut ſtramine, quo agri, tamquam muro, a ſe invicem dividebantur; ſignificat etiam caularum parietes, qui ex eadem erant materia:

pag. 115. ỳſ. 4. illo *lege* illi

pag. 102. ỳſ. 18. ἐννύχιαν. lege ἐννύχιαι.

pag. 114. ỳſ. 3. poſt χαριδότην. adde ἐπεισάγει.

ỳſ. 19. πλεί σι lege πλείοσι

pag. 144. ỳſ. 7. Αἰθύπτιοι lege Αἰγύπτιοι

pag. 151. ỳſ. 1. monaſyllabum *lege* monoſyllabum

pag. 158. ỳſ. 20. poſt καὶ adde νεῶν

pag. 166. ỳſ. 26. *Veneris*. lege *Cereris*.

pag. 182. ỳſ. 13. *Quinque* lege *Quique*

pag. 191. ỳſ. 20. CONSECRATORI lege CONSERVATORI

F I N I S.

Digitized by Google

005653353

Digitized by Google

Google